

Jaarstukken

2017

jaarverslag en jaarrekening

Gemeente Landsmeer

Samenstelling : Middelen en Ondersteuning
Team Financiën & Belastingen
Fotografie : Fotografie: Marcel Molle, Johan Vet en Marco Vet
Copyright : © 2018 Gemeente Landsmeer
Omslag : Rikus de Lange, Angel Productions

JAARSTUKKEN 2017

Gemeente Landsmeer

Inhoudsopgave Jaarstukken

1	Inleiding	1
	1.1. Aanbiedingsbrief	2
	1.2. Leeswijzer	7
2	Jaarverslag	8
	2.1. Programmaverantwoording	9
	Programma Algemeen bestuur	10
	Programma Infrastructuur	16
	Programma Milieu	18
	Programma Groene ruimte	22
	Programma Werk en Inkomen	25
	Programma Onderwijs	27
	Programma Welzijn en volksgezondheid	29
	Programma Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	32
	2.2. Paragrafen	42
	Paragraaf Lokale heffingen	43
	Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	46
	Kengetallen financiële positie gemeenten vanaf begrotingsjaar 2017	49
	Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	51
	Paragraaf Financiering	54
	Paragraaf Bedrijfsvoering	57
	Paragraaf Verbonden partijen	61
	Paragraaf Grondbeleid	66
	Paragraaf Sociaal domein	67
	Paragraaf Subsidies	70
3	Jaarrekening	71
	3.1. Programmarekening	72
	Overzicht van baten en lasten over begrotingsjaar	73
	Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid	74
	Toelichting op het overzicht van baten en lasten	76
	Overzicht van incidentele baten en lasten	77
	3.2. Balans	80
	Toelichting op de balans	83
	Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen	95
	3.3. Bijlagen	96
	SiSa	97
	Wet normering topinkomens (WNT)	98
	Bijlage taakvelden	99
	Waarderingsgrondslagen	100
	Afkortingen	105
4	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	106
5	Vaststelling door de raad	110

1 Inleiding

1.1. Aanbiedingsbrief

Landsmeer, 22 mei 2018

Aan de leden van de raad van de gemeente Landsmeer

Hierbij bieden wij u de Jaarstukken 2017 aan. De Jaarstukken bestaan uit de jaarrekening en het jaarverslag. Beide delen zijn verwerkt in dit boekwerk.

In dit document legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af over de uitvoering. De Programmabegroting 2017 is het uitgangspunt geweest voor het opstellen van de Jaarstukken. De Jaarstukken 2017 zijn overeenkomstig de Programmabegroting 2017 opgebouwd, zoals het Besluit Begroting en Verantwoording dat ook voorschrijft.

In dit eerste hoofdstuk presenteren wij u het financiële overzicht en stellen wij u voor om enkele budgetten over te hevelen naar het jaar 2018. In hoofdstuk twee en verder doen wij verslag van de resultaten van 2017 verdeeld over de programma's. Per programma worden voor de speerpunten de volgende (5W) vragen beantwoord:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we bereikt?
- Wat hebben we daarvoor gedaan?
- Waaraan kunnen we zien wat we bereikt hebben?
- Wat heeft het gekost?

Auditcommissie

In overeenstemming met de bepalingen van de gemeentewet moet de raad jaarlijks de Jaarstukken vóór 15 juli vaststellen. Voor de behandeling in de raad zal de auditscommissie de Jaarstukken in haar vergadering – technisch – bespreken. De auditcommissie rapporteert mondeling over deze Jaarstukken aan uw raad voorafgaand aan de behandeling.

Hoofdpijn financieel resultaat

De jaarrekening 2017 sluit met een positief resultaat van € 1.855.292. De opbouw van dit saldo is als volgt: Voor toekomstige resultaten is de ontwikkeling van de grondexploitaties (grexen) van belang. De verwachte eindwaarden van de lopende grexen Luijendijk-Zuid en Breekoever zijn positief. Het resultaat wordt voor een bedrag van € 1.760.000,- veroorzaakt door een, op grond van recent gewijzigde BBV wetgeving, tussentijdse winstneming op de grondexploitatie Luijendijk-Zuid. Zolang het project loopt, wordt jaarlijks de prognose bijgesteld. De hieronder vermelde prognoses zijn door uw raad in het 1^e kwartaal 2018 vastgesteld (bedragen exclusief Vennootschapsbelasting):

Totaal programma's	Rekening 2016	Begroting 2017		Rekening 2017
		primair	na wijziging	
Totaal lasten	-37.130.589	-21.187.480	-22.515.075	-22.321.222
Totaal baten	37.485.030	20.702.772	21.447.831	23.320.511
Saldo lasten / baten	354.441	-484.708	-1.067.244	999.289
Toevoeging reserves	-999.237	-25.000	-92.779	-149.055
Onttrekking reserves	1.257.188	509.708	1.160.023	1.005.058
Saldo reserves	257.951	484.708	1.067.244	856.003
Resultaat voor bestemming	612.392	0	0	1.855.292

Prognose Grondexploitatie	2015	2016	2017
Luijendijk-Zuid	1.167.514	1.140.416	2.302.580
Breekoever	53.964	47.226	40.451
	1.221.478	1.187.642	2.343.031

Het verloop van het begrotingsaldo na de bestuursrapportages en begrotingswijzigingen is als volgt:

	Omschrijving	Bedrag
	Saldo primitieve begroting 2017	0
	Amendement BG 2017, werkgroep bestuurlijke toekomst	-2.500
	Amendement BG 2017, communicatieplan	-7.000
A	Begrotingssaldo na 1e begrotingswijziging	-9.500
B	Saldo 1e Berap 2017	67.779
C (A+B)	Begrotingssaldo na 1e berap en amendement	58.279
D	Resultaatbestemming (budgetten) Jaarstukken 2016	-154.475
E	Bgwz 2 liquidatie GR Baanstede	-46.240
F	Saldo 2e bestuursrapportage 2017	-440.100
G (C t/m F)	Subtotaal begroting na alle wijzigingen	-582.536
H	Mutatie reserves	582.536
I (G+H)	Saldo na 2e bestuursrapportage	0
	Jaarrekening resultaat 2017	1.855.292

In bovenstaande tabel is conform besluitvorming t/m de 2^e bestuursrapportage € 582.536 onttrokken uit de algemene reserve. In de periode na de 2^e bestuursrapportage is een positief resultaat behaald van € 1.855.292.

In onderstaande tabel is een analyse opgenomen van de significante afwijkingen ten opzichte van de Programmabegroting 2017 na verwerking van de 2^e Bestuursrapportage. Ook wordt aangegeven of er sprake is van een incidenteel of een structureel resultaat. Waar mogelijk worden mutaties gesaldeerd.

Mutaties die "budgettair neutraal" zijn, worden in de analyse niet opgenomen. Dit betreft mutaties die bij een tekort door een reserve of voorziening gedekt worden. En andersom, als er sprake is van een overschot dan wordt het bedrag aan een reserve of voorziening toegevoegd. Deze "budgettair neutrale" mutaties hebben dan per saldo geen effect op het resultaat.

Om de grootste verschillen te bepalen is gekozen voor posten met een afwijking groter dan grosso modo € 25.000.

Programma	Resultaat 2017	1.855.292		
	Specifieke posten (afwijkingen > 25.000 grosso modo)		I = incidenteel	
	Voordelig:		S = structureel	
11	VRROM	Tussentijdse winstneming grondexploitatie	1.900.000	I
1	Algemeen Bestuur	Vrijval voorziening wethouder pensioenen ivm doorwerking hogere rekenrente	124.345	I
12	Dekkingsmiddelen	Hogere ontvangsten aanslag onroerende zaakbelasting	96.707	S
11	VRROM	Lagere uitgaven ivm minder ingediende marktinitiatieven	61.391	I
1	Algemeen Bestuur	Lagere lasten gemeenschappelijke regelingen	76.939	I/S
7	Werk en inkomen	Hogere ontvangsten invordering bijstand ivm snellere aflossing dan betaalschema	39.885	I
div	diverse	Lagere uitgaven opleidingen	37.557	I
6	Groene Ruimte	Fasering pumptrack / beachvolleybal uitvoering 2018	30.000	I
11	VRROM	Lagere uitgaven Basisregistraties fysieke ruimte	28.112	S
6	Groene Ruimte	Lagere uitgaven groene ruimte	27.102	I
	Subtotaal voordelig :		2.422.038	
	Nadelig:			
12	Dekkingsmiddelen	Te betalen vennootschapsbelasting tussentijdse winstneming grondexploitatie	-140.000	I
12	Dekkingsmiddelen	Minder bestede uren aan investeringen	-102.084	I
11	VRROM	Lagere opbrengsten bouwleges ivm fasering aanvragen omgevingsvergunningen	-94.757	I
3	Infrastructuur	Hogere lasten onderhoud verlichting en gladheidbestrijding	-56.074	I
3	Infrastructuur	Hogere kosten herstel straatwerk na werkzaamheden aan leidingen door nutsbedrijven	-54.812	I
3	Infrastructuur	Hogere rentelasten ivm hogere investeringen bruggen/wegen	-27.816	I
0	Bedrijfsvoering	Hogere lasten maatwerk mobiliteitstrajecten	-26.961	I
0	Bedrijfsvoering	Koppeling arbeidsongeschiktheids- en WA-verzekering aan loonsom	-25.135	I
12	Dekkingsmiddelen	Geen dividenduitkering Liander	-24.714	I
	Subtotaal nadelig :		-552.354	
				1.869.684
	Overige posten			-14.392
	Totaal			1.855.292

*De gemerkte verschillen worden hierna toegelicht.

Tussentijdse winstneming grondexploitatie en te betalen vennootschapsbelasting

Op grond van recent gewijzigde BBV wetgeving, wordt er een tussentijdse winstneming (€ 1.900.000) op de grondexploitatie Luijendijk-Zuid verantwoord. Daarnaast wordt hier ook een VpB verplichting (€ 140.000) verantwoord. Per saldo geeft dit een positief effect van € 1.760.000.

Lagere lasten gemeenschappelijke regelingen

De bijdrage aan de Veiligheidsregio was incidenteel lager voor € 30.272 met name door een teruggave uit de resultaatbestemming van 2016. De bijdrage aan het Intergemeentelijk Samenwerkingsorgaan Waterland (ISW) is € 20.439 structureel lager. Vanaf 2018 vervalt de bijdrage geheel. Tot slot was de bijdrage aan het werkbedrijf Baanstede € 11.728 lager, met name doordat de liquidatiekosten lager uitkomen.

Lagere uitgaven Basisregistraties fysieke ruimte

De basisregistraties voor de fysieke ruimte worden door gemeente Amsterdam bijgehouden.

In de oorspronkelijke begroting was een bedrag opgenomen voor uitbesteding van een portal op internet waarmee grafisch plattegronden konden worden ingezien met kadastrale gegevens. Uiteindelijk heeft Amsterdam aangegeven dat dit door hun niet ingevuld kon worden. Er is besloten om dit alsnog in eigen beheer uit te voeren.

Groene ruimte

De uitgaven voor beheer groen in de recreatieve kernen is lager dan begroot. Het onderhoud in de kernen is, na een verhoging in de tweede bestuur rapportage met € 30.000, binnen budget gebleven. Daarnaast wordt de bomen controle in 2018 gepland. Door een gunstige aanbesteding voor het onderhoud speeltoestellen is ook een besparing gerealiseerd.

Bouwleges

De ontvangsten bouwleges zijn achtergebleven bij de raming doordat de omgevingsvergunningen van een aantal grotere projecten later zijn verleend dan gepland. Niet altijd is voor de gemeente op voorhand precies te bepalen wanneer een aanvraag wordt ingediend, of deze compleet is en wanneer de afhandeling precies kan worden afgerond.

Minder bestede uren aan investeringen

Bij de begroting wordt een raming gemaakt van de verwachte bestede uren aan investeringen.

Doordat een investering waarde vertegenwoordigt wordt dit op de balans (overzicht van bezittingen en schulden) geboekt. Dit betekent dat de uren niet ten laste van de exploitatie (het jaarresultaat) komen.

Als er echter minder uren besteed zijn aan investeringen en meer aan reguliere werkzaamheden, dan komen deze kosten ten laste van de exploitatie.

Hogere kosten herstel straatwerk na werkzaamheden aan leidingen door nutsbedrijven

Nutsbedrijven verrichten onderhoud of vernieuwingen aan leidingen die onder de grond liggen. Om dit mogelijk te maken moet dit in veel gevallen het wegdek opengemaakt worden. Voor het herstel van het wegdek krijgt de gemeente een norm vergoeding. Vaak kan het herstel in eigen beheer verricht worden wat relatief gunstig is. In 2017 moesten de herstelwerkzaamheden vaker uitbesteed worden, waaronder ook incidentele asfalteringswerkzaamheden. Dit had hogere kosten tot gevolg.

Hogere lasten maatwerk mobiliteitstrajecten

Mede in relatie tot het in 2015 ingezette organisatie ontwikkeltraject ligt de focus op de ontwikkeling van medewerkers en het verbeteren van de dienstverlening. Alle organisatie ontwikkeltrajecten brengen personele veranderingen met zich mee.

Er zijn maatwerk mobiliteitstrajecten aangegaan om medewerkers een toekomst te bieden binnen of buiten de organisatie.

Resultaatbestemming

Van een aantal producten is het door de raad beschikbaar gestelde budget niet geheel besteed. Om deze activiteiten in 2018 alsnog te kunnen uitvoeren of af te ronden, stellen wij voor om de volgende budgetten in 2018 beschikbaar te stellen.

Programma		Resultaat jaarrekening 2017		1.855.292
0	Bedrijfsvoering	Niet bestede deel budget organisatie ontwikkeling (MT)	19.379	
div	diverse	Niet bestede deel budget opleidingen	37.557	
0	Bedrijfsvoering	Niet bestede deel budget dienstverleningsplan 2020 (inhuur, hard- en software)	65.753	
1	Algemeen bestuur	Niet bestede deel budget verdere ontwikkeling bestuurlijke toekomst (College)	23.557	
1	Algemeen bestuur	Niet bestede deel budget doorontwikkeling ambtelijke samenwerking	15.000	
4	Milieu	Niet bestede deel budget inhuur ontwikkelen duurzaamheidsagenda en uitv.plan	25.000	
6	Groene Ruimte	Niet bestede deel budget fasering pumptrack / beachvolleybal uitvoering 2018	30.000	
11	VROM	Niet bestede deel budget marktinitiatieven	61.391	
11	VROM	Niet bestede deel budget inhuur kwartiermaker omgevingswet	14.086	
		Totaal over te hevelen budget naar volgend boekjaar		291.723
		Mutatie Algemene reserve	Toevoeging:	1.563.569

Organisatieontwikkeling en opleidingen

In de jaarrekening vragen we het resterende budget voor organisatieontwikkeling van € 19.379 en het resterende budget voor opleidingen van € 37.557 over te hevelen naar 2018. Het organisatieontwikkelingstraject is een continu proces. Er is niet precies te bepalen voor elk jaar wat de uitgaven zullen zijn. Dit geldt ook voor het opleidingsbudget.

Beide budgetten zijn nodig om de organisatieontwikkeling voort te zetten en onze medewerkers te kunnen opleiden. Door fasering zijn niet alle geplande activiteiten en opleidingen uitgevoerd. Zo is bijvoorbeeld een werkbezoek aan de gemeentelijke uitvoeringsorganisatie HLT (gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen) uitgesteld naar het 1^e kwartaal 2018. Voorgesteld wordt om een reserve organisatieontwikkeling te openen in het boekjaar 2018 en het over te hevelen bedrag hierin te storten.

Dienstverleningsplan 2020

Voor het Dienstverleningsplan 2020 heeft de raad bij de behandeling van de Begroting 2018 budget beschikbaar gesteld voor de uitvoering ervan. Dit is echter een programma met 14 projecten die de komende jaren worden uitgevoerd en waarbij de uitgaven per jaar fluctueren. Naar verwachting zal de uitvoering van het plan nog enige jaren duren. Voorgesteld wordt om een reserve Dienstverleningsplan 2020 te openen in het boekjaar 2018 en het over te hevelen bedrag hierin te storten.

Ontwikkeling bestuurlijke toekomst

Naar aanleiding van de motie van 18 mei 2017 heeft het college twee onderzoeken uit laten voeren door een aantal adviesbureaus. De rapportages zijn gepresenteerd aan de gemeenteraad. De Provincie Noord-Holland heeft 50% subsidie verleend voor deze onderzoeken. De kosten zijn hierdoor lager uitgevallen.

Doorontwikkeling ambtelijke samenwerking

Vooralsnog wordt op basis van bestaande personele inzet en lopende projecten met elkaar samengewerkt. De kosten zijn hierdoor lager uitgevallen.

Inhuur ontwikkelen duurzaamheidsagenda en uitvoeringsplan

Het beleidsstuk is in januari 2018 opgeleverd. Het uitvoeringsplan zal in 2018 ter hand worden genomen.

Fasering pumptrack / beachvolleybalveld

De pumptrack en het beachvolleybalveld zijn medio maart 2018 opgeleverd.

Marktinitiatieven

De kosten zijn ruim binnen budget gebleven en zijn afhankelijk van het aantal initiatieven van derden. In 2018 worden nieuwe initiatieven ter hand genomen.

Inhuur kwartiermaker omgevingswet

De voorbereiding op de omgevingswet is gestart in 2017. Een extern bureau is betrokken om de invoering te ondersteunen. Dit komt goed op gang en er dient de komende jaren nog veel werk te worden verzet, dat de organisatie niet zelf geheel kan realiseren. Naast capaciteit is ook budget vereist om pilots te kunnen faciliteren, we stellen daarom voor het bedrag opnieuw ter beschikking te stellen.

Ontwerp-raadsbesluit

Het voorstel voor de bestemming van het resultaat is als volgt:

- Het resultaat van de jaarrekening vast te stellen op € 1.855.292
- € 291.723 van het niet bestede budget in 2018 weer beschikbaar te stellen (conform voorstel resultaatbestemming toegelicht op blz. 5)
- € 1.563.569 toe te voegen aan de algemene reserve
- Het openen van een reserve organisatieontwikkeling in 2018 en het over te hevelen bedrag hier in te storten
- Het openen van een reserve dienstverleningsplan 2020 in 2018 en het over te hevelen bedrag hier in te storten

Wij nodigen u uit tot behandeling van de Jaarstukken 2017 over te gaan.

Burgemeester en wethouders van Landsmeer,

waarnemend burgemeester,
Mevr. A.L.E.C. van der Stoel

de secretaris,
Dhr. P.A. Menting

1.2. Leeswijzer

Afkortingen

De genoemde afkortingen in de tekst staan verklaard in de bijlage Afkortingen.

Financiële cijfers

De financiële cijfers in tabellen staan altijd weergegeven in hele euro's tenzij anders vermeld.

Er kunnen in de optelling van de tabellen schijnbare afrondingsverschillen ontstaan.

Lasten staan negatief weergegeven en baten positief. Staat er bij de verschillenkolom een negatief bedrag dan is dat voordelig (minder uitgegeven of meer ontvangen).

In de verschillenkolommen wordt het resultaat getoond als "Begroting -/- Rekening".

2 Jaarverslag

2.1. Programmaverantwoording

Programma Algemeen bestuur

Portefuillehouder(s): Mevr. A.L.E.C. van der Stoel

Missie

Op basis van het raadsprogramma waarbij een andere bestuursstijl centraal stond, is het college tot de volgende missie gekomen zoals opgenomen in de begroting 2017.

Versterking van de participatieve lokale democratie in Landsmeer is een van de ambities in het collegeprogramma 'Vertrouwen, vernieuwen en loslaten'. De inzet van het college is om meer ruimte te scheppen voor participatie, maatschappelijke initiatieven en co-creatie en daarbij gebruik te maken van de mogelijkheden die internet en de sociale netwerken ons bieden.

Wat wilden we bereiken?

1. Tevreden, betrokken burgers die participeren in en zich inzetten voor zaken die het persoonlijk en algemeen belang in de directe leefomgeving en de lokale gemeenschap aangaan
2. Het opstellen en uitvoeren van gemeentelijk beleid dat interactief in contact met de burgers – waaronder ook de jongeren – tot stand is gekomen en waarbij gebruik wordt gemaakt van de deskundigheid van onze inwoners
3. Een aantrekkelijke, faciliterende (vergader)locatie voor de raad om in gesprek te kunnen met burgers.
4. De gemeente is voorbereid op de trends en ontwikkelingen en ontwikkelt zich door, op een wijze passend bij de ambtelijke samenwerking en gezamenlijke visie op de Noordvleugel
5. Kinderen betrekken en kennis laten maken met lokale politiek.

Wat hebben we bereikt?

1. De gemeente staat open voor inwoners die zich in willen zetten voor hun directe leefomgeving of lokale gemeenschap. Een mooi voorbeeld is het initiatief van de Sportadviesraad voor de inrichting van het voormalig korfbalsterrein. Of jongeren die zich inzetten voor eigen hangplekken en om het contact met de gemeente te onderhouden, een gezamenlijke (besloten) Facebookpagina hebben opgezet. Dit staat nog los van initiatieven waarbij de gemeente nauwelijks tot geen rol speelt, zoals Landsmeer Schoon. Uiteraard blijven we altijd open staan voor meer initiatieven.
2. Projecten / beleidsvorming in zowel het fysieke als sociale domein zijn op een participatieve wijze opgepakt en uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn het Speelplan beleid, toekomst van de sport, invulling voormalig korfbalsterrein en de adviesraad sociaal domein. Inwoners en andere belanghebbenden hebben een actieve rol gespeeld en deskundigheid ingebracht.
3. De raadzaal is opnieuw ingericht en de reacties laten zien dat dit tot tevredenheid is gebeurd.
4. Samenwerking is nodig om alle trends en ontwikkelingen op gemeenteniveau te kunnen bijhouden. Interne en externe samenwerking is één van de speerpunten in de organisatieontwikkeling. De ambtelijke samenwerking met Waterland, Edam-Volendam, Oostzaan en Wormerland is eind 1e kwartaal 2017 stopgezet. Sommige samenwerkingsprojecten – zoals de omgevingswet en juridische zaken- voortgezet met de gemeenten Waterland en Edam-Volendam en in de regio. Als deelregio van de Metropoolregio Amsterdam hebben we in 2017 een gezamenlijke agenda opgesteld. Deze samenwerkingsagenda Zaanstreek-Waterland is door de gemeenteraad vastgesteld in de vergadering van 19 oktober 2017. Doel van deze agenda is de krachten meer te bundelen om een bijdrage te leveren aan de regionale visie.
5. De Kindergemeenteraad is in 2016 van start gegaan en heeft in 2017 een besluit genomen.

Wat hebben we daar voor gedaan?

1. Netwerkp participatie

In het eerste kwartaal van 2017 is een korte evaluatie uitgevoerd van de ontwikkelingen op het gebied van participatie tot nu toe. Er is geconstateerd dat er veel projecten op een participatieve wijze zijn opgepakt en uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn het Speelplan beleid, toekomst van de sport, invulling voormalig korfbalsterrein en de adviesraad sociaal domein. Inwoners en andere belanghebbenden hebben een actieve rol gespeeld en waren hierover enthousiast. De website www.geefomlandsmeer.nl is hierbij onder meer ingezet.

Uit de in 2017 gehouden Omnibus enquête blijkt dat 70% van de inwoners positief staat tegenover het meedenken over onderwerpen die hen of hun woonomgeving aangaan. Ook blijkt uit deze enquête dat de website www.geefomlandsmeer.nl nog niet zo bekend is bij inwoners. Over een verbeterde inzet van de website bij participatieve onderwerpen, zijn op ambtelijk niveau ideeën ontwikkeld die in 2018 tot uitvoering komen. Uiteraard worden ook initiatieven ontwikkeld om de bekendheid van de website te bevorderen.

Om de nieuwe rol van de ambtenaren verder te ontwikkelen zijn in 2017 ambtenaren getraind in het ontwikkelen van communicatieve en participatieve vaardigheden (Factor C) zodat de organisatie en haar medewerkers verder invulling kan geven aan de nieuwe rol van de gemeente.

2. Kindergemeenteraad

De eerste Kindergemeenteraad van Landsmeer is een groot succes geworden. De deelnemende kinderraadsleden hebben in de eerste vergadering kennis gemaakt met het vergaderen, het aandacht vragen van de voorzitter en zijn daarna officieel geïnstalleerd met een verklaring en een belofte. De projecten die de kinderen bedacht hebben zijn met verve bediscussieerd en verdedigd. Uiteindelijk heeft de Kindergemeenteraad het besluit genomen een multifunctionele sportkooi op te zetten. Dat dit het budget van € 5.000 ruim overschreed was geen probleem. Dit bedrag kon toegevoegd worden aan het project dat al bestond voor de herinrichting van het wijkpark, waar de sportkooi geplaatst gaat worden.

Voor een volgende Kindergemeenteraad gaan we meer aandacht besteden aan de haalbaarheid van de projecten en het budget. De Kindergemeenteraad is door de werkgroep bestaande uit raadsleden, griffier en voorzitter van de raad uitgebreid geëvalueerd. Naast de vele positieve punten, was één minpunt dat de Kindergemeenteraad op een moment deel ging uitmaken van het politieke spel in Landsmeer. De gemeenteraad heeft daarop een motie aangenomen om dit in de toekomst niet meer te laten gebeuren.

3. Open huis

30 september 2017 werd de eerste open huis van de gemeente georganiseerd. Ambtenaren, maar ook de raad, partners zoals de brandweer, oudheidkundige vereniging en de kinderen van de kindergemeenteraad waren daarbij aanwezig om met inwoners in gesprek te gaan en te laten zien wat iedereen doet voor de samenleving. Er was een leuke dag voorbereid en ondanks de regen, was de dag geslaagd.

4. Bestuurlijke toekomst

Op 11 mei 2017 heeft het college de stand van zaken gepresenteerd inzake het onderzoek naar de haalbaarheid van het wilsbesluit. De gemeenteraad heeft naar aanleiding van deze presentatie een motie aangenomen. In deze motie zaten – samengevat – diverse scenario's waarvan de raad de haalbaarheid wilde weten. Het college heeft uitvoering gegeven aan deze motie door onder meer een extern bureau een onafhankelijke analyse te laten maken. Dit rapport 'Landsmeer zelfbewust kiezen' van bureau Seinstra van de Laar is in september gepresenteerd aan de raad. Tevens heeft de gemeenteraad tijdens een openbare gelegenheid gesproken met gedeputeerde Van der Hoek van de Provincie Noord-Holland over de toekomst van de regio en Landsmeer. Op basis van de verzamelde informatie heeft de raad in november 2017 gedebatteerd over de toekomst van Landsmeer en de bestuurlijke stip op de horizon.

5. Overig

Burgemeester

In het voorjaar van 2017 is de herbenoemingscommissie van de raad gestart met de procedure van herbenoeming. Voor het reces in juli heeft de herbenoeming van burgemeester mevrouw mr. A.C. Nienhuis plaatsgevonden. In het najaar van 2017 kondigde burgemeester Nienhuis haar vertrek naar de gemeente Heemstede aan. Eind 2017 heeft de commissaris van de Koning in Noord-Holland, dhr. J.W. Remkes, besloten mw. A.L.E.C. van der Stoel met ingang van 17 januari 2018 te benoemen als waarnemend burgemeester van Landsmeer.

Waar aan kunnen we zien of we het bereikt hebben?

Omschrijving (E/P)	Bron	Begroting	Realisatie	Streefwaarden		
		2017	2017	2018	2019	2020
Omnibusenquete uitvoeren	Omnibus	X	X		X	
Burgerparticipatie nieuwe stijl organiseren		X	X	X	X	X
Kindergemeenteraad organiseren		X	X	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Burgerparticipatie nieuwe stijl organiseren

Dit is een continuproces over meerdere jaren heen. Informatie hierover staat bij de programma 1, onderdeel netwerkparticipatie

Financieel overzicht

Totaal programma Algemeen bestuur	Begroting		Rekening	Verschil
	primair	na wijziging		
Lasten	-1.251.076	-1.331.341	-1.332.571	-1.230
Baten	217.924	217.924	402.293	184.369
Saldo	-1.033.152	-1.113.417	-930.278	183.139

Toelichting verschillen

Algemeen bestuur			
Lasten			
Hogere salarislasten en vergoedingen	-5.848		
Lagere lasten inhuur derden	10.676		
Lagere uitgaven opleidingen	11.286		
Hogere accountantskosten	-6.929		
Lagere lasten ontw. bestuurlijke toekomst (College)	14.317		
Hogere uitgaven contributies en lidmaatschappen	-10.191		
Hogere lasten secretarieleges	-57.257	Zie opbrengst	
Lagere lasten gemeenschappelijke regelingen	27.660		
Overige verschillen	17.516		
Subtotaal lasten		1.230	V
Baten			
Subsidie versterken bestuurskracht	9.240		
Hogere opbrengsten secretarie leges	67.085	Zie lasten	
Vrijval voorziening wethouder pensioenen ivm doorwerking hogere rekenrente	124.345		
Overige verschillen	-18.760		
Subtotaal baten		181.909	V
Saldo		183.139	V

Programma Integrale veiligheid

Portefeuillehouder(s): Mevr. A.L.E.C. van der Stoel

Missie

In de gemeente Landsmeer moet het veilig wonen en leven zijn. Daarvoor gaan wij verbinding zoeken en leggen met inwoners en ketenpartners.

Dit programma bevat de volgende onderdelen:

- I. Veiligheid
- II. Handhaving openbare orde

Programmaonderdeel I: Veiligheid

Wat wilden we bereiken?

1. Het vergroten van het objectieve- en subjectieve veiligheidsgevoel en de zelfredzaamheid van de burger.

Wat hebben we bereikt?

1. De gemeente Landsmeer levert een grotere bijdrage (van vier naar zeven personen) aan de regionale crisisorganisatie van de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland.
2. De samenwerking tussen de gemeente, politie en andere veiligheidspartners is geïntensiveerd. Met de voorlichtingscampagnes op het gebied van inbraak- en brandpreventie zijn de inwoners geïnformeerd over hoe zij hun eigen woon- en leefomgeving veiliger kunnen maken.
3. De WhatsApp-buurtpreventiegroepen worden ondersteund en gefaciliteerd daar waar nodig. Het aantal WhatsApp-buurtpreventiegroepen neemt nog steeds toe. Andere burgerinitiatieven zijn er niet geweest.
4. Er heeft een tweede Dance-event plaatsgevonden in recreatiegebied het Twiske.

Wat hebben we daar voor gedaan?

- 1a. Intensieve werving binnen de ambtelijke organisatie voor een piketfunctie (bevolkingszorg).
- 2a. Als gemeente de coördinerende rol gepakt in een handhavingscasus waarin verschillende overheidspartners (Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord, Inspectie Sociale Zaken & Werkgelegenheid en Omgevingsdienst IJmond) ieder vanuit hun eigen bevoegdheden een gezamenlijke controle hebben uitgevoerd. Deze aanpak heeft geleid tot een intensievere uitwerking en zal toegepast worden bij nieuwe casuïstiek.
- 2b. Naar aanleiding van een inbraakgolf in februari en maart 2017 is er op 20 maart 2017 een preventiebijeenkomst georganiseerd waarin een ex-inbreker vertelde over de werkwijze van inbrekers. Voor de beeldvorming had de ex-inbreker op de dag zelf voorbeelden van woningen in de gemeente gefotografeerd waar makkelijk ingebroken had kunnen worden. De bijeenkomst werd goed bezocht. Over de bijeenkomst is uitgebreid gecommuniceerd via de gebruikelijke kanalen (het Kompas, website en Facebook). In de betrokken buurten wordt na een inbraak een brief verstuurd aan direct omwonenden met informatie hoe ze beter hun huis kunnen beveiligen. De maanden daarna zijn de inbraken aanzienlijk afgenomen (zie KPI)
- 2c. Na een brand zijn de inwoners via de verschillende communicatiekanalen geïnformeerd over de oorzaak van de brand en de te treffen maatregelen om dit soort branden te voorkomen.
3. De gemeente fungeert als aanspreekpunt voor de beheerders van WhatsApp-buurtpreventiegroepen en deelt informatie met de beheerders om te verspreiden in de WhatsApp-buurtpreventiegroepen.
4. Tijdens het vergunningverleningstraject is er conform de deskundigheid geadviseerd vanuit de veiligheidspartners. Het dance event is op het gebied van veiligheid goed verlopen. Tijdens dit evenement is er, als experiment, gebruik gemaakt van een informatiemanager vanuit de Veiligheidsregio Zaanstreek – Waterland. Een informatiemanager haalt bij alle veiligheidspartners relevante informatie op en presenteert het totaal beeld in het periodieke overleg. De inzet van een informatiemanager wordt meegenomen in de evaluatie. Ten aanzien van de voorgaande evenementen was er een toename van de geluidsklachten. Ook dit wordt meegenomen in de evaluatie en bij de volgende vergunningaanvraag. Op koningsdag is een en ander deels niet geheel naar wens verlopen.

Waaraan kunnen we zien of we het bereikt hebben?

Omschrijving (E/P)	Bron	Begroting	Realisatie			
		2017	2017	2018	2019	2020
Woninginbraken	Jaarverslag politie	40	40	40	40	40

Er zijn in 2017 daadwerkelijk -40- woninginbraken in behandeling genomen.

Programmaonderdeel II: Handhaving openbare orde Wat wilden we bereiken?

1. Burgers kunnen er van uit gaan dat handhaving op de regels voor iedereen op dezelfde manier doch met maatwerk gericht op de beoogde resultaten wordt uitgevoerd.
2. Een openbaar bestuur dat beschermd is tegen risico (onbedoeld) criminele activiteiten te faciliteren.
3. De eigen verantwoordelijkheid voor eigen handelen en zelfredzaamheid van de burger bevorderen.

Wat hebben we bereikt?

1. Medewerkers wisselen door integrale handhaving onderling informatie uit in samenwerking met externe partners waardoor een eenduidig optreden wordt bevorderd. De BOA heeft in 2017 gewerkt op basis van een uitvoeringsnota handhaving APV en bijzondere wetten. Aan de hand van een jaarverslag wordt dit besproken met het college.
2. Uit de uitgevoerde BIBOB toetsen is gebleken dat de gemeente geen criminele activiteiten heeft vergund.
3. Er zijn inmiddels 27 whatsappgroepen geformeerd, allen actief, waarbij de leden elkaar op de hoogte houden van situaties in hun gebied. Uit social media blijkt ook dat het als instrument worden gewaardeerd en aanbevolen.

Wat hebben we daar voor gedaan?

- 1a. De DHW (drank- en horecawet) incl. exploitatievergunningen is gehandhaafd via een contract met de Omgevingsdienst IJmond.
  - 1b. In 2017 zijn alle aanvragen APV- en DHW- vergunningen verleend.
  - 1c. Handhaving van de APV-taken is uitgevoerd op basis van de uitvoeringsnota 2017.
  - 1d. Het aantal processen verbaal is fors lager, als gevolg van het niet functioneren van het camerasysteem voor het inrijverbod in een groot deel van 2017.
2. Bij vergunningverlening is vijf keer een BIBOB toets uitgevoerd met positief resultaat (geen criminele activiteiten).
  3. Bij de controle op de handhaving van de DHW wordt conform afspraak maatwerk geleverd door de Omgevingsdienst: naar mate een ondernemer meer zelf verantwoordelijkheid neemt, neemt het overheidstoezicht af. Ook bij verstrekking van evenementenvergunningen is het beleid gericht op een grotere verantwoordelijkheid van de organisator en verminderde verantwoordelijkheid van de overheidsdiensten. Op basis van de concrete ervaringen t.a.v. het evenement worden waar nodig aangepaste afspraken gemaakt.

Waaraan kunnen we zien of we het bereikt hebben?

Omschrijving (E/P)	Bron	Begroting	Realisatie			
		2017	2017	2018	2019	2020
Procesverbalen	Jaarrekening	4.000	133	1.500	1.500	1.500
Horeca controles	D+H wet	47	47	47	47	47

Financieel overzicht

Totaal programma Integrale veiligheid	Begroting		Rekening	Verschil
	primair	na wijziging		
Lasten	-1.123.409	-1.133.209	-1.033.610	99.599
Baten	117.414	88.332	70.986	-17.346
Saldo	-1.005.995	-1.044.877	-962.624	82.253

Toelichting verschillen

INTEGRALE VEILIGHEID			
Lasten			
Lagere salarislasten	24.117		
Lagere uitgaven inhuur drank en horecawet	27.764		
Lagere huur gebouw brandweer	6.298		
Lagere uitgaven Veiligheidsregio	30.272		
Overige verschillen	11.148		
Subtotaal lasten		99.599	V
Baten			
Lagere leges inrij ontheffingen	-17.014		
Overige verschillen	-332		
Subtotaal baten		-17.346	N
Saldo		82.253	V

Programma Infrastructuur

Portefeuillehouder(s): Dhr. N. van Baarsen

Missie

Gestalte geven aan een gemeenschappelijke omgeving waarin veiligheid, gezondheid, welbevinden en milieu centraal staan.

Dit programma bevat de volgende onderdelen:

- I Water en beschoeiingen
- II Wegen, verkeer, bruggen, kademuren, nutsvoorzieningen en openbare verlichting

Programmaonderdeel I: Water en beschoeiingen

Wat wilden we bereiken?

1. Oevers die kunnen bestaan uit beschoeiingen of natuurlijke oevers op orde.
2. Sloten en vijvers voldoen aan de normdiepte.

Wat hebben we bereikt?

1. Waterlopen en waterdiepte geheel op orde
2. Oevers meer op orde

Wat hebben we daar voor gedaan?

1. De uitvoering van het baggerprogramma is voltooid. In 2017 zijn de waterlopen en kopsloten langs het lint aan het Noordeinde en Zuideinde en aan de Van Beekstraat gebaggerd.
2. Beschoeiingen vervangen en/of vernieuwd met name aan de Geijzenbreek, daarnaast zijn de oevers beheerd (maaieren).

Waar aan kunnen we zien of we het bereikt hebben?

Omschrijving (E/P)	Bron	Begroting 2017	Realisatie 2017	Streefwaarden		
				2018	2019	2020
Kwaliteit openbaar gebied	Omnibus onderzoek	7	7	7	7	7

Programmaonderdeel II: Wegen, verkeer, bruggen, kademuren, nutsvoorzieningen en openbare verlichting

Wat wilden we bereiken?

1. De kwaliteit van de openbare ruimte voldoet aan de technische normen wat betreft constructieve en sociale veiligheid en maatschappelijk aanvaard niveau wat betreft uitstraling.
2. Een efficiëntere inzet van gemeentelijke middelen bij riolering- en herinrichtingsprojecten.
3. De verkeerskundige infrastructuur is zodanig vormgegeven dat er een goede balans is tussen veiligheid en doorstroming, afhankelijk van type weg.

Wat hebben we bereikt?

1. Door het achterstallig onderhoud verder op te pakken is de kwaliteit van de openbare ruimte verbeterd en voldoet beter aan de technische normen wat betreft constructieve- en sociale veiligheid en maatschappelijk aanvaard niveau wat betreft uitstraling .
2. Door een goede afstemming met onder andere rioleringswerkzaamheden is een efficiënte inzet van gemeentelijke middelen bij herinrichtingsprojecten bewerkstelligd.
3. De verkeerskundige infrastructuur is verder geoptimaliseerd zodat er een goede balans is tussen veiligheid en doorstroming, afhankelijk van type weg
4. Het plan van aanpak waarin staat beschreven hoe de straatverlichting “verled” gaat worden, is uitgevoerd.

Wat hebben we daar voor gedaan?

1. Naar aanleiding van achterstallig onderhoud zijn de Langebreek, Rondebreek, Marskramer en Bobelkamp opgepakt. Daarnaast is een grote lijst met lokale achterstand van kleiner dan 10 m² weggewerkt.
2. In combinatie met rioleringswerkzaamheden zijn de Schoolstraat in Den Ijp en de Talingweg eo in het oude dorp opgepakt.
3. Voor een beter herkenbaarheid zijn een 3-tal oversteekplaatsen voorzien van een zweepmast met een bord midden boven de weg. Verder is de markering op diverse plaatsen opgehaald om zodat deze weer goed zichtbaar is. In de eerder genoemde herinrichtingsprojecten zijn diverse snelheidsremmende maatregelen getroffen in de vorm van kruispuntplateaus. Daarnaast zijn in samenwerking met een actiegroep uit de Zuiderzeelaan extra snelheidsremmers gerealiseerd tussen het Poortgebouw en de Montessorischool.
4. Op de IJdoornlaan en in een deel van het lint in Den Ijp zijn armaturen vervangen voor led-armaturen. Verder is bij herinrichtingsprojecten ook led verlichting toegepast, o.a. Schoolstraat Den Ijp.

Waar aan kunnen we zien of we het bereikt hebben?

PRG 3 - Infrastructuur - onderdeel II - wegen verkeer bruggen kademuuren						
Omschrijving (E/P)	Bron	Begroting 2017	Realisatie 2017	Streefwaarden		
				2018	2019	2020
Kwaliteit openbaar gebied	Omnibus onderzoek	>6,4	6,6	7	7	7

Financieel overzicht

Totaal programma Infrastructuur	Begroting		Rekening	Verschil
	primair	na wijziging		
Lasten	-1.550.035	-1.554.819	-1.784.675	-229.856
Baten	142.293	142.293	262.408	120.115
Saldo	-1.407.742	-1.412.526	-1.522.267	-109.741

Toelichting verschillen

INFRASTRUCTUUR			
Lasten			
Lagere salarislasten	4.101		
Hogere uitgaven inhuur derden	-14.298		
Hogere lasten onderhoud verlichting en gladheidbestr.	-56.074		
Hogere kosten uitbesteding herstel straatwerk en additionele asfaltering	-147.428	Zie opbrengst	
Hogere rentelasten ivm hogere investeringen bruggen/wegen	-27.816		
Overige verschillen	11.659		
Subtotaal lasten		-229.856	N
Baten			
Subsidie planstudie Openbare verlichting	13.828		
Hogere kosten herstel straatwerk na werkzaamheden aan leidingen door nutsbedrijven	92.616	Zie lasten	
Hogere vergoeding Vervoerregio voor herinrichting oversteekplaatsen	14.373		
Overige verschillen	-703		
Subtotaal baten		120.115	V
Saldo		-109.741	N

Programma Milieu

Portefeuillehouder(s): Dhr. N. van Baarsen

Missie

Gestalte geven aan een duurzame gemeenschappelijke omgeving waarin veiligheid, gezondheid, welbevinden en milieu centraal staan.

Dit programma bevat de volgende onderdelen:

- I Rioleringszorg
- II Afvalzorg
- III Beheer begraafplaats
- IV Milieubeheer

Programmaonderdeel I: Rioleringszorg

Wat wilden we bereiken?

1. Een duurzaam, effectief functionerend, goed afvoerend rioolsysteem tegen relatief lage kosten in goede technische constructieve staat.
2. Inzicht in de staat en het functioneren van de riolering.
3. Beperken van het aantal storingen in het rioolsysteem en eventuele overlast.

Wat hebben we bereikt?

1. Een toename in een duurzame riolering door de toename in gescheiden stelsels.
2. Een sterk verbeterd inzicht in de toestand en het functioneren van de riolering door een geoptimaliseerd databeheer en de voortzetting van de reinigings- en inspectiecyclus.
3. Een sterke beperking in het aantal gemaalstoringen die een monteur vereisen.

Wat hebben we daar voor gedaan?

1. Aanleg gescheiden riolering Schoolstraat – Polderweg.
2. Aanleg gescheiden riolering Houtsniplaan.
3. Aanleg gescheiden riolering Talingweg-Watersniplaan.
4. Ca 11 km. reguliere reiniging en inspectie van de riolering.
5. Sterk verbeterd en up-to-date databeheer in databeheersysteem Kikker (inzicht in uitgevoerde inspecties en uitgevoerde projecten)

Waarom kunnen we zien of we het bereikt hebben?

Omschrijving (E/P)	Bron	Begroting	Realisatie	Streefwaarden		
		2017	2017	2018	2019	2020
AD-hoc inroep reiniging riolering inclusief gemalen	Logboek riolering	< 20	15	< 20	< 20	< 20
Gemaalstoringen waarvoor een monteur moet komen (alle gemalen)	Overzicht Facta	< 80	< 20	< 20	< 20	< 20

Programmaonderdeel II: Afvalzorg

Wat wilden we bereiken?

1. Het vinden van een optimale balans tussen de drie pijlers van de afvalzorg: milieurendement, de kosten en de dienstverlening aan de burger.
2. Een dusdanige verwerking van ons afval dat 75 % geschikt gemaakt kan worden voor hergebruik als nieuwe grondstof.

Wat hebben we bereikt?

1. Inzamelingscontracten (huis-aan-huis en vanaf de gemeentewerf) zijn aanbesteed in 2016. In 2017 is een verbeteringsslag gemaakt om efficiënter en gericht in te zamelen.
2. Beter service leveren aan bewoners door beter in te zamelen.
3. Samenwerken met contractpartner Afval Energie Bedrijf Amsterdam in optimaliseren van de verwerking en hergebruik van huishoudelijk afval.
4. Het verhogen van het scheidingspercentage van huishoudelijk afval door vergroten van bewustzijn en kennis van de inwoners middels informatievoorziening over nut en noodzaak van het scheiden van het huishoudelijk afval, door het betrekken van scholen en advertenties in het Kompas.

Wat hebben we daar voor gedaan?

1. Samenwerking met nieuwe partners is van start gegaan.
2. Plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankpakken, worden vaker huis aan huis ingezameld (om de week i.p.v. 1x per maand).
3. Afval Energie Bedrijf Amsterdam heeft een nascheidingsinstallatie geopend waar het Landsmeerse restafval extra gescheiden wordt.
4. Meerdere acties geweest op het gebied van afvalscheiding (borden langs de weg).

Waar aan kunnen we zien of we het bereikt hebben?

Omschrijving (E/P)	Bron	Begroting 2017	Realisatie 2017	Streefwaarden		
				2018	2019	2020
% huishoudelijk afval voor nuttige toepassing	Afvalanalyse	58%	60%	63%	68%	75%

Programmaonderdeel III: Beheer begraafplaats

Wat wilden we bereiken?

1. Voldoende grafruimte behouden.
2. Beheer en onderhoud op hoogwaardig niveau houden.

Wat hebben we bereikt?

1. Graven geruimd na verlopen grafrechten
2. Beheer van begraafplaatsen is adequaat uitgevoerd

Wat hebben we daar voor gedaan?

1. Administratieve gegevens zijn verbeterd door koppeling van digitale kaarten.

Waarom kunnen we zien of we het bereikt hebben?

Omschrijving (E/P)	Bron	Begroting 2017	Realisatie 2017	Streefwaarden		
				2018	2019	2020
Aantal nieuwe beschikbare graven op algemene begraafplaats Landsmeer	n.v.t.	50	48	50	50	50

Programmaonderdeel IV: Milieubeheer

Wat wilden we bereiken?

1. Vermindering van de CO2 uitstoot.
2. Hoog percentage naleving bedrijven van de voorschriften uit de Wet Milieubeheer.

Wat hebben we bereikt?

1. Participatief gewerkt naar een nieuw duurzaamheidsbeleid
2. Via een externe partij een web-portal geopend om laadpalen aan te vragen.

Wat hebben we daar voor gedaan?

1. Duurzaamheidsbeleid is in januari aan de raad aangeboden voor besluitvorming in februari.
2. Beleid vastgesteld voor plaatsing laadpalen

Waarom kunnen we zien of we het bereikt hebben?

Omschrijving (E/P)	Bron	Begroting 2017	Realisatie 2017	Streefwaarden		
				2018	2019	2020
Milieujaarverslag	OD IJmond	1	1	1	1	1

Financieel overzicht

Totaal programma Milieu	Begroting		Rekening	Verschil
	primair	na wijziging		
Lasten	-2.140.659	-2.140.299	-2.554.052	-413.753
Baten	2.395.499	2.395.499	2.591.643	196.144
Saldo	254.840	255.200	37.591	-217.609

Toelichting verschillen

MILIEU			
Lasten			
Hogere salarislasten	-10.353	Neutraal	
Fasering ontwikkelen duurzaamheidsagenda en plan	25.000		
Hogere uitgaven onderhoud diverse	-14.086	Neutraal	
Hogere lasten afvoer afval werf en huis aan huis	-204.169	Neutraal	
Lagere uitgaven ophalen papier vergoeding	16.526	Neutraal	
Hogere storting in voorziening afval	-281.780	Neutraal	
Lagere afschrijvingslasten riolering	34.865	Neutraal	
Overige verschillen	20.243	Neutraal	
Subtotaal lasten		-413.753	N
Baten			
Hogere opbrengst afvalstoffenheffing	161.196	Neutraal	
Hogere opbrengsten rioolrecht	26.243	Neutraal	
Overige verschillen	8.706	Neutraal	
Subtotaal baten		196.144	V
Saldo		-217.609	N

Programma Groene ruimte

Portefuillehouder(s): Dhr. N. van Baarsen (Openbaar groen)
Dhr. R. Quakernaat (Recreatie)
Mevr. A.L.E.C. van der Stoel (Spelen)

Missie

De gemeente Landsmeer staat voor een dorp met een openbare ruimte die schoon, heel en veilig is, waar mensen graag vertoeven en die uitnodigt tot verantwoordelijk gedrag. Zij doet dit samen met alle gebruikers.

Dit programma bevat de volgende onderdelen:

- I. Openbaar Groen
- II. Recreatie
- III. Spelen

Programmaonderdeel I: Openbaar groen

Wat wilden we bereiken?

1. Een aantrekkelijke groene (op termijn klimaatbestendige) omgeving voor de bewoners van Landsmeer.
2. Betrokkenheid van buurtbewoners bij inrichting, beheer en onderhoud van het groen in hun eigen woonomgeving.

Wat hebben we bereikt?

1. Behouden van de bestaande groenvoorzieningen door strategisch beheer en onderhoud op basis van een beheerprogramma waarin een basiskwaliteit wordt vastgelegd.
2. Buurtbewoners betrekken bij inrichting, beheer en onderhoud van het groen in hun eigen woonomgeving.

Wat hebben we daar voor gedaan?

1. Bij herinrichtingsprojecten met bewoners gekeken hoe (kwalitatief) groen behouden blijft in de wijk
2. In stand houden van de huidige groenstructuur en waar mogelijk de biodiversiteit versterken.

Waar aan kunnen we zien of we het bereikt hebben?

Omschrijving (E/P)	Bron	Begroting 2017	Realisatie 2017	Streefwaarden		
				2018	2019	2020
Aantal wijkschouwen	n.v.t.	3	3	3	3	3

Programmaonderdeel II: Recreatie

Wat wilden we bereiken?

1. Verbreding van recreatieve voorzieningen en arrangementen.
2. Vergroting regionale bekendheid van activiteiten en recreatie in en om Landsmeer.
3. Verhoging aantal bezoekers van het Twiske en kortere lijnen met het recreatieschap.
4. Realiseren “Groene Loper” (attractieve fietsroute tussen A’dam Noord-Purmerend), visie verblijfsrecreatie.

Wat hebben we bereikt?

1. Een recreatieve fietsroute in Landsmeer.
2. Lokale en regionale bekendheid historisch rondje.
3. Goede relatie met het recreatieschap.
4. Landsmeer haakt aan op cycleseeing route (groene loper) die in mei 2018 gelanceerd wordt.

Wat hebben we daar voor gedaan?

1. Ontwikkeling van Historisch rondje Landsmeer, een fietsroute langs historische en recreatieve hotspots in Landsmeer. Vijf locaties op de route zijn voorzien van een informatiebord.
2. Verspreiding folder historisch rondje Landsmeer bij ondernemers en belanghebbenden binnen de sector recreatie en toerisme in Landsmeer, Amsterdam Noord en Oostzaan.
3. Interview en verslag in de regionale krant van de beleving van het historisch rondje door een recreatieve fietser onder begeleiding van een gids van de O.V.L.
4. In gesprek met beleidsadviseur, beheerder en communicatiemedewerkers van het recreatieschap Twiske-Waterland. In contact met regio en andere samenwerkingspartners het potentieel en diversiteit aan activiteiten in het Twiske benoemen.
5. In contact met de ontwikkelaar van de route is input geleverd over Landsmeer. Landsmeer wordt opgenomen als short cut. De naam Landsmeer wordt opgenomen op de kaart en mogelijkheden tot waterrecreatie worden benadrukt in het Ilperveld en het Twiske.

Waarom kunnen we zien of we het bereikt hebben?

Omschrijving (E/P)	Bron	Begroting 2017	Realisatie 2017	Streefwaarden		
				2018	2019	2020
Voldoende mogelijkheden voor openlucht recreatie	Omnibus enquête	96%		97%	97%	97%

Programmaonderdeel III: Spelen

Wat wilden we bereiken?

1. Stimuleren van buitenspelen en van beweging van kinderen door ze een aantrekkelijke speelprikkels te bieden.
2. Laten zien dat kinderen meetellen en de ruimte krijgen en kunnen opgroeien in een leuke omgeving.
3. Sociale contacten bevorderen.
4. Sociale controle in de buurten bevorderen doordat kinderen, ouders en buurtbewoners toezien wat er gebeurt op de speelplek en in de buurt.
5. Duidelijkheid over het gebruik en plaatsen van objecten door derden in de openbare ruimte.

Wat hebben we bereikt?

1. Participatief speelreintjes ingericht
2. Opstellen van een speelruimtebeleidsplan en een uitvoeringsplan
3. Eerste aanzet gemaakt om het wijkpark herin te richten. Waarbij ruimte is voor ontmoeting voor bewoners van alle leeftijden

Wat hebben we daar voor gedaan?

1. In samenspraak met de buurt 3 speelreintjes heringericht. Te weten Langhuislaan, Zaanse Hof en Aalscholverstraat
2. Participatie traject doorlopen voor herinrichting Geijzenbreek en participatie opgestart voor herinrichting wijkpark
3. In april is het speelruimtebeleidsplan door de gemeenteraad vastgesteld voor de periode tot 2017 – 2022
4. Het college heeft het uitvoeringsprogramma vastgesteld behorende bij het beleidsplan

Waarom kunnen we zien of we het bereikt hebben?

Omschrijving (E/P)	Bron	Begroting 2017	Realisatie 2017	Streefwaarden		
				2018	2019	2020
Tevredenheid kinderen over speelplaatsen Landsmeer	Omnibus enquête	>6	6,2	7	7	7

Financieel overzicht

Totaal programma Groene ruimte	Begroting		Rekening	Verschil
	primair	na wijziging		
Lasten	-442.133	-589.150	-535.404	53.746
Baten	9.915	69.915	69.182	-733
Saldo	-432.218	-519.235	-466.222	53.013

Toelichting verschillen

GROENE RUIMTE			
Lasten			
Hogere salarislasten	-28.592		
Fasering pumptrack / beachvolleybal uitvoering 2018	30.000		
Lagere kosten diverse hekwerken	16.255		
Lagere uitgaven onderhoud groene ruimte	27.102		
Lagere uitgaven bijdrage Twiske/ Landschap Waterland	3.221		
Overige verschillen	5.760		
Subtotaal lasten		53.747	V
Baten			
Overige verschillen	-733		
Subtotaal baten		-733	
Saldo		53.013	V

Programma Werk en Inkomen

Portefuillehouder(s): Dhr. R. Quakernaat

Missie

Als Landsmeerse gemeenschap nemen we de zorg en ondersteuning van die mede-Landsmeeders op ons die dit nodig hebben. De vraag van de inwoner staat daarbij centraal. De gemeente ondersteunt en is vangnet waar nodig, aansluitend op de eigen verantwoordelijkheid van iedere Landsmeerder of Landsmeerse onderneming.

Een integrale aanpak is het uitgangspunt, zowel waar sprake is van vrijwillige als van professionele zorg of een combinatie daarvan. Wanneer sprake is van professionele zorg of ondersteuning, al of niet in combinatie met vrijwillige zorg, wijst de gemeente één regievoerder aan, eindverantwoordelijk voor de integrale aanpak (één gezin, één regisseur).

Wij willen de inwoners van Landsmeer de mogelijkheid bieden aan onze samenleving deel te laten nemen door, indien nodig, ondersteuning te geven bij het vinden van regulier of gesubsidieerd werk of door het verstrekken van voorzieningen.

Wat wilden we bereiken?

1. Aantal uitkeringsgerechtigden omlaag brengen.
2. Uitvoeren van het nieuw beleid op het gebied van WEB-gelden (Wet educatie beroepsonderwijs) bij ROC's per 1-1-2015.
3. Het bestrijden van armoede door het bieden van inkomensondersteuning aan minima.
4. Activeren van uitkeringsgerechtigden, met als doel om betaald dan wel onbetaald arbeid/activiteiten te verrichten.
5. Het aanbieden van integrale trajecten betreffende schuldhulpverlening aan inwoners met schulden en het toepassen van de juiste preventie om dit zoveel als mogelijk te voorkomen.
6. Ervoor zorgen dat zoveel mogelijk mensen mee kunnen doen in de maatschappij. Het gaat hierbij niet alleen om mensen binnen de WSW, maar ook om diegene met een beperking waarbij ondersteuning in de vorm van o.a. WMO/AWBZ-begeleiding of –dagbesteding vanuit een zorgperspectief plaatsvindt.
7. Vroegtijdige signalering zodat complexe problematiek kan worden voorkomen.

Wat hebben we bereikt?

1. We hebben een lokaal uitvoeringsplan ontwikkeld vanuit de Participatiewet, waarvan de resultaten in 2018 zichtbaar worden.
2. We hebben geïnvesteerd in het aanbieden van lokale faciliteiten voor bewoners die behoefte hebben aan ontwikkeling en ondersteuning op het gebied van taal en ict .
3. We hebben een nieuw beleidsplan armoede en schuldhulp ontwikkeld.
4. Zie punt 1.
5. We hebben een aanbesteding gedaan voor de uitvoering van schuldhulpverlening.
6. We hebben diverse instrumenten op maat ontwikkeld voor deze brede doelgroep.
7. We voeren het keukentafelgesprek vanuit een integrale zorgvisie.

Wat hebben we daar voor gedaan?

- 1a. Er is geïnvesteerd in een lokale jobcoach die ervoor zorgdraagt dat cliënten uit de participatiewet een maatwerktraject krijgen t.b.v uitstroom naar een nieuw perspectief, te weten :werk, sociale activering, opleiding;
- 1b. De samenwerking met de kleine gemeenten is geïntensiveerd om de slagkracht in de regio te vergroten;
- 1c. Verbinding gezocht met lokale partijen;
- 1d. Actief meedoen in stads- en regionaal verband in de aanpak van (jeugd) werkloosheid
- 1e. Actief meedoen in regionale ontwikkeling werkgeversbenadering voor de doelgroep die onder de Participatiewet valt.
- 1f. Ontwikkelen lokale werkgeversbenadering.
- 2a. We hebben regionaal aanbesteed om tot een nieuwe aanbieder te komen ter uitvoering van het formele- en non formele aanbod.
- 2b. Een lokaal NL-plein neergezet in de bibliotheek waar met andere lokale aanbieders wordt samengewerkt.
- 2c. Er is een formulierenbrigade en de Voorleesexpress aan het non formele aanbod toegevoegd.
- 3a. Een toegankelijkheidsbijdrage gerealiseerd voor maatschappelijke participatie, collectieve zorgverzekeringen, vangnetten op maat en hulp bij schulden
4. Met de komst van jobcoaches in de regio is er nieuwe kennis en ervaring binnen gehaald waardoor nieuwe maatwerk oplossingen ingezet kunnen worden.
5. Het pakket aan schuldhulpverlening is met preventieve inzet (budgetcoaching) uitgebreid
- 6a. Er zijn vangnetten (voorzieningen) op cliënt niveau ontwikkeld waardoor maatwerk geleverd kan worden.

- 6b. Er is onderzoek binnen de gemeente gedaan naar mogelijke interne vacatures
 7. We hebben verbinding gelegd tussen de verschillende gebieden zoals werk inkomen/zorg en onderwijs.

Waarom kunnen we zien of we het bereikt hebben?

Omschrijving (E/P)	Bron	Begroting 2017	Realisatie 2017	Streefwaarden		
				2018	2019	2020
Volume uitkeringsgerechtigden WWB	Kwartaalrapp. Gem. Waterland	108	120	110	110	110
Aantal lokale werkervaringsplekken	Kwartaalrapp. Gem. Waterland	10	2*	10	10	10
Aantal geslaagde reïntegratietrajecten	Kwartaalrapp. Gem. Waterland	5	6	6	7	8
Aantal arbeidsplaatsen voor beschutwerken (nieuw)	Kwartaalrapp. Gem. Waterland	1	2	1	1	1

*jobcoach is pas laatste kwartaal in dienst getreden

Financieel overzicht

Totaal programma Werk en inkomen	Begroting		Rekening	Verschil
	primair	na wijziging		
Lasten	-2.497.214	-2.715.112	-2.691.497	23.615
Baten	1.518.781	1.731.604	1.818.235	86.631
Saldo	-978.433	-983.508	-873.262	110.246

Toelichting verschillen

WERK EN INKOMEN			
Lasten			
Lagere salarislasten	20.066		
Lagere uitgaven inhuur	3.185		
Hogere uitgaven advisering derden	-9.369		
Lagere uitgaven trajecten reïntegratie	83.154	Neutraal	
Hogere uitgaven uitvoering bijstand	-16.992		
Hogere lasten begeleiding Vluchtelingenwerk	-18.546		
Hogere uitgaven bijstandsuitkeringen	-9.316		
Hogere uitgaven minima beleid	-9.916		
Hogere uitgaven IOAW/IOAZ	-14.787		
Lagere uitgaven armoedebelief kinderen	20.390	Neutraal	
Overige verschillen	-24.253		
Subtotaal lasten		23.615	V
Baten			
Hogere rijksbijdrage bijstand	22.014		
Hogere ontvangsten invordering zelfstandigen	16.461		
Hogere ontvangsten invordering bijstand	39.885		
Overige verschillen	8.272		
Subtotaal baten		86.631	V
Saldo		110.246	V

Programma Onderwijs

Portefuillehouder(s): Dhr. R. Quakernaat

Missie

Ieder Landsmeers kind heeft recht op onderwijs in een voor hen gezond en passend onderwijsklimaat in Landsmeer. Gestreefd wordt naar het vroeg signaleren van kinderen met een zorgvraag, zodat:

1. De gemeente tijdig kan inspringen indien er zorg rondom het gezin nodig is.
2. Scholen, besturen en samenwerkingsverbanden maatwerk kunnen bieden op de scholen.
3. Het kind zich volledig kan richten op het onderwijs.
4. Vroegtijdig ontwikkelingsachterstanden gesignaleerd kunnen worden.

Wat wilden we bereiken?

1. Onderwijs, zorgprofessionals en gemeente signaleren vroegtijdig dat kinderen extra hulp nodig hebben en zetten de juiste ondersteuning in.
2. Het terugdringen en voorkomen van vroegtijdig schoolverlaters.
3. Het verbeteren aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt voor kwetsbare jongeren.
4. Verantwoordelijkheden ten aanzien van onderwijshuisvesting uitvoeren volgens de gewijzigde wettelijke taken.
5. Het verstevigen van de samenwerking tussen de partners.
6. Harmoniseren van de kwaliteitseisen en financiering van de peuterspeelzalen en kinderopvang.

Wat hebben we bereikt?

1. De inzet van het smw+ is naar volle tevredenheid van de basisscholen, ouders, leerlingen, kernteam en andere partners uitgevoerd. Het smw+ is in de ogen van genoemden een bruggenbouwer tussen onderwijs en zorg en levert een effectieve bijdrage aan preventie om zwaarder hulp bij kinderen te voorkomen.
2. De uitgangspunten voor vsv zijn gewijzigd. De doelgroep is uitgebreid met kwetsbare jongeren, daarmee is de focus veranderd. We hebben bereikt dat de doelgroep in beeld is gebracht en nader onderzoek verricht gaat worden naar het voorkomen van uitval.
3. We hebben de doelgroep kwetsbare jongeren (jongeren in het voortgezet speciaal onderwijs, Pro, vmbo basis en MBO(1 niveau) qua aantallen, routes en ondersteuning in beeld. Vanuit participatie is de job-coach ingezet om jongeren bij stagnatie te begeleiden bij trajecten van onderwijs naar arbeid. De leerplichtambtenaar werkt nauw samen met de jobcoach. Hiermee wordt voorkomen dat jongeren thuiszitter worden, of voortijdig uitvallen.
4. De Verordening Onderwijshuisvesting 2017 is conform de modelverordening van de VNG in Landsmeer vastgesteld.
5. Ieder kwartaal wordt overleg gevoerd met de basisschooldirecteuren in Landsmeer. Dit levert directe resultaten op voor onderwerpen waar gemeente of onderwijs belang bij heeft. De beleidsambtenaar, leerplichtambtenaar, en zorg coördinator van het kernteam hebben regulier contact met het voortgezet onderwijs. De lijnen zijn kort en verbindend en voorkomt hiermee uitval van jongeren in het onderwijs en/of zwaardere zorgvragen. Er wordt regulier invulling gegeven aan een regionale werkagenda onderwijs. De werkagenda beslaat onderwerpen als thuiszitters, aansluiting onderwijs-jeugd, aansluiting onderwijs- participatie, leerlingenvervoer etc.
6. Op basis van de notitie harmonisering kinderopvang en peuteropvang 2018 is een kwaliteitsslag gemaakt in de kinderopvang sector. Er worden hiermee gelijke kwaliteitseisen gesteld aan peuteropvang en kinderdagverblijven.

Wat hebben we daar voor gedaan?

- 1a. In 2017-2018 is wederom invulling geven aan schoolmaatschappelijk werk.
In 2017 is gestart met een aanbesteding smw+ i.v.m. een fors toegenomen behoefte aan kortdurende hulpverlening op de basisscholen.
- 1b. Het smw+ is vast onderdeel van het kernteam, waarmee korte lijnen ervoor zorgen dat zwaardere hulp voorkomen wordt
- 1c. De formatie leerplicht in Landsmeer is gerealiseerd. Hiermee wordt vroegtijdig verzuim gesignaleerd en opgepakt.
- 2a. Er is een regionaal onderzoek verricht naar de doelgroep kwetsbare jongeren in Landsmeer. Hiermee is inzicht verschaft om wie het gaat en de vindplaats. Maar ook waar gemeenten en/of onderwijs aan moeten werken om voor de doelgroep de doorgaande lijn onderwijs-arbeidsmarkt op orde moet brengen. N.a.v. dit onderzoek wordt nader ingezoomd op wat er nodig is. De gemeente Landsmeer heeft geïnvesteerd in een eigen leerplichtambtenaar en jobcoach. Dit levert een constructieve bijdrage aan het terugdringen en voorkomen van uitval van de doelgroep.
3. Er is een onderzoek verricht door Oberon naar kwetsbare jongeren, er is een leerplichtambtenaar en een job coach aangesteld.
4. De Verordening Onderwijshuisvesting 2017 is door de Raad vastgesteld.
- 5a. Met het smw+, de aanstelling van een leerplichtambtenaar, intensivering vanuit beleid en de RMC taak hebben we

contacten met het basis- en voortgezet onderwijs verstevigd.

5b. Het directeuren overleg wordt 3x per jaar georganiseerd.

5c. De werkagenda passend onderwijs dient als onderlegger en bestuurlijk gespreksdocument om vanuit regionale samenwerking resultaten te boeken op verschillende onderwijsterreinen (schakelklassen, aansluiting jeugd/participatie, thuiszitters, vsv agenda etc)

6. De notitie Harmonisering kinderopvang en peuterspeelzalen 2018 is vastgesteld. Nadere regels voor de kinderopvang organisaties zijn vastgesteld.

Waarom kunnen we zien of we het bereikt hebben?

Omschrijving (E/P)	Bron	Begroting	Realisatie	Streefwaarden		
		2017	2017	2018	2019	2020
Reductie voortijdige schoolverlaters	VSV scanner ministerie OCW	n.v.t.	14	10	10	9
Aantal kinderen dat VVE volgt			Aantal	Verwacht aantal		
	Verslag GGD en kinderopvang organisaties	n.v.t.	4	6		

Financieel overzicht

Totaal programma Onderwijs	Begroting		Rekening	Verschil
	primair	na wijziging		
Lasten	-795.137	-829.834	-812.637	17.197
Baten	6.483	15.474	10.509	-4.965
Saldo	-788.654	-814.360	-802.128	12.232

Toelichting verschillen

ONDERWIJS			
Lasten			
Lagere overige uitgaven		3.552	
Lagere kosten vandalisme		11.574	
Overige verschillen		2.071	
Subtotaal lasten			17.197 V
Baten			
Lagere eigen bijdrage leerlingvervoer		-5.455	
Overige verschillen		490	
Subtotaal baten			-4.965 N
Saldo			12.232 V

Programma Welzijn en volksgezondheid

Portefeuillehouder(s): R. Quakernaat

Missie

Als Landsmeerse gemeenschap nemen we de zorg en ondersteuning van die mede-Landsmeeders op ons die dit nodig hebben. De vraag van de inwoner staat daarbij centraal. De gemeente ondersteunt en is vangnet waar nodig, aansluitend op de eigen verantwoordelijkheid van iedere Landsmeerder of Landsmeerse onderneming.

Een integrale aanpak is uitgangspunt, zowel waar sprake is van vrijwillige als van professionele zorg of een combinatie daarvan. Wanneer sprake is van professionele zorg of ondersteuning, al of niet in combinatie met vrijwillige zorg, wijst de gemeente één regievoerder aan, eindverantwoordelijk voor de integrale aanpak (één gezin, één plan, één regisseur).

In de menselijke relaties is respect voor elkaar een uitgangspunt. Dat komt onder meer tot uitdrukking in respect voor ieders privacy. Zonder toestemming worden geen gegevens uitgewisseld. Behalve wanneer sprake is van situaties waarin de veiligheid van inwoners in het geding is of de inwoner ernstig in zijn/haar ontwikkeling en/of opvoeding wordt bedreigd. Respect komt ook tot uitdrukking door de beschikbaarheid van cliëntondersteuning. Een onafhankelijk vertrouwenspersoon is beschikbaar via WonenPlus en via MEE.

Wat wilden we bereiken?

1. Inwoners van Landsmeer zijn en blijven gezond.
2. Inwoners van Landsmeer die zorg of ondersteuning nodig hebben kunnen gebruik maken van de eigen sociale omgeving, inclusief het georganiseerd vrijwilligerswerk en algemene voorzieningen, alvorens een beroep te doen op maatwerkvoorzieningen.
3. Er zijn voldoende vrijwilligers voor verenigingen en instellingen.
4. Mantelzorgers worden gesteund en erkend.
5. De behoefte aan inzet van (zware) professionals neemt af.
6. Beter inzicht in de groep die tussen wal en schip dreigt te raken doordat de eisen voor opname in een verpleeg- en verzorgingstehuis steeds strenger worden.
7. Inwoners van Landsmeer weten waar ze informatie kunnen krijgen over:
  - a. Opgroeien
  - b. Opvoeden
  - c. Zelfstandig blijven wonen met zorg en ondersteuning, inclusief woningaanpassingen, aanbod van algemene voorzieningen en mantelzorgondersteuning, waaronder respijtzorg.
8. Jongeren ontwikkelen zich optimaal en functioneren naar vermogen. Jongeren in Landsmeer groeien zo gezond, gelukkig en veilig op.

Wat hebben we bereikt?

1. We hebben effectieve preventieprogramma's gericht op inwoners, jong en oud, sociale weerbaarheid en terugdringen van psychische klachten. Inwoners hebben de mogelijkheid zich van een passend arrangement te voorzien ter ondersteuning van hun zelfredzaamheid en maatschappelijke deelname. Inwoners met beperkingen kunnen zelfredzaam zijn en kunnen deelnemen aan de samenleving.
2. Inwoners benaderen het Middelpunt met diverse (hulp)vragen. Wanneer dit leidt tot invullen van het meldingsformulier, volgt er een huisbezoek door de consulenten, waarbij er wordt ingezet op het eigen netwerk en voorliggende voorzieningen, zoals het maatjesproject, Samenkracht, mantelzorg en vrijwilligers.
3. Werving en inzet van vrijwilligers. De Vrijwilligerscentrale Amsterdam biedt ondersteuning om het aantal vrijwilligers uit te breiden.
4. De gemeente heeft op verschillende manieren ingezet op de erkenning en ondersteuning van mantelzorgers door het inzetten van mantelzorgondersteuning en het organiseren van de Dag van de mantelzorg, het mantelzorgcompliment en het inloopspreekuur.
5. Het aantal fte in het kernteam is verhoogd met als doel zwaardere zorg te voorkomen.
6. De doelgroep die tussen wal en schip dreigt te raken is beter en eerder in beeld doordat structureel overleg wordt gevoerd met huisartsen, wijkverpleging en andere ketenpartners.
7. Het aantal contactmomenten tussen inwoners en het Middelpunt is toegenomen.
8. Voor de jeugdigen is de nota preventief jeugdbeleid 'De basis versterkt' vastgesteld. Doel is jeugdigen in Landsmeer zo gezond, gelukkig en veilig mogelijk op te laten groeien en dat jeugdigen zich optimaal ontwikkelen en naar vermogen functioneren.

Wat hebben we daar voor gedaan?

Algemeen

- 1a. Samen met huisartsen, wijkverpleegkundigen en de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) uitvoering gegeven aan de Wet publieke gezondheid d.m.v. de verschillende overleggen en de korte lijnen .
- 1b. De uitkomsten van het Emovo onderzoek¹ en de cliëntervaringsonderzoeken zijn verwerkt in o.a. het Uitvoeringsplan Wmo en het preventief Jeugdbeleid.
- 1c. Deelgenomen aan het suïcide project 113 van de GGD.
- 2a. Inwoners van Landsmeer zijn geïnformeerd tijdens het keukentafelgesprek, via de website, media en foldermateriaal over de mogelijkheden van zelfredzaamheid, de inzet van het eigen sociaal netwerk en/of het georganiseerd vrijwilligerswerk.
- 2b. Er is een ruim aanbod van (algemene) voorzieningen. In 2017 zijn bijv. het project Samenkracht en het Maatjesproject voortgezet.
- 2c. Met meerdere verenigingen, instellingen en organisaties hebben wij intensief samengewerkt zoals in de stuurgroep van de Ketensamenwerking. Wij hebben de partners ondersteund en gefaciliteerd waar nodig.
- 2d. Zorgprofessionals zijn geïnformeerd over de mogelijkheden in Landsmeer om sociaal actief te blijven, zodat zij cliënten die dreigen te vereenzamen hierop kunnen wijzen. Dit heeft vooral plaatsgevonden gedurende het Platformoverleg.
- 2e. Wij hebben het Dienstencentrum Landsmeer en WonenPlus gesubsidieerd met de nadrukkelijke aanvullende opdracht het welbevinden van ouderen en kwetsbare inwoners te bevorderen door het ontwikkelen en in stand houden van activiteiten, diensten en voorzieningen.

Vrijwilligers

- 3a. Wij hebben de Vrijwilligerscentrale gesubsidieerd om organisaties advies te geven en met elkaar te verbinden, met als doel werving en inzet van vrijwilligers.
- 3b. Wij hebben 'de vrijwilliger in het zonnetje' georganiseerd en onze waardering naar hen uitgesproken.

Mantelzorg

- 4a. Wij hebben de SMD gesubsidieerd om de mantelzorgondersteuning in Landsmeer te organiseren.
- 4b. In samenwerking met de SMD is de dag van de mantelzorg georganiseerd.
- 4c. Er is een aanbod van vraaggerichte respijtzorg. De zorgvrager kan gebruik maken van bijv. dagbesteding of kortdurend verblijf om de mantelzorger te ontlasten. Ook kan er een vrijwilliger worden ingezet.

Gezin

- 5a. Het Middelpunt werkt met een integrale gezinsbenadering (één gezin, één plan, één regisseur).
- 5b. Wij werken met een gezinsregisseur die bewaakt dat tijdig voldoende zware zorg wordt ingezet, maar ook dat tijdig zware zorg afgeschaald wordt.
- 5c. Door korte lijnen met alle partners wordt er tijdig gesignaleerd en worden er snel preventief licht ambulante ondersteuning ingezet waardoor escalatie van problemen voorkomen wordt.
- 5d. Wij hebben intensief samengewerkt met alle partners om de voorliggende voorzieningen te versterken.

Ouderen

- 6a. De uitkomsten van de gezondheidsenquête van de GGD gaan gebruikt worden voor verdere beleidsontwikkeling.
- 6b. Er is nauw contact geweest met de ketenpartners over de groep die niet in aanmerking komt voor verblijf in een tehuis. Daarnaast hebben wij een onderzoek laten uitvoeren naar de wensen, denkbeelden, ideeën en voorwaarden van senioren om in Landsmeer zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen.

Middelpunt

7. Het Middelpunt is de toegangspoort voor zorg en informatievoorziening voor inwoners van Landsmeer en professionals. In het Kompas en op onze site worden regelmatig berichten geplaatst over het Middelpunt en over het aanbod van onze partners.

Jongeren

- 8a. In 2017 is een werkgroep ingesteld om (ervaren) overlast van Landsmeerse jongeren te verminderen en met de jongeren naar ontmoetingsplekken te zoeken waar zij wel kunnen verblijven zonder overlast naar de omgeving te veroorzaken. Er zijn straatcoaches ingezet om overlast gevende jongeren aan te spreken op gedrag en er hebben meerdere overleggen plaatsgevonden met omwonenden, jongeren en ouders.

¹ Emovo (Elektronische Monitor en Voorlichting) is een tweejaarlijks gezondheidsonderzoek die in klas 2 en 4 van het Voortgezet onderwijs wordt uitgevoerd door de GGD m.b.t. gezondheid, welzijn en leefstijl van jongeren.

- 8b. Contact gehouden met diegenen die bij de jeugdigen betrokken zijn volgens het principe één gezin, één plan, één regisseur.
- 8c. Ingezet op versterking van de samenwerking tussen de ketenpartners. De krachten van alle partners worden bijgebundeld in het Kernteam en het Platformoverleg.
- 8d. Vanuit het preventieve jeugdbeleid is actief ingezet op de thema's:
  1. Ontwikkelen, opvoeden & beschermen
  2. Opvang & educatie
  3. Gezondheid en bewegen.

Waaraan kunnen we zien of we het bereikt hebben?

Omschrijving (E/P)	Bron	Begroting 2017	Realisatie 2017			
				2018	2019	2020
Aantal geregistreerde mantelzorgers	Jaarverslag SMD	89	105	93	96	96
Aantal aanvragen eenmalige subsidie t.b.v. het verhogen van de sociale cohesie	Jaarrekening jaarverslag	5		6	6	6
Percentage cliënten die (zeer) tevreden zijn over kwaliteit van geboden ondersteuning	Client ervarings	72%	82%	73%	73%	73%

Financieel overzicht

Totaal programma Welzijn en volksgezondheid	Begroting		Rekening	Verschil
	primair	na wijziging		
Lasten	-5.416.712	-5.355.075	-5.372.257	-17.182
Baten	297.281	295.809	297.346	1.537
Saldo	-5.119.431	-5.059.266	-5.074.912	-15.646

Toelichting verschillen

Welzijn en Volksgezondheid			
Lasten			
Lagere lasten Jeugd 3D	209.480	Neutraal	
Hogere lasten Wmo 3D	-134.808	Neutraal	
Hogere lasten overhead 3D	-87.680	Neutraal	
Hogere uitgaven GGD inspecties	-7.322		
Hogere uitgaven straatcoaches	-14.062		
Lagere uitgaven subsidies	17.575		
Overige verschillen	-365		
Subtotaal lasten		-17.182	N
Baten			
Lagere opbrengsten binnensport	-10.638		
Hogere eigen bijdrage Maatwerkvoorzieningen	11.889	Neutraal	
Overige verschillen	285		
Subtotaal baten		1.537	V
Saldo		-15.646	N

Programma Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Portefeuillehouders : Dhr. N. van Baarsen en Dhr. R. Quakernaat (Economische zaken)
Mevr. A.L.E.C. van der Stoel (Handhavingsonderdelen)

Missie

Wij streven naar het behoud en het versterken van de ruimtelijke kwaliteit van zowel onze bebouwde kom als ons landschappelijk gebied, het bieden van woongelegenheid aan alle doelgroepen, het creëren van een evenwichtig opgebouwde samenleving en een kwalitatief hoogwaardige woonomgeving. Wonen, sociale samenhang, kleinschaligheid, ruimte en groen, wonen in lage dichtheden, kleinschalig werken en extensief recreëren zijn kernbegrippen en het behoud van cultuurhistorische waarden is belangrijk.

In dit programma werken wij dit uit in de onderdelen:

- I Ruimtelijke ordening
- II Wonen
- III Bouwen
- IV Grondzaken
- V Beheer gebouwen
- VI Monumentenzorg
- VII Economische Zaken

Programmaonderdeel I: Ruimtelijke ordening

Wat wilden we bereiken?

1. Actueel ruimtelijk beleid in bestemmingsplannen die niet ouder dan 10 jaar zijn.
2. Het hebben van een visie die houvast biedt bij de ontwikkeling van ruimtelijke plannen binnen de gemeente.

Wat hebben we bereikt?

1. Alle bestemmingsplannen zijn actueel en niet ouder dan 10 jaar.
2. Er is een start gemaakt met het project "omgevingswet", de omgevingsvisie maakt onderdeel uit van dit project.

Wat hebben we daar voor gedaan?

1. Er hebben geen actualisaties van bestemmingsplannen plaats gevonden omdat alle bestemmingsplannen al actueel waren.
2. Er is een ambtelijke projectgroep geformeerd en er zijn startbijeenkomsten voor het project georganiseerd voor zowel raad als ambtelijke organisatie.

Waar aan kunnen we zien of we het bereikt hebben?

Omschrijving (E/P)	Bron	Begroting 2017	Realisatie 2017	Streefwaarden		
				2018	2019	2020
Aantal nieuw geactualiseerde bestemmingsplannen	nvt	0	-	1	0	0

Programmaonderdeel II: Wonen

Wat wilden we bereiken?

1. Een woningaanbod houden en creëren in huur en koop dat zoveel mogelijk aansluit op de vraag vanuit de lokale en regionale bevolking.
2. Een zoveel mogelijk open en transparante woonruimteverdeling van sociale huurwoningen en sociale koop.

Wat hebben we bereikt?

1. Bij alle afspraken, zowel met ontwikkelaars als woningbouwcorporaties, is de woonvisie gebruikt als basis waardoor zoveel als mogelijk de in de woonvisie genoemde doelen zijn gerealiseerd.
2. Een zoveel mogelijk open en transparante woonruimteverdelingen van sociale huurwoningen.

Wat hebben we daar voor gedaan?

1. Er zijn prestatieafspraken gesloten met woningbouwcorporaties waarin onder andere is vastgelegd dat beide corporaties gemeente specifiek beleid voeren (onder andere geen verkoop sociale huurwoningen en vergroten sociale voorraad).
2. Bij de ontwikkeling van Dorpsstraat 60 (van Acker) is in een afgesloten anterieure overeenkomst een toewijzingsvolgorde van de appartementen gebaseerd op de woonvisie vastgelegd
3. Bij alle andere ruimtelijke ontwikkelingen worden ontwikkelaars in gesprekken gewezen op het belang van de woonvisie en hun mogelijke rol in realisatie van de doelen.
4. De sociale huurwoningen zijn aangeboden via Woningnet.
5. De regionale discussie over een andere manier van omgaan met schaarste met betrekking tot huurwoningen wordt nauwlettend gevolgd.

Waarom kunnen we zien of we het bereikt hebben?

Omschrijving (E/P)	Bron	Begroting 2017	Realisatie 2017	Streefwaarden		
				2018	2019	2020
In gebruik genomen woningen	nvt	30	33	15	20	15

Programmaonderdeel III: Bouwen

Wat wilden we bereiken?

1. Het hebben van veilige, bouwkundig en ruimtelijk kwalitatief goede gebouwen.
2. Het geheel digitaal behandelen en afhandelen van aanvragen voor een omgevingsvergunning.
3. Het faciliteren van initiatieven in de fysieke leefomgeving.

Wat hebben we bereikt?

1. Bij de evaluatie van de uitvoering van het Wabobeidsplan over 2017 is gebleken dat beleid en de uitvoering op adequaat niveau zijn. Jaarlijkse controle door het Inter Bestuurlijk Toezicht bevestigt dit. In 2017 hebben zich geen calamiteiten voorgedaan, die zouden kunnen aangeven dat gebouwen niet aan de eisen voldoen. Beleid en uitvoering zijn gecontinueerd.
2. Het project digitaliseren van de behandeling van aanvragen is opgepakt. De aanvragen worden voor 90% digitaal behandeld. Door de gemeentelijk digitale infrastructuur heeft nog geen volledig digitale behandeling kunnen plaatsvinden.
3. In 2017 is verder gegaan met de behandeling van aanvragen principeverzoek Het Lint (Onbekende toekomst).
4. Een nieuw programma voor de laatste fase van het project "Breekoever" is voorbereid.

Wat hebben we daar voor gedaan?

1. Uitvoeren van de taken vergunningverlening en handhaving zoals beschreven in het Wabobeidsplan.
2. Uitvoeren van de taken toezicht/inspectie en handhaving zoals beschreven in de uitvoeringsnota handhaving 2017.

Waarom kunnen we zien of we het bereikt hebben?

Omschrijving (E/P)	Bron	Begroting 2017	Realisatie 2017	Streefwaarden		
				2018	2019	2020
Digitalisering	nvt	100%	90%	90%	100	100

Programmaonderdeel IV: Grondzaken

Wat wilden we bereiken?

1. De groene uitstraling van de gemeente behouden en de behoeften van de samenleving ondersteunen door middel van strategische inzet van gemeentelijk eigendom op gebied van ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en groenbeheer.

Wat hebben we bereikt?

1. In paragraaf Grondbeleid is aangegeven wat is bereikt met de strategische inzet van gemeente gronden ten behoeve van bouwprojecten.
2. Door middel van pachtcontacten wordt de landbouwgrond die in eigendom is van de gemeente duurzaam door agrariërs beheerd.
3. De gemeentelijke belangen op gebied van groen en infrastructuur zijn behartigd bij de behandeling van particuliere verzoeken om gemeentegrond in eigendom te verkrijgen.
4. Er is een nieuw huurcontract met een volkstuinvereniging gesloten voor een gewijzigd kleiner gebied.
5. Er is grond verkocht aan een grote onderneming waardoor het mogelijk is voor deze onderneming om uit te breiden en zo in Landsmeer te blijven.

Wat hebben we daar voor gedaan?

1. Gemeentelijk `snippergroen` is uitgegeven conform het gronduitgifte- en grondprijzenbeleid snippergroen gemeente Landsmeer 2016.
2. De landbouwgronden zijn verpacht op een wijze die duurzaam beheer van het veenweidegebied tot doel heeft.
3. De gemeente heeft een passief grondbeleid. In 2017 zijn zes stukken grond verkocht buiten de woningbouwprojecten.
4. Er zijn meerdere overleggen gevoerd met het bestuur van de volkstuinvereniging en met de Bond van Volkstuinders.
5. Er hebben meerder gesprekken en bedrijfsbezoeken plaatsgevonden om te zorgen dat de onderhandelingen resulteerden in een voor alle partijen gunstige uitkomst.

Waar aan kunnen we zien of we het bereikt hebben?

Omschrijving (E/P)	Bron	Begroting 2017	Realisatie 2017	Streefwaarden		
				2018	2019	2020
Het veilig stellen van het eigendom van gemeentelijke gronden	nvt	2	1	2	1	1

Programmaonderdeel V: Beheer gebouwen

Wat wilden we bereiken?

1. Op de bestemming afgestemde duurzaam bruikbare gemeentelijke gebouwen, die voor de gemeentelijke taakuitoefening essentieel zijn.

Wat hebben we bereikt?

- 1a. Alle gemeentelijke gebouwen verkeren in goede staat, afgestemd op het gebruik.
- 1b. Er is geen noemenswaardig achterstand in het onderhoud.

Wat hebben we daar voor gedaan?

1. Het onderhoud is conform planning uitgevoerd.

Programmaonderdeel VI: Monumentenzorg

Wat wilden we bereiken?

1. Behoud van het cultureel erfgoed.

Wat hebben we bereikt?

1. De monumentencommissie heeft de Open Monumentendag 2017 georganiseerd.
2. Bouwplannen met betrekking tot gemeentelijke monumenten zijn voorgelegd aan de commissie.

3. Het aantal monumenten is niet uitgebreid.

Wat hebben we daar voor gedaan?

1. Er zijn structureel overleggen georganiseerd van de monumentencommissie.
2. Er is financieel bijgedragen aan het promotiemateriaal van de Open Monumentendag.

Programmaonderdeel VII: Economische Zaken

Wat wilden we bereiken?

1. Uitbreiding en promotie van voorzieningen, producten en diensten met een recreatieve en toeristische waarde om zo meer bezoekers te trekken en de opbrengst voor ondernemers te vergroten;
2. Integrale samenwerking bij bestaande en nieuwe initiatieven op het gebied van wonen, werken en leven binnen Landsmeer en waar mogelijk regionaal.
3. Werkgelegenheid behouden en te creëren in Landsmeer en directe omgeving.

Wat hebben we bereikt?

1. Ontwikkeling van Historisch rondje Landsmeer, een fietsroute langs historische en recreatieve hotspots in Landsmeer. Vijf locaties op de route zijn voorzien van een informatiebord.
2. Afspraken gemaakt met Landschap Noord-Holland voor een vaarexcursie voor fietsers door het IJperveld.
3. Aanhaken op de cycleseeing route van Amsterdam naar Purmerend, een product richting internationale bezoeker dat vanuit de MRA wordt verspreid.
4. Binnen de deelregio Zaanstreek-Waterland is in samenwerking met de regiogemeenten een economische visie en agenda opgesteld.
5. Aanzet gedaan voor een op te richten platform toerisme Landsmeer.
6. Een groep ondernemers is geïnformeerd over cybercriminaliteit.

Wat hebben we daar voor gedaan?

1. In samenwerking met de O.V.L., ANWB, Recreatieschap Twiske-Waterland en Hoogheemraadschap Holland Noorderkwartier zijn op vijf bijzondere locaties in Landsmeer borden over de cultuurhistorische waarde van een object of gebied geplaatst.
2. In gesprek gegaan met Landschap Noord Holland en hen geïnformeerd over de te verwachten stroom fietsers n.a.v. de cycleseeing route en promotie van het historisch rondje Landsmeer.
3. Input geleverd over Landsmeer dat opgenomen is als shortcut. De naam Landsmeer op de kaart laten zetten en een boot pictogram bij het IJperveld en het Twiske toegevoegd.
4. Input geleverd voor de opgestelde economische visie en agenda en het concept voor eventuele reacties gedeeld met de BVL.
5. Er is een brainstormsessie georganiseerd voor ondernemers binnen de sector toerisme ter voorbereiding van een op te richten platform toerisme Landsmeer.
6. Organisatie van een cybercrime bijeenkomst voor ondernemers om hen te informeren en adviseren op het gebied van cybercrime.

Waarom kunnen we zien of we het bereikt hebben?

Omschrijving (E/P)	Bron	Begroting 2017	Realisatie 2017	Streefwaarden		
				2018	2019	2020
Bijeenkomsten met ondernemers	gemeente	2	2	2	2	2
Publicatie in regionale uitingen	gemeente	4	2	4	4	4
Collegebericht met ontwikkelingen	gemeente	3	0	3	3	3

Financieel overzicht

Totaal programma Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	Begroting		Rekening	Verschil
	primair	na wijziging		
Lasten	-2.916.727	-2.907.919	-1.977.205	930.714
Baten	2.184.820	2.153.832	3.359.517	1.205.685
Saldo	-731.907	-754.087	1.382.312	2.136.399

Toelichting verschillen

RUIMTELIJKE ORDENING EN VOLKSHUISVESTING			
Lasten			
Lagere salarislasten	100.102		
Lagere lasten kwartiermaker omgevingswet	14.086		
Fasering bestemmingsplan Landelijk gebied	76.999	Neutraal	
Hogere uitgaven bouwovereenkomsten	-81.056	Zie opbrengst	
Lagere uitgaven marktinitiatieven	61.391		
Lagere uitgaven economische zaken	16.484		
Lagere uitgaven uitbesteding Basisregistraties fysieke ruimte	28.112		
Lagere uitgaven Basisregistraties in eigen beheer	41.842	Neutraal	
Overige verschillen	-14.685		
Subtotaal lasten*		243.275	V
Baten			
Lagere opbrengsten bouwleges ivm fasering aanvragen omgevingsvergunningen	-94.757		
Hogere leges volkshuisvesting en bouwovk (de Keern)	99.178	Zie lasten	
Tussentijdse winstneming grondexploitatie	1.900.000		
Overige verschillen	-11.297		
Subtotaal baten*		1.893.124	V
Saldo		2.136.399	V

* Verschil met recapitulatiestaat in hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen ontstaat i.v.m. de jaarschijf GREX die neutraal is

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen

In dit programma wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente.

De gemeentelijke uitgaven worden gedekt uit een tweetal soorten inkomsten: de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de eigen inkomsten van de gemeente. De eigen inkomsten van de gemeente laten zich weer onderverdelen in specifieke, taak-/product-gerelateerde inkomsten (zoals leges voor vergunningen of reisdocumenten en reinigingsrecht) en overige eigen middelen (zoals de onroerende zaakbelasting en toeristenbelasting). In dit overzicht staan de algemene inkomsten (niet taak- of product gerelateerd) van de gemeente centraal. De specifieke inkomsten van de gemeente zijn opgenomen in de overige programma's. Diverse programma's vertonen verschillen door niet doorberekende uren. Ambtelijke uren voor projecten (grondexploitatie, riolering, wegen) worden doorbelast. Onderbesteding van uren komt elk jaar naar voren. Oorzaken:

- Fasering van diverse activiteiten (investeringen) bij Ruimtelijke Zaken. Wanneer een project doorschuift naar het volgende jaar, worden de begrote uren niet gerealiseerd. Hierdoor ontstaat er een onderbesteding.
- Vervanging vast personeel door externe inhuur bij ziekte of vacatures. Externe medewerkers schrijven geen uren op de projecten. De kosten worden direct op het product geboekt.

Lokale heffingen

De gemeente Landsmeer kent de volgende niet-bestedingsgebonden gemeentelijke heffingen:

Lokale heffingen	Begroting		Rekening
	primair	na wijziging	2017
Onroerende-zaak belasting	2.107.774	2.075.774	2.172.481
Roerende ruimte belasting	3.002	3.002	2.801
Hondenbelasting	934	934	1.260
Toeristenbelasting	14.514	14.514	14.735
Precariobelasting	37.446	18.481	16.458
Opbrengst dwangbevelen	4.200	4.200	6.869
Totaal lokale heffingen	2.167.870	2.116.905	2.214.604

Bij de onroerende zaakbelasting is sprake van een meeropbrengst van € 96.707.

De baten uit de OZB-heffing zijn afhankelijk van de waardeontwikkeling (WOZ waarde) en de ontwikkeling van de onroerende zaakbelasting tarieven. Het jaar 2016 heeft een stijging laten zien van de waardeontwikkeling van woningen en niet-woningen. In 2017 is er mede door een areaaluitbreiding, een hogere opbrengst gerealiseerd dan begroot.

Algemene uitkering

De algemene uitkering is opgebouwd uit de berekening van de rekeneenheden vanuit de maartcirculaire 2018.

In de jaarrekening is als bate voor 2017 een bedrag verantwoord van € 11.832.917. Dit is inclusief een uitkering over de jaren 2015 en 2016 van -€ 12.553.

Beleggingen/dividend

De gemeente Landsmeer heeft gewone aandelen in de Bank Nederlandse Gemeenten en het Energiebedrijf Zaanstreek-Waterland (Het EZW was de houdstermaatschappij van de NUON. Na de verkoop van het energieproductiebedrijf van de NUON aan Vattenfall is het EZW nu houdstermaatschappij van het netwerkbedrijf Alliander). De dividendinkomsten komen ten gunste van de exploitatie. In de jaarrekening wordt het dividend verantwoordt waarover in het afgelopen jaar een besluit is genomen door de algemene vergadering van aandeelhouders. In de jaarrekening 2017 is het dividend over 2016 verantwoord. De aandelen in de BNG en het EZW zijn opgenomen tegen de nominale waarde. De actuele marktwaarde, ofwel de intrinsieke waarde, ligt aanzienlijk hoger. Dit betekent dat er stille reserves aanwezig zijn.

Dividend	Begroting		Rekening
	primair	na wijziging	2017
Bank Nederlandse gemeenten	31.055	31.055	40.103
E.Z.W.	7.762	7.762	
Liander	26.000	26.000	
Totaal dividend	64.817	64.817	40.103

Algemene baten en lasten

Eenmalig onvoorzien

In de primaire begroting is in het programma 12 Algemene dekkingsmiddelen een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen ad € 24.582. In 2017 is hier een beroep op gedaan voor de volgende eenmalige post:

Saldo per 1 januari 2017	Primair	24.582
Begrotingswijzigingen:		
Hekwerk Raadhuisstraat	BW 2017/004	€ 23.000
Restant saldo post		1.582

Toelichting algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen - Lasten	Begroting		Rekening	Verschil	Opm.
	primair	na wijziging			
betalingsverkeer	-3.000	-3.000	-4.177	-1.177	
Dienst belastingen Amsterdam (DBGGA) tbv inning OZB	-117.978	-117.978	-110.487	7.491	
doorberekende kapitaallasten aan exploitatie	878.079	878.079	819.519	-58.560	Neutraal
doorberekende kapitaallasten aan grondexploitatie	15.880	15.880	0	-15.880	Neutraal
overige uitgaven verwerving grondopbrengsten	-30.760	-50.760	-27.573	23.187	
disagio oversluiten leningen	0	-828.389	-828.530	-141	
rente aangegane geldleningen	-307.190	-243.190	-224.368	18.822	
rente opgenomen kasgeld, rekening courant, overige	-41.144	-18.144	-13.644	4.500	
storting in voorziening dubieuze debiteuren	0	0	-9.687	-9.687	
stelpost onvoorzien uitgaven	-24.582	-1.582	0	1.582	
minder bestede uren aan investeringen	0	0	-102.084	-102.084	
vennootschapsbelasting (VPB)	0	-20.000	-159.885	-139.885	
Totaal lasten	369.305	-389.084	-660.917	-271.833	

Overzicht algemene dekkingsmiddelen - Baten	Begroting		Rekening	Verschil	
	primair	na wijziging			
aanslag onroerende zaakbelasting	2.107.774	2.075.774	2.172.481	96.707	
aanslag roerende ruimte	3.002	3.002	2.801	-201	
afwikkeling oude jaren na afschaffing hondenbelasting	934	934	1.260	326	
precario	37.446	18.481	16.458	-2.023	
aanslag toeristenbelasting	14.514	14.514	14.735	221	
pacht, verhuur en overige inkomsten gemeentegrond	14.658	14.658	15.896	1.238	
opbrngst grond verkopen	15.000	60.000	64.779	4.779	
opbr aanmaningen+dwangbevelen	4.200	4.200	6.869	2.669	
geen dividenduitkering Liander	64.817	64.817	40.103	-24.714	
bijzondere baat, vrijval onderhoudsfondsen Basis Onderwijs	0	221.121	221.121	0	
overige bijzondere baten	0	0	20.696	20.696	
rente hypothekeken ambtenaren	9.864	9.864	5.957	-3.907	
rente geldleningen	3.325	3.325	2.656	-669	
uitkering armoede bestijding kinderen	0	38.202	38.202	0	Neutraal
uitkering 3D jeugd	1.612.123	1.649.501	1.649.502	1	Neutraal
uitkering 3D wmo	1.025.587	1.057.007	1.057.007	0	Neutraal
integratie-uitkering Wmo 2007	665.501	662.140	662.914	774	Neutraal
uitkering 3D reïntegratie	78.042	82.742	82.742	0	Neutraal
uitkering 3D Wsw	183.065	190.705	190.705	0	Neutraal
uitkering gemeentefonds	7.947.714	8.133.745	8.151.845	18.100	
Totaal Baten	13.787.566	14.304.732	14.418.728	113.996	

Totaal Baten en lasten	14.156.871	13.915.648	13.757.811	-157.837	
-------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-----------------	--

Financieel overzicht

Totaal Algemene dekkingsmiddelen	Begroting		Rekening	Verschil
	primair	na wijziging		
Lasten	369.305	-389.084	-660.917	-271.833
Baten	13.787.566	14.304.732	14.418.728	113.996
Saldo	14.156.871	13.915.648	13.757.811	-157.837

Recapitulatiestaat

RECAPITULATIESTAAT PROGRAMMA'S / LASTEN	Begroting		Rekening	Vershil
	primair	na wijziging		
Algemeen bestuur	-1.251.076	-1.331.341	-1.332.571	-1.230
Integrale veiligheid	-1.123.409	-1.133.209	-1.033.610	99.599
Infrastructuur	-1.550.035	-1.554.819	-1.784.675	-229.856
Milieu	-2.140.659	-2.140.299	-2.554.052	-413.753
Groene ruimte	-442.133	-589.150	-535.404	53.746
Werk en Inkomen	-2.497.214	-2.715.112	-2.691.497	23.615
Onderwijs	-795.137	-829.834	-812.637	17.197
Welzijn en Volksgezondheid	-5.416.712	-5.355.075	-5.372.257	-17.182
Ruimtel ord + volkshuisvesting	-2.916.727	-2.907.919	-1.977.205	930.714
Overzicht alg dekkingsmiddelen	369.305	-389.084	-660.917	-271.833
Totaal lasten	-17.763.797	-18.945.842	-18.754.825	191.017

RECAPITULATIESTAAT PROGRAMMA'S / BATEN	Begroting		Rekening	Vershil
	primair	na wijziging		
Algemeen bestuur	217.924	217.924	402.293	184.369
Integrale veiligheid	117.414	88.332	70.986	-17.346
Infrastructuur	142.293	142.293	262.408	120.115
Milieu	2.395.499	2.395.499	2.591.643	196.144
Groene ruimte	9.915	69.915	69.182	-733
Werk en Inkomen	1.518.781	1.731.604	1.818.235	86.631
Onderwijs	6.483	15.474	10.509	-4.965
Welzijn en Volksgezondheid	297.281	295.809	297.346	1.537
Ruimtel ord + volkshuisvesting	2.184.820	2.153.832	3.359.517	1.205.685
Overzicht alg dekkingsmiddelen	13.787.566	14.304.732	14.418.728	113.996
Totaal baten	20.677.976	21.415.414	23.300.847	1.885.433

RECAPITULATIESTAAT PROGRAMMA'S SALDO	Begroting		Rekening	Vershil
	primair	na wijziging		
Algemeen bestuur	-1.033.152	-1.113.417	-930.278	183.139
Integrale veiligheid	-1.005.995	-1.044.877	-962.624	82.253
Infrastructuur	-1.407.742	-1.412.526	-1.522.267	-109.741
Milieu	254.840	255.200	37.591	-217.609
Groene ruimte	-432.218	-519.235	-466.222	53.013
Werk en Inkomen	-978.433	-983.508	-873.262	110.246
Onderwijs	-788.654	-814.360	-802.128	12.232
Welzijn en Volksgezondheid	-5.119.431	-5.059.266	-5.074.912	-15.646
Ruimtel ord + volkshuisvesting	-731.907	-754.087	1.382.312	2.136.399
Overzicht alg dekkingsmiddelen	14.156.871	13.915.648	13.757.811	-157.837
Totaal saldo van baten en lasten	2.914.179	2.469.572	4.546.022	2.076.450

2.2. Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op zowel de heffingen waarvan de besteding is gebonden als waarvan de besteding ongebonden is. De belangrijkste heffingen van de gemeente zijn onroerende zaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolheffing.

De lokale heffingen, die gerekend worden tot de algemene dekkingsmiddelen (ongebonden heffingen), zijn de hondenbelasting en de onroerende zaakbelastingen (OZB). De hondenbelasting is overigens met ingang van 1 januari 2017 vervallen in Landsmeer. Daarnaast zijn er heffingen die niet tot de algemene dekkingsmiddelen horen (gebonden heffingen). De belangrijkste daarvan zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Uitgangspunten tarievenbeleid

Het streven is tot 100% kostendekkendheid voor alle heffingen en leges te komen, met uitzondering van de lijkbezorgingsrechten en de marktgeden, waarbij de raad heeft aangegeven niet te streven naar 100% kostendekkendheid. Het uitgangspunt voor de overige heffingen is dat deze trendmatig worden verhoogd.

Lokale heffingen

OZB

Peildatum voor de OZB-aanslagen waren de WOZ-waarden per 1 januari 2016. In deze WOZ-waarden is rekening gehouden met de waardeontwikkeling over het tijdvak van 1 januari 2015 tot 1 januari 2016. Met ingang van 1 januari 2008 is er sprake van een jaarlijkse herwaardering van het onroerend goed. In de periode van 1 januari 2015 tot 1 januari 2016 is de totale waarde exclusief areaaluitbreiding van de woningen met 6,62% gestegen en die van niet-woningen met 2,05% gestegen.

Overzicht ontwikkeling tarieven:

Onroerende zaakbelasting	Tarief 2015	Tarief 2016	Tarief 2017
<u>OZB woningen</u>			
Eigenaar	0,11825%	0,12261%	0,11128%
Gebruiker			
<u>OZB-niet-woningen</u>			
Eigenaar	0,22911%	0,27119%	0,25749%
Gebruiker	0,19651%	0,23244%	0,22073%

De baten uit de OZB-heffing bedragen in 2017 € 2.172.481.

Afvalstoffenheffing

Evenals de voorgaande jaren is de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing 100%.

Overzicht ontwikkeling tarieven:

Afvalstoffenheffing	Tarief 2015	Tarief 2016	Tarief 2017
Eenpersoonshuishouden	210,60	212,70	216,95
Tweepersoonshuishouden	246,00	248,45	253,40
Drie- of meerpersoonshuishouden	280,80	283,60	289,25

De baten uit de afvalstoffenheffing bedragen in 2017 € 1.284.194.

In de egalisatievoorziening is in 2017 een bedrag van € 163.377 gestort.

Het saldo van de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing bedraagt ultimo 2017 € 376.944.

Bij de tariefstelling voor toekomstige jaren wordt rekening gehouden met het saldo van deze egalisatievoorziening.

Rioolheffing

Overzicht ontwikkeling tarieven:

Rioolrecht	Tarief 2015	Tarief 2016	Tarief 2017
Rioolrecht	214,00	218,30	218,20

De baten uit rioolrecht bedragen in 2017 € 1.103.464. Ook bij het rioolrecht is er sprake van 100% kostendekkendheid.

Overige heffingen (en bijdragen)

Marktgeden

Onder de naam "marktgeld" wordt een recht geheven ter zake van het innemen van een standplaats op de openbare markt op de dagen en uren dat er markt wordt gehouden als bedoeld in de Marktverordening. De tarieven zijn met 1% verhoogd ten opzichte van 2016.

Overzicht ontwikkeling tarieven:

Marktgeden per standplaats	Tarief 2015	Tarief 2016	Tarief 2017
Per dag	8,25	8,35	8,45
Per maand	27,10	27,40	27,65
Per kwartaal	75,00	75,75	76,50
Promotiegelden p/marktkoopman p/m	10,00	10,00	10,00

De baten uit marktgeden bedragen in 2017 € 9.999. Dit bedrag is inclusief € 1.770 promotiegelden.

Precariobelasting

Precariobelasting kan geheven worden van iemand die voorwerpen heeft op, onder of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond of –water. In de gemeente Landsmeer is een dergelijke verordening van kracht. Door toepassing van een gedegen vergunningenbeleid kan wildgroei worden tegengegaan en kan het hebben van voorwerpen op, onder of boven gemeentegrond of –water ook op civielrechtelijke wijze worden geregeld.

Overzicht ontwikkeling tarieven:

Precariobelasting	Tarief 2015	Tarief 2016	Tarief 2017
<u>Gemeentegrond per m1/m2</u>			
Per dag	0,70	0,71	0,72
Per week	1,94	1,98	2,02
Per maand	4,34	4,43	4,52
Per jaar	38,32	39,09	39,87
<u>Openb.gemeentewater p/aantal m1/m2</u>			
Per dag	1,10	1,12	1,14
Per week	1,39	1,42	1,45
Per maand	2,15	2,19	2,23
Per jaar	3,17	3,23	3,29
<u>Tarieven per strekkende meter</u>			
Per jaar	10,53	10,74	10,74

In 2017 is de precarioheffing met 2% verhoogd ten opzichte van de heffing in 2016.

De baten uit precarioheffing bedragen in 2017 € 16.458. De wetgeving omtrent precarioheffing kabels en leidingen is aangepast. Na 2020 mag er geen belasting meer worden opgelegd.

Toeristenbelasting

Overzicht ontwikkeling tarieven:

Toeristenbelasting	Tarief 2015	Tarief 2016	Tarief 2017
Per overnachting	1,40	1,45	3%

Met ingang van 2017 wordt in plaats van een vast bedrag per overnachting een percentage van de vergoeding terzake het verblijf met overnachtingen opgelegd.

De baten uit toeristenbelasting bedragen in 2017 € 14.735.

Leges burgerzaken

De leges burgerzaken, voor zover deze tarieven niet door het rijk zijn bepaald, zijn met 1% verhoogd ten opzichte van de tarieven in 2016. Leges voor vergunningen in verband met commerciële activiteiten worden berekend op basis van kostendekkendheid.

De baten uit leges burgerzaken bedragen in 2017 € 268.713.

Voor een overzicht van de legestarieven van burgerzaken verwijzen we naar de tarieventabel behorende bij de vastgestelde legesverordening 2017.

Leges bouwzaken

De leges bouwzaken zijn in 2017 ten opzichte van 2016 met 1% verhoogd.

Specificatie Bouwleges	Begroting 2017 (primair)	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017
Reguliere bouwvergunningen	125.000	125.000	90.434
Breekover/Sportlaan	75.000	-	-
Luijendijk-Zuid	50.000	50.000	39.809
Bouwleges inbreidingslocaties	50.000	50.000	-
Totaal lasten	300.000	225.000	130.243

De baten uit leges bouwzaken bedragen in 2017 € 130.243.

In de tweede bestuursrapportage 2017 is per saldo € 75.000 aan bouwleges afgeraamd in verband met de verwachte afname van de bouwleges voor Breekover/Sportlaan. Uiteindelijk is er ten opzichte van de aangepaste begroting € 94.757 minder aan bouwleges ontvangen.

Voor een overzicht van de bouwlegestarieven verwijzen we naar de tarieventabel behorende bij de vastgestelde legesverordening 2017.

Kwijtscheldingen

Voor mensen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de afvalstoffenheffing. Dit is het geval als aan de voorwaarden voor kwijtschelding van de Invorderingswet is voldaan.

Overzicht ontwikkeling kwijtschelding:

Kwijtschelding	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017
Gemeentelijke belastingen	27.883	23.503	28.812

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Aanleiding en achtergrond

De Gemeente Landsmeer acht het wenselijk om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie. Om inzicht in de risico's van de gemeente te kunnen verkrijgen is er een risico-inventarisatie uitgevoerd. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de risico-inventarisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is tevens het weerstandsvermogen berekend.

Risicoprofiel

Om de risico's van Gemeente Landsmeer in kaart te brengen is in samenwerking met de stafdiensten een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van een workshop ondersteund door NARIS. In totaal zijn 32 risico's in beeld gebracht. In het onderstaande overzicht vindt u de 10 risico's die de grootste bijdrage leveren aan de berekende benodigde weerstandscapaciteit

Risico	Kans	Financieel gevolg	Invloed
Niet (volledig) realiseren van de geraamde grondopbrengsten voor het Breekproject	50%	€ 600.000	44%
Lagere dan geraamde uitkering uit het gemeentefonds	50%	€ 200.000	11%
Onverwachte overschrijding van budget voor inhuur	50%	€ 100.000	6%
Bodemverontreiniging bij uitvoering projecten in de openbare ruimte waarmee geen rekening is gehouden	20%	€ 200.000	4%
Tegenvallende uitgaven bij investeringen in openbare ruimte	15%	€ 240.000	4%
Onvoorziene extra kosten in verband met begeleiding statushouders	50%	€ 70.000	3%
Stijging aantal uitkeringsgerechtigden WWB	50%	€ 50.000	3%
Vertraagde uitvoering van projecten die zijn opgenomen in het investeringsschema/beheerprogramma	40%	€ 50.000	2%
Gemeentelijke bijdrage bij een bodemsanering waarvan de vervuiler niet bekend is.	10%	€ 200.000	2%
Hogere dan geraamde kosten voor realisatie van maatregelen uit het dienstverleningsplan	25%	€ 74.000	2%

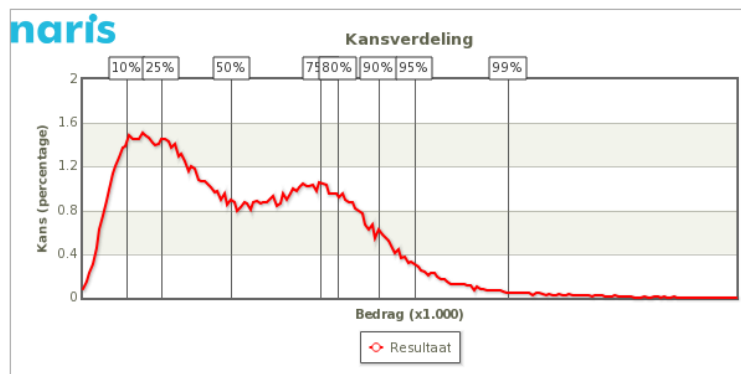
Totaal grote risico's: € 1.784.000

Overige risico's: € 1.743.989

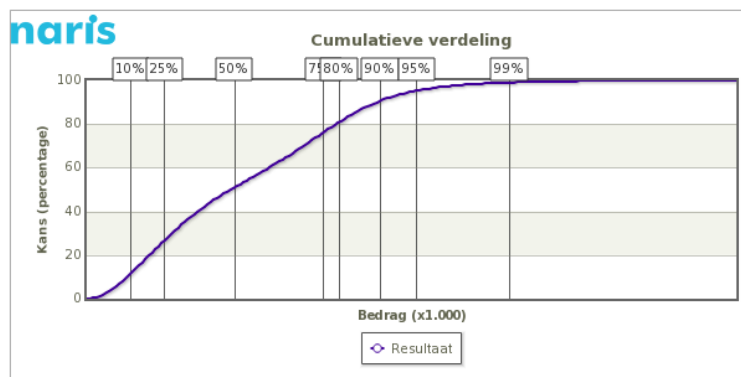
Totaal alle risico's: € 3.527.989

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 3.527.989 - zie tabel) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Figuur 1 en de bijhorende tabel tonen de resultaten van de risicosimulatie.

Zekerheidspercentage	Bedrag
10%	€ 120.893
25%	€ 214.543
50%	€ 408.210
75%	€ 658.282
80%	€ 702.916
90%	€ 819.112
95%	€ 919.195
99%	€ 1.174.728

Statistiek	Waarde
Minimum	€ 0
Gemiddeld	€ 452.066
Standaarddeviatie	€ 277.071
Absolute maximum	€ 3.527.989

Uit de grafiek en de bijbehorende tabel volgt dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 819.112 (benodigde weerstandscapaciteit).

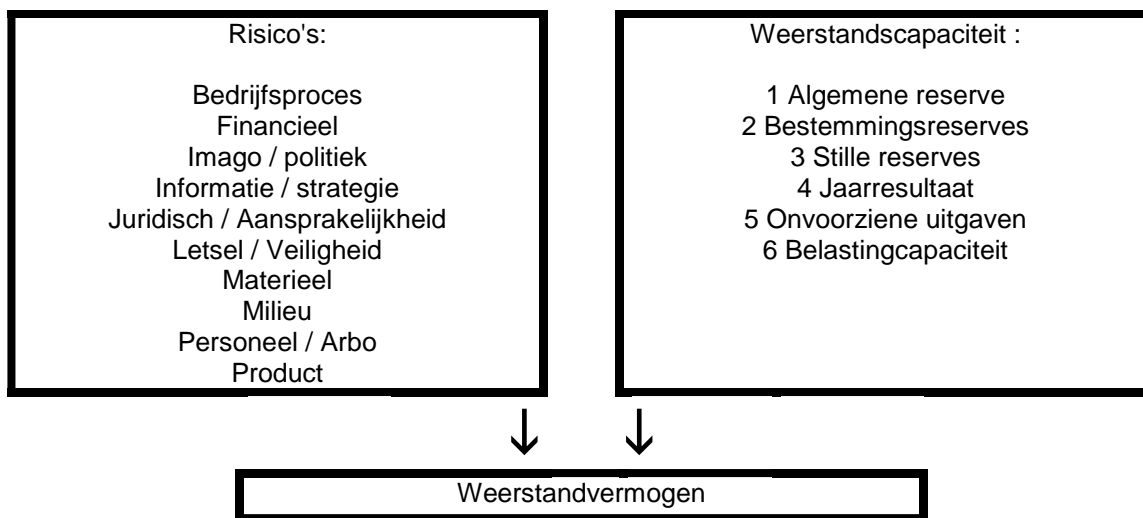
Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van Gemeente Landsmeer bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Omschrijving	Bedrag
Algemene reserve	5.015.212
Stille reserves	749.000
Jaarresultaat	1.855.292
Onvoorziene uitgaven	23.000
Belastingcapaciteit	503.636
Totale weerstandscapaciteit	8.146.139

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 8.146.139}}{\text{€ 819.112}} = 9,94$$

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Het ratio van uw organisatie valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

Kengetallen financiële positie gemeenten vanaf begrotingsjaar 2017

De Provinciewet en Gemeentewet schrijven voor dat provincies respectievelijk gemeenten een begroting, meerjarenraming, jaarrekening en jaarverslag maken en geven enkele vereisten waaraan de genoemde documenten dienen te voldoen. Artikel 190 van de Provinciewet en artikel 186 van de Gemeentewet bepalen dat de begroting, de begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, het jaarverslag en de jaarrekening, van provincies en gemeenten voldoen aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te geven regels. Vanaf begrotingsjaar 2004 geldt hiervoor het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Op 15 mei is een besluit tot wijziging van het BBV vastgesteld. Dit in verband met het opnemen van kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. In de onderstaande tabel worden de ratio's gepresenteerd.

Kengetallen	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
Netto schuldquote	19%	58%	37%
Netto schuldquote voor verstrekte leningen	18%	56%	37%
Solvabiliteitsrisico	41%	36%	53%
Structurele exploitatieruimte	2%	0%	0%
Grondexploitatie	-7%	0%	0%
Belastingcapaciteit (t.o.v. landelijk gemiddelde)	115%	117%	115%
Belastingcapaciteit (o.b.v. financiële verhoudingswet)	--	85%	90%

Netto schuldquote

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit de netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren.

Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn.

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

De netto schuldquote voor Landsmeer neemt af met name als gevolg ontvangsten uit de grondexploitaties en een lagere leningportefeuille.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Daar is bijvoorbeeld sprake van indien een lening is aangegaan omdat het eigen vermogen niet liquide is (omdat het vast zit in bijvoorbeeld een gemeentehuis of dat er andere investeringen mee zijn gefinancierd).

Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van gemeente Landsmeer.

De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van gemeente Landsmeer. De solvabiliteitsratio drukt immers het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De ratio geeft voor Landsmeer voor 2017 een score aan van 45%.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting OZB.

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten.

Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat

het van belang is om te weten welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Het kengetal toont aan dat de structurele baten toereikend zijn en betreft een percentage van de totale baten.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Het is dus belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld. De ratio vertoont een daling, die overeenkomt met de afname van de waarde van de grondexploitaties door verkoop.

Belastingcapaciteit (t.o.v. landelijk gemiddelde)

De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is:

Woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar) ten opzichte van het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) uitgedrukt in een percentage.

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert ieder jaar deze lasten in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde waarde in die gemeente. Deze cijfers worden voortaan ook in de jaarlijkse meicirculaire bekendgemaakt zodat de gemeenten tijdig op de hoogte zijn van de hoogte van de lasten die voor de berekening moeten worden gebruikt.

Belastingcapaciteit (o.b.v. financiële verhoudingswet)

Dit kengetal laat zien dat de gemeente Landsmeer in 2017 90% van de (maximale) capaciteit benut zoals aangegeven in de financiële verhoudingswet.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

De gemeente Landsmeer voert het beheer over de openbare ruimte, waarin veel activiteiten plaatsvinden zoals wonen, werken en recreëren. Voor de activiteiten zijn veel kapitaalgoederen nodig zoals: wegen, riolering, openbaar groen, beschoeiingen, verlichting, speeltoestellen en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten.

Ten behoeve van het onderhoud en vervanging van de verschillende soorten kapitaalgoederen zijn de onderstaande beleidsnota's vastgesteld:

Beleidsnota / beheersplan	Periode	Vastgesteld door de raad	Actualisatie
Riolering	Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) 2013-2017	21-dec-17	2017
Water	Waterplan 2016-2026	21-dec-16	2026
Oevers & beschoeiingen	Oeverbeheerplan 2008-2018	30-sep-08	2018
Baggeren	Baggerprogramma 2002-2017		
Openbare verlichting	Beheerplan openbare verlichting 2011-2018	13-okt-10	2019
Groen	Groenbeleidsplan Landsmeer 2009-2019 (Het bomenbeheerplan wordt hier onderdeel van)	31-mrt-09	2019
Kunstwerken	Beheerplan bruggen 2014-2018	19-mrt-15	2019
Gebouwen	Onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen 2016-2025	25-sep-12	2020
Spelen	Speelbeheerplan Landsmeer 2017-2022	20-apr-17	2022
Wegen	Beheerplan wegen 2018-2022	18-mei-17	2022

Beheerprogramma's

De gemeente Landsmeer beschikt over beheerprogramma's voor het onderhoud van riolering, wegen, openbare verlichting, speelplaatsen, bomen, gemeentelijke gebouwen, kunstwerken, water en beschoeiingen en openbaar groen.

Gegevensbestanden moet doorlopend worden bijgewerkt met de laatste revisies, inspectiegegevens, beoordelingen en maatregelen om tot goede planningen te komen. Er moet een goede afstemming plaatsvinden op de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT), die in 2016 via de landelijke voorziening voor een ieder inzichtelijk is geworden. Als alle gegevens goed op elkaar aansluiten kan een basiskwaliteitsniveau worden vastgelegd

De ramingen voor het onderhoud in de begroting zijn gelijk aan de bedragen van de desbetreffende jaarschijf van de onderhoudsplannen.

Wegenbeheer

Voor het beheer en onderhoud van het gemeentelijke wegennet is het beheerplan wegen 2018-2021 operationeel. Met dit programma is een planmatige aanpak van het onderhoud mogelijk. Op 18 mei 2017 heeft de raad het Beleidsdocument wegen goedgekeurd met daar aan gekoppeld extra geld om het achterstallig onderhoud in te lopen, dit is toegevoegd aan de bestemmingsreserve wegen.

Voor o.a. het wegbeheer beschikt de gemeente over het beheersysteem KIKKER. De weginspecties kunnen met dit programma worden ingelezen. Tevens wordt met het beheerprogramma een betere afstemming gerealiseerd met riolering.

Kunstwerken

Het beheerplan kunstwerken is in 2014 geactualiseerd en op 19 maart 2015 door de raad vastgesteld. Conform het plan worden de kunstwerken beheerd.

Rioleringen

2017 was het laatste jaar dat het uitgebreid Gemeentelijke Rioleringsplan 2013-2017 (vGRP) van toepassing was. De opvolger, het nieuwe regionale uitgebreid Gemeentelijke Rioleringsplan 2018-2023, is op 21 december 2017 vastgesteld en op 1 januari 2018 in werking getreden.

Conform de ambities van het oude plan is in 2017 met name de aanleg van gescheiden rioleringsstelsels voortgezet in verschillende projecten. In het Meerjareninvesteringsprogramma (MIP) zijn bedragen opgenomen om deze uit te voeren. Elk jaar wordt opnieuw afgewogen welke maatregelen getroffen moeten worden en wat de consequenties zijn van de te maken keuzes.

Water

Het Landsmeerse water- en oeverbeheer stelde in 2017 op drie plannen: het waterbeleid conform het waterplan 2016-2026/36, het beheer en de uitvoering conform het oeverbeheerplan 2008-2018 en het baggerplan 2002-2012.

Ondanks dat de uitvoering van het baggerplan in het verleden is vertraagd, is het, met de aanvullende waterbodemonderzoeken uit 2013 en 2014, nog geschikt om baggerwerkzaamheden te plannen en uit te voeren. In 2017 is het baggerprogramma succesvol voltooid. Vrijwel al het Landsmeerse water is nu gebaggerd en de waterdieptes zijn op orde gebracht.

Op 28 april 2014 is een intentieovereenkomst getekend tussen de gemeente en HHNK voor overname van het beheer van het stedelijke oppervlaktewater. In 2017 is aan dit traject gewerkt, maar het is nog niet afgerond.

Gebouwen

Het gebouwbeheer vindt plaats op basis van een meerjarig onderhoudsplan, waarin alle taken zijn opgenomen voor alle gemeentelijke gebouwen. In het geplande jaar van uitvoering wordt de noodzaak van uitvoering nogmaals kritisch beoordeeld. De gebruikswaarde, de levensduur en kosten worden afgewogen om de exacte planning te maken. Er is geen achterstallig onderhoud.

Gebouw:	Toevoegingen			Onttrekking		
	Raming	Werkelijk	Verschil	Raming	Werkelijk	Verschil
Onderhoudsfonds gemeentehuis	65.604	65.604	0	53.646	36.778	16.868
Onderhoudsfonds gemeentewerf	24.220	24.220	0	19.263	3.798	15.465
Onderhoudsfonds loket WWZ	4.551	4.551	0	2.651	0	2.651
Onderhoudsfonds kinderdagverblijf	17.074	17.074	0	43.591	42.072	1.519
Onderhoudsfonds zwembad	32.050	32.050	0	49.071	22.603	26.468
Onderhoudsfonds I.C.L.	66.024	66.024	0	99.865	84.789	15.076
Voorzien onderh div openb geb	11.985	11.985	0	21.450	1.957	19.493
Totaal voorzieningen	221.508	221.508		289.537	191.998	97.539

Gemeentehuis verschil € 16.868

Een aantal posten zijn doorgeschoven naar 2017. Ieder jaar wordt dit kritisch bekeken t.o.v. de planning. De werkzaamheden zullen in 2018 plaatsvinden. O.a. onderhoud aan de noordgevel (€ 9.200) en herstel van de droge beglazing (€ 4.300) worden doorgeschoven.

Gemeentewerf verschil € 15.465

Ook hier is kritisch gekeken naar de geplande werkzaamheden en een aantal konden uitgesteld worden. Straatwerk is uitgesteld (€ 10.000). Daarnaast is er niet volledig aanspraak gemaakt op algemene voorziening / geen calamiteiten.

Zwembad verschil € 26.468

De vervanging van alle banken in de kleedruimten (€ 15.000) is doorgeschoven naar 2018. Ook de vervanging van afsluiters (€ 11.000) is doorgeschoven naar 2018, dit wordt gelijk met het leidingwerk gedaan.

I.C.L. verschil € 15.076

De vervanging van technisch materiaal (€ 9.000) en betaling scorebord (€ 4.000) zijn uitgesteld naar 2018.

Diverse openbare gebouwen verschil € 19.493

Voor de brandweerkazerne is de vervanging van het sanitair (€ 10.000) uitgesteld naar 2018. Daarnaast is de vervanging van de cv bij LOL (€ 5.000) uitgesteld.

Speelruimteplan

Met betrekking tot een planmatige aanpak van onderhoud en financiële planning van de speelvoorzieningen heeft de gemeente in 2017 een speelplan vastgesteld. Een belangrijk onderdeel hiervan is het onderbrengen van onderhoud, vervanging- en herinrichtingskosten. Het onderhoudsbudget is gesplitst in een regulier onderhoudsbudget en een voorziening voor (groot) onderhoud. Door de voorziening onderhoud jaarlijks aan te vullen zijn er middelen om de speeltoestellen en locaties volgens een vastgestelde planning te vervangen.

Openbaar Groen

In 2009 is het groenbeleidsplan vastgesteld door de raad. Het groenbeleidsplan is een omschrijving van het openbaar groen van de gemeente. Kwaliteit, beheer en onderhoud zijn beschreven. Door middel van kaarten zijn diverse groenstructuren in

beeld gebracht. De belangrijkste aanbevelingen uit het groenbeleidsplan zijn: het monitoren en verfijnen van de huidige capaciteitsplanning en werkpakketten en een opzet tot een wijkschouw.

In 2007 is een bomenbeheerplan vastgesteld door de raad. Het bomenbeheerplan is geschreven om het belang van bomen te benadrukken. De waarde van bomen voor onze omgeving met hiertegenover de inspanningen die nodig zijn een kwalitatief goede boom te ontwikkelen. Het plan biedt bomen een zekere bescherming. Ook laat het plan zien dat planten en beheren van bomen een serieuze zaak is. Zorgvuldige voorbereiding en beheer zijn een investering waard. Gekapte bomen worden in principe herplant, dit hoeft niet altijd op de oorspronkelijke plantplaats. Er is in 2016 een inspectie gedaan van het bomenbestand, waarvan de gegevens in het beheerprogramma Kikker gezet worden, waarmee de onderhoudscyclus kan worden beheerd. Het laten actualiseren van het beheerplan is daarmee nu niet nodig

In 2018 wordt een nieuw groenbeleidsplan opgesteld. Hierin zal het groenbeleid, inclusief het bomenbeleid worden geactualiseerd.

Openbare verlichting

In 2010 is het beheerplan Openbare verlichting geactualiseerd en vastgesteld door de raad. Het beheerplan Openbare Verlichting is geschreven om inzicht te verschaffen in de maatregelen die worden uitgevoerd om de bestaande openbare verlichting in stand te houden en om voor toekomstige uitbreidingen en renovaties een leidraad (materiaalkeuze) voor inrichting en beheer beschikbaar te hebben. Het beheerplan voorziet in een vervangingscyclus (remplace) tot 2021, actualisatie is daardoor niet direct noodzakelijk. In 2013 is een nieuw beleidsplan Openbare Verlichting 2013-2017 opgesteld. In 2016 heeft de raad extra geld beschikbaar gesteld om duurzame Led-verlichting aan te brengen, dit is in 2017 bij verschillende projecten gebruikt om over te stappen naar led verlichting.

Paragraaf Financiering

Inleiding

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De treasuryfunctie omvat de financiering van beleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. De uitvoering ervan vereist snelle beslissingen in een complexer geworden geld- en kapitaalmarkt. Er zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie budgettaire gevolgen verbonden, onder meer afhankelijk van het risicoprofiel. Onder de treasuryfunctie valt niet het (garanderen van) verstrekken van leningen aan derden. Deze activiteiten vallen onder het desbetreffende programma.

Het beleid van de gemeente Landsmeer voor de treasuryfunctie is vastgelegd in het treasurystatuut.

Het treasurystatuut is in 2010 geactualiseerd. Het statuut is het kader voor de uitvoering van de treasuryfunctie. De belangrijkste punten, naast de voorschriften afkomstig uit de wet Fido (Wet Financiering Decentrale Overheden), van dit kader zijn:

- Gelden worden alleen uitgezet bij banken met ten minste een zogenoemde A-rating.
- Het aantrekken van leningen geschiedt door een offerte aan te vragen bij ten minste drie financiële instellingen, waaronder de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

Algemene ontwikkelingen: rentebeleid

Door het economische herstel en gematigd toenemende inflatie lopen de lange rentetarieven voorzichtig op.

De rente voor een 10-jaars staatslening liep op van 0,52% eind 2017 naar 0,90% eind 2018.

De Nederlandse economie is in 2017 gegroeid. Het bruto binnenlands product nam met 3,2% toe.

De groei van consumptieve bestedingen houdt aan, onder invloed van herstel van de werkgelegenheid. De inflatie nam in 2017 toe met 1,4% en zal naar verwachting in 2018 ook toenemen met 1,4%. De Nederlandse economie groeit in 2018 naar verwachting met 2,4%.

Risicobeheer, de kasgeldlimiet en renterisiconorm

De begrenzing van de renterisico's op de gemeentelijke kortlopende middelen (zowel opgenomen als uitgezet) vindt plaats door het vaststellen van een kasgeldlimiet. Dit is geconcretiseerd in de vorm van een maximum percentage van het begrotingstotaal dat gedurende enig jaar met kortlopende middelen mag worden gefinancierd.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd tot maximaal 1 jaar en de rente-risiconorm op geldleningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen afkomstig uit de wet Fido is te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijke) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico's.

Het niveau van de korte leningen, de kasgeldlimiet is gelimiteerd op 8,5% van het bedrag van de begroting.

De rente-risiconorm houdt in dat maximaal 20% van het begrotingstotaal per jaar afgelost kan worden.

De norm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd.

De maximale toegestane kortlopende schuld was € 1.803.000 conform de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido). In onderstaande tabel wordt de voor 2017 geldende kasgeldlimiet afgezet tegen de ontwikkeling van de netto vlottende schuld. De actuele kortlopende schulden zijn per kwartaal binnen deze norm gebleven.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)		1e kw 2017	2e kw 2017	3e kw 2017	4e kw 2017
1.	Omvang begroting per 1 januari	21.212	21.212	21.212	21.212
	Toegestane kasgeldlimiet				
	In procenten van de grondslag	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
	In bedragen	1.803	1.803	1.803	1.803
2.	Omvang vlottende schuld				
	Opgenomen gelden < 1 jaar				
	Schuld in rekening courant	-1.474	-416	-483	-518
	Gestorte gelden door derden < 1 jaar				
	Overige geldleningen (geen vaste schuld)				
	Totaal vlottende schuld	-1.474	-416	-483	-518
3.	Vlottende middelen				
	Omvang liquide middelen				
	Contante gelden in kas				
	Tegoeden in rekening-courant	205	231	299	344
	Overige uitstaande gelden < 1 jaar				
	Totaal liquide middelen	205	231	299	344
	Toets kasgeldlimiet				
	Toegestane kasgeldlimiet (1)	1.803	1.803	1.803	1.803
4.	Totaal netto vlottende schuld (2-3)	-1.269	-185	-184	-174
	Ruimte (+)/Overschrijding (-); (1-4)	534	1.618	1.619	1.629

In de volgende tabel wordt de rente-risiconorm afgezet tegen de feitelijke situatie. Hieruit blijkt dat de gemeente binnen de norm is gebleven.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)		Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
1.	Renteherzieningen	0	0	0
2.	Aflossingen	2.486	2.179	2.179
3.	Renterisico (1+2)	2.486	2.179	2.179
4.	Renterisiconorm	4.925	4.242	4.242
5a	Ruimte onder risiconorm (als 4 > 3)	2.439	2.064	2.064
5b	Overschrijding renterisiconorm (als 3>4)	0	0	0
	Berekening Renterisiconorm			
	Begrotingstotaal	24.626	21.212	21.212
	Percentage	20%	20%	20%
	Renterisiconorm	4.925	4.242	4.242

Financieringsbehoefte en leningenportefeuille

Dit overzicht geeft inzicht in de samenstelling, de grootte en de rentegevoeligheid van de opgenomen geldleningen. Per jaar wordt gekeken welke geldleningen in aanmerking komen voor vervroegde aflossing en aan de hand van de dan geldende kapitaalmarktrente wordt een beslissing genomen. In 2017 zijn de bestaande leningen met een looptijd na 2017 in zijn geheel afgelost. Er is één nieuwe lening aangetrokken van € 8.900.000 tegen 0,11%.

Mutaties in leningenportefeuille (bedragen x € 1.000)	Bedrag	Gemiddelde Rente
Stand per 1 januari 2017	11.079	3,63%
-Nieuwe leningen	8.900	
-Reguliere aflossingen	-1.000	
-Vervroegde aflossingen	-10.079	
-Renteaanpassingen (oud %)		
-Renteaanpassingen (nieuw %)		
Stand per 31 december	8.900	2,52%

Financieringspositie

Gemeentefinanciering heeft betrekking op de financiering van de organisatie voor de **lange** termijn.

De financieringsstructuur wordt hierbij bepaald door de verhouding tussen het eigen vermogen en vreemd vermogen.

Zodra de financieringsmiddelen (de reserves, voorzieningen en opgenomen geldleningen) lager zijn dan het totaal van de boekwaarde van de investeringen is dit een teken dat de gemeente een vaste geldlening moet gaan aantrekken.

Saldo financiering (bedragen x € 1.000)	stand 01-01-17	stand 31-12-17
Reserves	8.336	7.576
Voorzieningen	4.661	4.608
Opgenomen geldleningen	11.079	8.900
A. Totaal financieringsmiddelen	24.076	21.084
B. Vaste activa	19.707	19.507
Saldo financiering (A-B)	4.369	1.577
C. Geïnvesteed in Grondexploitatie	-2.208	-1.803
Saldo financiering inclusief grondexploitatie	6.577	3.380

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat er een positief saldo financiering is. Eventuele negatieve saldi worden in principe gedekt door het aantrekken van kort vreemd vermogen.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Ambtelijke samenwerking

Als gevolg van het wilsbesluit van de gemeenteraad op 17 december 2015 onderzoekt het college de samenwerking met de gewenste samenwerkingspartners.

Op ambtelijk niveau is in 2016 een verkenning van intensievere samenwerking gestart op specifieke dossiers en onderwerpen zoals de nieuwe Omgevingswet, informatiebeveiliging, Personeel & Organisatie, Big Data en Juridische zaken. In het eerste kwartaal 2017 is een eerste opbrengst van deze verkenning gepresenteerd, waarbij is geconcludeerd dat samenwerking op deze dossiers positief kan bijdragen aan - onder meer - het verminderen van de kwetsbaarheid van de ambtelijke organisatie(s).

In het tweede kwartaal 2017 heeft één van de gemeentes zich teruggetrokken uit de samenwerking en een aantal van de specifieke samenwerkingsdossiers. Dit heeft tot gevolg gehad dat op een aantal samenwerkingsdossier en op de samenwerking in het geheel, een heroriëntatie heeft plaatsgevonden.

De raadsfracties hebben in november 2017 gesproken over de toekomst van Landsmeer. De bestuurlijke stip op de horizon lijkt te verschuiven van een ambtelijke fusie naar een bestuurlijke fusie. Over deze verandering gaat de raad in 2018 in gesprek. Hierdoor kan de toekomstige samenwerking nog niet nader worden geconcretiseerd.

Organisatieontwikkeling “Anders met elkaar vooruit”

Eind 2015 is het organisatie ontwikkelplan “Anders met elkaar vooruit, Onze ontdekkingsreis” vastgesteld. Het ontwikkelen van de organisatie is een continu proces. Dit doen we vanuit onze vijf werkprincipes:

- Ik zet mij in voor de Landsmeerse samenleving
- Ik behaal concrete resultaten
- Ik werk samen met anderen binnen en buiten de organisatie
- Ik blijf mezelf ontwikkelen
- Ik ben en werk flexibel.

In 2017 hebben we voor het eerst deelgenomen aan “De week van de mobiliteit”. Een regionaal georganiseerd evenement waarbij medewerkers worden gestimuleerd zich te ontwikkelen, te netwerken en actief met hun loopbaan bezig te zijn. Daarnaast zijn verschillende bijeenkomsten georganiseerd waarbij onze medewerkers met elkaar in gesprek zijn gegaan over en waarbij ideeën zijn uitgewerkt om meer ‘van buiten naar binnen’ te denken en werken. We hebben ingezet op de ontwikkeling van onze medewerkers. De Landsmeer Academie is extra onder de aandacht gebracht. Een expertmarkt is georganiseerd waarbij medewerkers zijn uitgenodigd expert te worden om het leren en ontwikkelen laagdrempelig te maken en te stimuleren.

Een deel van onze medewerkers zijn in 2017 getraind in de Factor C methodiek. Dit is een methode voor omgevingsgericht werken, een manier om inwoners en andere maatschappelijke partners meer ruimte te geven en te betrekken bij ons beleid, projecten en activiteiten.

Banenaafspraak

Sinds 1 januari 2015 geldt de Participatiewet. Ook Landsmeer wil arbeidsplaatsen realiseren voor mensen met een arbeidsbeperking. Landelijk gaat het om 125.000 extra arbeidsplaatsen. De sector overheid neemt 25.000 arbeidsplaatsen voor haar rekening.

Om goed invulling te geven aan de Participatiewet heeft het UWV in 2017 binnen de ambtelijke organisatie onderzoek gedaan. Het UWV heeft een analyse gemaakt van de verschillende (kern)taken van de teams en bepaald of deze taken (of onderdelen daarvan) geschikt zijn voor mensen met een arbeidsbeperking uit de doelgroep. Na dit onderzoek zijn twee mensen vanuit de WSW succesvol bij de Buitendienst geplaatst.

Normalisering rechtspositie ambtenaren

De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) heeft tot doel de arbeidsverhoudingen van ambtenaren en werknemers (private sector) te harmoniseren. Uitgangspunt is dat de arbeidsverhoudingen bij de overheid uiteindelijk gelijk zijn aan de arbeidsverhoudingen in het bedrijfsleven. De Wnra treedt in werking op 1 januari 2020. Het wetsvoorstel heeft grote gevolgen. De voorbereiding op deze majeure wijziging is op landelijk niveau in 2017 gestart. De eerste informatiebijeenkomsten in 2017 zijn bezocht. De individuele gemeenten starten medio 2018 met de eerste voorbereidingen. De VNG adviseert en ondersteunt gemeenten hierbij door onder meer het aanreiken van tools.

Dienstverlening

In de omgeving van de gemeente Landsmeer spelen talloze ontwikkelingen die enerzijds kansen bieden om zaken anders te organiseren (o.a. participatie, ketensamenwerking) en anderzijds een verplichting vormen (o.a. Meldplicht datalekken, Archiefwet, Omgevingswet). De lat binnen de informatiesamenleving ligt hoog. Burgers en bedrijven stellen hoge eisen aan dienstverlening, mede omdat ze dit gewend zijn van commerciële dienstverleners. Al deze ontwikkelingen vragen om een continue verandering van de informatievoorziening. Middels het Dienstverleningsplan 2020 (DVP2020, voorheen genoemd het Informatiebeleidsplan) schetst Landsmeer de belangrijkste trends en ontwikkelingen voor de periode 2017-2020 en hun verwachte impact op de informatievoorziening in de organisatie en daarbuiten. Daarbij behandelen we de koers die we willen varen om voor te sorteren op de toekomst. Dit vormt een kompas voor de doorontwikkeling van de informatievoorziening. Met dit plan wordt tevens een kader geboden aan de organisatie voor toekomstige projecten en activiteiten. Daarnaast is het informatiebeleid in de praktijk nauw verweven met de visie op dienstverlening (de rol die de gemeente wil spelen voor burgers en bedrijven), bedrijfsvoering en automatisering. Na het samen opstellen van het DVP2020 door middel van workshops met, college, MT en beleidsmedewerkers en het vaststellen van het plan door de stuurgroep, het MT, college en de raad, hebben er al een aantal eerste belangrijke stappen plaatsgevonden. Er zijn zeven projectleiders voor de eerste zeven te starten projecten benoemd, er hebben kick-off bijeenkomsten plaatsgevonden en de zeven plannen van aanpak zijn geschreven. We kunnen dan ook zeggen dat 2017 het jaar van de voorbereiding was en dat 2018 het jaar van de uitvoering wordt!

Informatiebeveiliging

Als gemeente beschikken we over gevoelige gegevens van onze inwoners. Het is belangrijk dat we zorgvuldig met deze privacy gevoelige informatie om gaan. Dit betekent we dat we onze organisatie, processen, werkwijzen en systemen zodanig inrichten dat de continuïteit van de informatie en informatievoorziening geborgd is en dat eventuele gevolgen van beveiligingsincidenten tot een acceptabel, vooraf bepaald niveau wordt beperkt. De gemeente Landsmeer heeft veel aandacht voor de informatiebeveiliging en privacy. Zo is Informatiebeveiliging als project opgenomen in Dienstverleningplan 2020, is er een projectgroep Informatiebeveiliging geformeerd, plan van aanpak opgesteld en wordt er bewustwording onder de medewerkers gekweekt.

In 2017 is landelijk ook ENSIA ingevoerd. ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) heeft tot doel het verantwoordingsproces over informatieveiligheid bij gemeenten verder te professionaliseren door het toezicht te bundelen en aan te sluiten op de gemeentelijke Planning & Control-cyclus. Hierdoor heeft het gemeentebestuur meer overzicht over de stand van zaken van de informatieveiligheid en kan het hier ook beter op sturen. De gemeenten hebben afgesproken dat zij de Baseline Informatieveiligheid Gemeenten (BIG) gaan implementeren. Deze baseline is nu de kern van de horizontale verantwoording over informatieveiligheid aan de gemeenteraad. Deze verantwoording bestaat uit de zelfevaluaties, een IT-audit, een verklaring van het College van B&W en een passage over informatieveiligheid in het jaarverslag. Over de BRP, PUN, Suwinet, BAG, BGT en DigiD moeten gemeenten ook verantwoording afleggen. Dit noemen we de verticale verantwoording. Uitgangspunt van ENSIA is, is dat de gemeente nu maar één keer per jaar de zelfevaluatielijsten hoeft in te vullen.

Digitalisering

In het DVP2020 spreekt de gemeente Landsmeer haar ambitie uit om te komen tot een verdere ontwikkeling van haar dienstverlening. Digitaal Zaakgericht Werken sluit hier prima op aan: het verbetert de dienstverlening door de klant (burger/bedrijf) en haar klantvraag centraal te stellen in de informatiestromen. De doelstelling is om met de implementatie van zaakgericht werken een digitaal fundament te leggen voor de verbetering van de (digitale) dienstverlening aan de klant (burger of bedrijf). Hier zal in 2018 verdere uitvoering aan worden gegeven.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Vanaf 1 januari 2016 is de Wet Vpb-plicht overheidsondernemingen van kracht. Vanaf dat moment wordt gemeente Landsmeer in de heffing van vennootschapsbelasting betrokken met activiteiten die, op grond van fiscale definitie, kwalificeren als een onderneming. Grosso modo kan worden gesteld dat voor gemeente Landsmeer sprake is van een onderneming indien met activiteiten structureel overschotten worden gerealiseerd. Van een overschot is in beginsel sprake als het BBV resultaat, geschoond voor met name maar niet enkel kapitaalslasten, positief is.

Gemeente Landsmeer heeft haar Vpb-positie in kaart gebracht. Uit de inventariserende werkzaamheden is gebleken dat, naar verwachting, gemeente Landsmeer enkel met haar grondexploitaties zal zijn onderworpen aan vennootschapsbelasting. Dat betekent dat gemeente Landsmeer momenteel druk doende is om de relevante openingsbalans vast te stellen. Zodra hierover zekerheid is verkregen kan ook een eerste inschatting worden gemaakt van de te verwachten vennootschapsbelastinglast. Bij deze werkzaamheden wordt gebruik gemaakt van relevante publicaties van het SVLO (samenwerking vennootschapsbelasting lagere overheden). In 2018 zal de definitieve aangifte over 2016 worden ingediend. In de jaarrekening 2017 is een voorlopige aangifte verwerkt over 2016 en 2017. In de jaarstukken 2017 is een VpB verplichting van € 140.000 verantwoord.

Over de exacte uitleg van de nieuwe wet en regelgeving, waaronder de hiervoor omschreven publicaties, zijn nog niet alle vragen beantwoord. Hierin speelt mede dat de belastingdienst en de gemeenten met aan hun zijde belastingadviesbureaus afwijkende standpunten (kunnen) innemen.

Betaaltermijn

Landsmeer streeft naar een score van 90% als het gaat om tijdige betalingen en richt zich op een gemiddelde betaaltermijn van <30 dagen.

	2016	2017
Percentage betalingen binnen 30 dagen	66%	68%
Percentage betalingen >30 dagen	34%	32%
Gemiddelde betaaltermijn in dagen	35	35

In 2017 is gestart met de voorbereiding van het invoeren van E-facturering. Dat gaat bijdragen aan een snellere verwerking van facturen. Ook zijn acties in voorbereiding om het proces van de betalingen te verkorten.

Financieel overzicht

Totaal programma Ambtelijke organisatie	Begroting		Rekening	Verschil
	primair	na wijziging		
Lasten	-3.423.683	-3.569.233	-3.566.397	2.836
Baten	24.796	32.417	19.664	-12.753
Saldo	-3.398.887	-3.536.816	-3.546.733	-9.917

Toelichting verschillen

Paragraaf E Bedrijfsvoering			
Lasten			
Lagere salarislasteren	75.176		
Lagere uitgaven beloningsdifferentiatie	12.287		
Hogere vergoeding UWV	30.545		
Lagere lasten opleidingen	24.530		
Hogere lasten overige personele uitgaven	-13.122		
Hogere lasten inhuur derden	-166.318		
Lagere lasten dienstverleningsplan 2020	68.335		
Hogere lasten maatwerk mobiliteitstrajecten	-26.961		
Hogere frictiekosten personeel	-52.686		
Koppeling arbeidsongeschiktheids- en WA-verzekering aan loonsom	-25.135		
Lagere lasten klein materiaal	14.029		
Lagere lasten inkoopcoördinator	11.767		
Lagere lasten organisatie ontwikkeling (MT)	19.378		
Lagere kosten onderhoud software	17.687		
Hogere lasten website	-3.052		
Lagere afschrijvingslasten ICT door fasering	10.783		
Overige verschillen	5.594		
Subtotaal lasten		2.836	V
Baten			
Lagere opbrengsten detachering	-14.439		
Overige verschillen	1.686		
Subtotaal baten		-12.753	N
Saldo		-9.917	N

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

De breedte van de gemeentelijke taken wordt deels bepaald door diverse wetten, maar ook door eigen beslissingen van de gemeenten zelf. Dit zegt iets over de veelheid aan taken die de gemeente uitvoert, maar nog niets over de wijze waarop de taken worden uitgevoerd. Gemeenten bepalen grotendeels zelf hoe ze de uitvoering van taken organiseren. Daarvoor heeft de gemeente een breed scala aan mogelijkheden ter beschikking: van zelf doen tot verbonden partijen en het verstrekken van subsidies. Veelal is de kostencomponent daarin een belangrijke factor. Maar ook het risico dat ermee is gemoeid en de invloed die de gemeente heeft op de realisatie van de doelen, zijn belangrijk.

Voor het aangaan en onderhouden van contacten met verbonden partijen is het van belang om af te wegen wat de meest doelmatige manier is om een taak uit te voeren. Ook van belang is welke manier de beste garantie geeft dat de taak wordt uitgevoerd op een wijze zoals de gemeente voor ogen staat en op welke manier de gemeente voldoende inhoudelijk en financieel inzicht heeft in het uitvoeren van een taak.

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt altijd voort uit het publieke belang. Verbindingen met derde partijen zijn een manier om bepaalde publieke taken uit te voeren. Er is een veelheid aan verbonden partijen. Een verbonden partij kan worden gedefinieerd als een derde rechtspersoon waar de gemeente een bestuurlijk en financieel belang in heeft. Het is voor het inzicht van de raad van belang dat de relaties met verbonden partijen, zoals geconcretiseerd in de doelstellingen in de programma's, in hoofdlijnen worden aangegeven. Aandacht dient expliciet te worden besteed aan de voornemens die ten aanzien van de verbonden partijen bestaan.

Een bestuurlijk belang heeft een gemeente wanneer ze een zetel heeft in het bestuur van een derde rechtspersoon of als ze stemrecht heeft.

Een financieel belang heeft een gemeente indien de middelen die deze ter beschikking stelt verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij (een derde rechtspersoon) en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

De gemeente Landsmeer heeft verschillende bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen waaronder gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen.

Gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen	Aantal	Met financieel belang en/of dividend	Zonder financieel belang en/of dividend	Met financiële bijdrage
Gemeenschappelijke regeling 'zonder meer'	1	0	1	0
Gemeenschappelijke regelingen	10	8	2	8
Deelnemingen	2	2	0	0
Totaal	13	10	3	8

Regeling zonder meer (RZM)

De RZM, een lichte variant van een gemeenschappelijke regeling, betreft de afspraak tot samenwerking op het gebied van de drie decentralisaties (Jeugdhulp, AWBZ en Participatie) in Zaanstreek-Waterland als het bijvoorbeeld om regionale inkoop en het contractmanagement gaat. Om deze samenwerking in de praktijk te realiseren, heeft de gemeente Zaanstad met de regiogemeenten een Dienstverlenings- en samenwerkingsovereenkomst "Regionale Inkoop Sociale Domein" (DVO) afgesloten voor 2014 en 2015. Hierin is geregeld dat de gemeente Zaanstad voor deze regio de inkoop en het contractmanagement op het gebied van Jeugdhulp en AWBZ/Wmo regelt tot het niveau van Regionale inkoopovereenkomsten Jeugd en Basis/Deelovereenkomsten AWBZ/WMO. Er is geen bestuurlijk en financieel belang in deze regeling.

Deelnemingen

De deelneming in de vennootschappen heeft betrekking op de deelneming in de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) gevestigd te Den Haag en in de N.V. Houdstermaatschappij Energiebedrijf Zaanstreek-Waterland (E.Z.W.) gevestigd te Amsterdam.

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.

De gemeente Landsmeer heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de 24.453 aandelen die zij bezit (een stem per aandeel van nominaal € 2,50) op het totaal van 55.690.720 geplaatste aandelen (aandeel gemeente Landsmeer: 0,04%).

Het E.Z.W. houdt na de verkoop van NUON aandelen, een belang in het netwerkbedrijf Alliander. Alliander draagt zorg voor de distributie van energie in grote delen van Nederland. Daarnaast is Alliander betrokken bij complexe private netwerken en installaties. Ook is Alliander actief op het gebied van straatverlichting en verkeerssystemen. Het belang van de deelneming van de gemeente in het E.Z.W. is gelegen in het behartigen als aandeelhouder van het publieke belang van een betrouwbare en continue energielevering tegen de laagst mogelijke prijs. In 2015 is de laatste dividenuitkering betreffende de verkoop van de NUON aandelen ontvangen.

Gemeenschappelijke Regelingen

De onderstaande tabellen geven een overzicht van de belangrijkste gemeenschappelijke regelingen en het financieel belang dat de verbonden partijen vertegenwoordigen in de vorm van de bijdrage, die de gemeente Landsmeer aan de verbonden partijen levert.

Naam GR met financiële verplichting vanuit GR	Entiteit	Vestigings- plaats	Begroting 2017 primair	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Begroting 2018
Waterlands Archief	Openbaar lichaam	Purmerend	-66.243	-66.243	-68.186	-92.298
Ombudsman metropool regio Amsterdam	Openbaar lichaam	Amsterdam	-1.422	-1.422	-1.422	-1.422
Veiligheidsregio Zaanstreek - Waterland	Openbaar lichaam	Zaandam	-736.793	-746.593	-716.321	-739.972
Recreatiegebied Twiske	Openbaar lichaam	Haarlem	-29.427	-25.419	-23.327	-25.831
Interregionaal Samenwerkingorgaan Waterland	Openbaar lichaam	Purmerend	-23.805	-23.805	-3.365	0
Landschap Waterland	Openbaar lichaam	Purmerend	-9.296	-9.296	-8.166	-9.426
Werkvoorzieningschap Baanstede	Openbaar lichaam	Purmerend	-54.682	-56.175	-38.447	0
GGD-Zaanstreek - Waterland	Openbaar lichaam	Zaandam	-321.681	-321.681	-321.680	-342.098
Totaal			-1.243.349	-1.250.634	-1.180.915	-1.211.047

Naam GR zonder financiële verplichting vanuit GR	Entiteit	Vestigings- plaats
Vervoerregio Amsterdam	Openbaar lichaam	Amsterdam
Regionale samenwerking sociaal domein	Regeling zonder meer	Zaandam
Omgevingsdienst IJmond	Openbaar lichaam	Beverwijk

De gemeenschappelijke regeling met het werkvoorzieningschap Baanstede vervalt per 2018 in verband met liquidatie van dit werkbedrijf.

Hierna volgt een verdere toelichting op de GR's met financiële verplichting.

Naam verbonden partij	Werkvoorziening Baanstede
Vestigingsplaats	Zaanstad (kantoorhoudende in Purmerend)
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur
Doel Openbaar belang	Doel / openbaar belang Baanstede houdt zich bezig met cliënten met een afstand tot de arbeidsmarkt en die een indicatie hebben voor de zogenoemde Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) in heel Zaanstreek-Waterland. Daarnaast worden er trajecten uitgevoerd voor personen uit de doelgroep van de Participatiewet.
Ontwikkelingen	De Wet Sociale Werkvoorziening waarvan werkvoorzieningschap Zaanstreek-Waterland (Baanstede) de uitvoering doet, is vervangen door de Participatiewet. Dit houdt in dat er sinds 1 januari 2015 geen nieuwe SW- indicaties meer worden gesteld en er ook geen instroom meer is. In 2017 is het besluit tot opheffing van Baanstede genomen. Er is een liquidatieplan opgesteld en in uitvoering genomen. De calculeerbare en voorzienbare frictiekosten worden zoveel mogelijk en in redelijkheid in 2017 verwerkt of opgenomen. Per 1 januari 2018 zijn de uitvoerende activiteiten gestaakt. In 2018 wordt Baanstede verder ontvlochten en geliquideerd. Dit zal in 2018 nog tot baten en lasten leiden die in de loop van 2018 met de 8 deelnemende gemeenten zullen worden afgewikkeld.
Balansgegevens GR	Eigen vermogen begin 2017: 1.394.879 Eigen vermogen einde 2017: 0 (Nihil) Vreemd vermogen begin 2017: 8.360.493 Vreemd vermogen einde 2017: 6.624.120 Saldo van baten en lasten 2017 (verwacht): 3.187.269 Nadelig Gerealiseerd resultaat 2017 (verwacht): 1.792.390 Nadelig
Bijdrage GR	-38.447
Risico's voor de gemeente	In de ontwerp jaarstukken van Baanstede over 2017 is een risicoparagraaf opgenomen. Indien het netto totaalbedrag hiervan zich in 2018 daadwerkelijk zal manifesteren, dient de gemeente hierover 1,7% (€ 13.039) bij te dragen. In 2018 kunnen zich ook nog baten en lasten ontwikkelen. Alsdan zal daarover met de 8 deelnemende gemeenten een eindafrekening worden opgesteld.

Naam verbonden partij	Ombudsman Metropool regio Amsterdam
Vestigingsplaats	Amsterdam
Bestuurlijk belang	nvt
Doel Openbaar belang	Door samenwerking van gemeenten oplossen van regionale uitdagingen en benutten van regionale kansen in de regio Amsterdam.
Ontwikkelingen	De MRA heeft een actie-agenda opgesteld. Ook in de regio is een Visie MRA-Noord opgesteld, waarin de uitdagingen en ambities van de regio zijn beschreven. Portefeuillehouders zijn actief binnen de diverse gremia en overleggen.
Balansgegevens GR	Eigen vermogen begin 2016: 10.162.012 Eigen vermogen einde 2016: 3.069.919 Vreemd vermogen begin 2016: 239.415.416 Vreemd vermogen einde 2016: 264.183.105 Resultaat 2017: 724.139 Voordelig
Bijdrage GR	-1.422
Risico's voor de gemeente	Geen

Naam verbonden partij	Recreatieschap Twiske-Waterland
Vestigingsplaats	Haarlem
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur
Doel Openbaar belang	Betreft een samenwerkingsverband van de regio Zawa, Amsterdam en de provincie NH tbv de bevordering van recreatieve in het landschap.
Ontwikkelingen	De schappen zijn samengevoegd, doch de financiën zijn nog gescheiden. De GR wordt aangepast aan de nieuwe Wet GR waarbij gelijktijdig de financiën worden samengevoegd. Het Twiske heeft een visie vastgesteld. Aan de uitvoering daarvan wordt gewerkt. De financiën van het Twiske zijn in balans gebracht. In het Waterlandse deel van het schap wordt de recreatieve verbinding op de te realiseren markermeerdijs bevorderd. De rol van het schap in beheer en onderhoud is daarbij is tevens onderwerp van gesprek.
Balansgegevens GR	Eigen vermogen begin 2017: 2.571.108 (Twiske), 1.810.678 (Landschap) Eigen vermogen einde 2017: 2.896.926 (Twiske), 1.929.435 (Landschap) Vreemd vermogen begin 2017: 132.144 (Twiske), 34.655 (Landschap) Vreemd vermogen einde 2017: 519.140 (Twiske), 37.648 (Landschap) Resultaat 2017: 325.818 Voordelig (Twiske), 118.757 Voordelig (Landschap)
Bijdrage GR Twiske	-23.327
Bijdrage GR Waterland	-8.166
Risico's voor de gemeente	Geen

Naam verbonden partij	Interregionaal Samenwerkings Verband (ISW), en Waterlands archief (WA) / Streekarchief
Vestigingsplaats	Purmerend
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur / Portefeuillehoudersoverleg
Doel Openbaar belang	ISW: In dit verband werd bestuurlijk overleg gevoerd over verschillende onderwerpen. Door de agendering binnen MRA-verband is deze GR overbodig geworden. WA: Behoudens het onderdeel Waterlands Archief. Deze activiteit wordt in een afzonderlijke GR ondergebracht, waarna de GR ISW kan worden opgeheven. Het Waterlands archief voert de wettelijke archieftaken uit. Daarnaast heeft het als doelstelling om een zo groot mogelijk publiek te interesseren voor de cultuur-historie van de regio Waterland en het onderzoek hiernaar te stimuleren.
Ontwikkelingen	Het archief zal ondergebracht worden in een afzonderlijke GR. Tevens oriënteert het archief zich op haar rol, bijvoorbeeld in relatie tot ontwikkelingen als Big Data, een opgave binnen de MRA. Het Waterlands Archief is bovendien bezig met een eerste opzet voor de realisatie van een E-depot (digitaal statisch archief).
Balansgegevens GR	Eigen vermogen begin 2016: 430.656 Eigen vermogen einde 2016: 551.130 Vreemd vermogen begin 2016: 480.020 Vreemd vermogen einde 2016: 440.048 Resultaat 2016: 141.461 Voordelig
Bijdrage GR WA / ISW	-71.551
Risico's voor de gemeente	Digitalisering is een belangrijke maar ook kostbare opgave. Ook de Omgevingswet stelt eisen t.a.v. het WA.

Naam verbonden partij	GGD Zaanstreek-Waterland
Vestigingsplaats	Zaandam
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur
Doel Openbaar belang	Doel / openbaar belang Bevorderen en uitvoeren van de collectieve preventie en andere activiteiten in het kader van de gezondheidszorg.
Ontwikkelingen	De GGD werkt meer samen met de gemeentes om invulling te geven aan haar taken
Balansgegevens GR	Eigen vermogen begin 2017: 1.430.500 Eigen vermogen einde 2017: 1.624.234 Vreemd vermogen begin 2017 : 2.916.667 Vreemd vermogen einde 2017: 2.800.000 Resultaat 2017: 234.575 Voordelig
Bijdrage GR	-321.680
Risico's voor de gemeente	Eventuele extra kosten voortvloeiende uit de renovatie van het GGD-pand

Naam verbonden partij	Veiligheidsregio Zaanstreek- Waterland (incl. Regionale Brandweer Zaanstreek -Waterland (RBZW) en GHOR/CPA)
Vestigingsplaats	Zaandam
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur
Doel Openbaar belang	Het bewerkstellingen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde uitvoering van brandweer/GHOR/CPA-taken zoals beschreven in de WVR. In 2017 is het nieuwe Meerjarig Beleidsplan en het Regionaal Risicoprofiel vastgesteld die als kader dienen voor de ontwikkelingen binnen deze GR.
Ontwikkelingen	Focus in het beleidsplan is de doorontwikkeling van de organisatie ivm de veranderende samenleving. Tevens ontwikkeling tot een netwerkorganisatie. Ook de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet is een belangrijke opgave.
Balansgegevens GR	Eigen vermogen begin 2017: 1.987.000 Eigen vermogen einde 2017: 2.105.000 Vreemd vermogen begin 2017 : 26.188.000 Vreemd vermogen einde 2017: 24.251.000 Resultaat 2017: 752.000 Voordelig
Bijdrage GR	-716.321
Risico's voor de gemeente	Professionalisering, wetswijzigingen kunnen leiden tot een verhoogde bijdrage.

Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

Het gemeentelijk grondbeleid heeft tot doel het realiseren van ruimtelijke plannen en verschaft in het verlengde daarvan de ruimtelijke voorwaarden voor allerlei gemeentelijke beleidsinspanningen. Grondbeleid is mede voorwaardenscheppend voor beleid ten aanzien van ruimtelijke ordening en milieu, verkeer en openbare ruimte, cultuur, sport en recreatie en de economische ontwikkeling.

Het grondbeleid heeft vooral een financiële impact. De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's van het grondbeleid zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente.

Grondbeleid

Het is gebruikelijk onderscheid te maken tussen actief en faciliterend (of passief) grondbeleid.

Actief grondbeleid houdt in dat de gemeente zelf grond verwerft, bouwrijp maakt en/of uitgeeft.

Bij faciliterend grondbeleid stelt de gemeente voorwaarden aan de ontwikkeling van grond in eigendom van een particulier.

Mengvormen van actief en faciliterend grondbeleid zijn ook mogelijk. Op dit moment wordt een actief grondbeleid gevoerd bij de projecten Lujendijk-Zuid en in mindere mate bij het project Breekoever/Sportlaan en op vrijkomende grond van onderwijsgebouwen.

Voor het overige is sprake van faciliterend grondbeleid.

De uitgangspunten van het prijsbeleid zijn vastgelegd in de notitie Grondprijsbeleid, die wordt toegepast voor uitgifte van reststukken gemeentegrond. Ook de voorwaarden waaronder grond kan worden verkocht zijn vastgesteld. De bedragen worden jaarlijks aangepast.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Onderdeel van de Wet ruimtelijke ordening is de Grondexploitatiewet. Deze wet is van toepassing bij de ontwikkeling van bouwlocaties en voorziet in een heldere basis voor contracten tussen de gemeente en de marktpartijen op punten als exploitatiekosten, kostenverdeling en kwaliteitseisen.

Bij iedere nieuwe ruimtelijke ontwikkeling die mogelijk gemaakt wordt, zal een exploitatieplan moeten worden vastgesteld of er zal vooraf aan de ontwikkeling een exploitatieovereenkomst met de ontwikkelaar gesloten moeten worden. Op deze wijze kan er bij ruimtelijke ontwikkelingen gestuurd worden door de gemeente en worden de te maken (voorbereidings)kosten verhaald.

In uitvoering zijnde of te nemen complexen

Grondexploitatie Lujendijk-Zuid

Het aantal nog door de projectontwikkelaar te bouwen woningen bedraagt in totaal 30. In 2017 zijn er 35 woningen opgeleverd en is de laatste 7 woningen gestart met de bouw. In 2017 is de plaatsing van een geluidscherm voorbereid.

De raming voor de grondopbrengst is circa € 2,3 miljoen. Op grond van recent gewijzigde BBV wetgeving, wordt er een tussentijdse winstneming (€ 1.900.000) op de grondexploitatie Lujendijk-Zuid verantwoord. Daarnaast wordt hier ook een VpB verplichting (€ 140.000) verantwoord. Per saldo geeft dit een positief effect van € 1.760.000.

Grondexploitatie Breekoever/Sportlaan

De laatste fase van het project Breekoever betreft het Noordblok. De geraamde grondopbrengst van circa € 1 miljoen is nog niet ontvangen. In totaal wordt rekening gehouden met een budget neutrale grondexploitatie (grondopbrengsten minus kosten).

Paragraaf Sociaal domein

Integratie uitkering Sociaal domein

Vanaf 2015 worden voor een periode van 3 jaar, de middelen voor het uitvoeren van de decentralisaties Wmo/Awbz, Jeugdwet en participatiewet, verstrekt via één integratie-uitkering. Vanaf 2019 worden de middelen overgeheveld naar de Algemene uitkering. De middelen uit de integratie-uitkering Sociaal Domein zijn vrij besteedbaar, maar zijn in de begroting aangewend ter financiering van het sociale domein.

Uitkering WMO 2007

De huidige integratie-uitkering Wmo blijft bestaan naast de integratie-uitkering Sociaal Domein. Door de raad is in 2007 bij de invoering van de Wmo vastgesteld dat de bekostiging van een aantal specifieke producten gefinancierd moest worden uit de Wmo integratie-uitkering. De oude en nieuwe Wmo taken zijn in de praktijk echter met elkaar verbonden. De uitkeringen worden derhalve in de begroting ontschot ingezet ter dekking van het sociale domein.

Bestemmingsreserve Sociaal domein

Bij vaststelling van de begroting 2016 is besloten het saldo van de bestemmingsreserve 3D in 2016 te minderen met € 295.000. Dit heeft te maken met het instellen van de bestemmingsreserve Sociaal domein in 2014 te dekking van voorbereidingskosten van de decentralisaties per 2015. Destijds is hiervoor een bedrag van € 295.000. uit de algemene reserve onttrokken.

In 2016 is uit de reserve Sociaal domein € 110.000 onttrokken en bijgestort in de algemene reserve.

In 2017 is de resterende € 185.000 aan de reserve Sociaal domein onttrokken en bijgestort in de algemene reserve.

Het saldo van de reserve Sociaal Domein bedraagt einde 2017 € 1.468.457.

De bestemmingsreserve wordt aangewend voor eventuele tekorten of projecten binnen het sociale domein.

Cijfermatig overzicht

In 2017 waren de rijksuitkeringen voor het sociaal domein toereikend om alle lasten te dekken.

Een bedrag van € 56.276 is per saldo overgehouden en dit is gestort in de reserve sociaal domein.

In de navolgende tabel komt de cijfermatige ontwikkeling per beleidsveld naar voren.

De grootste verschillen worden hieronder toegelicht:

Veilig Thuis

In 2017 zijn incidenteel hogere uitgaven ontstaan door het verbeteren van de telefooncentrale en ICT infrastructuur.

Dit met als belangrijkste doel om wachtlijsten weg te werken.

Lokale trajecten

Een gezinshuis is naar een andere gemeente verhuisd medio 2017, waardoor lagere lasten zijn ontstaan.

Regionale trajecten en afloop

De regionale trajecten zijn lager uitgevallen dan begroot. Het betreft een vraag gestuurde voorziening.

De afwikkeling uit 2016 bracht een voordelig resultaat met zich mee.

Begeleiding en huishoudelijke hulp

De algemene voorziening huishoudelijke hulp is per januari 2017 gestopt.. Hiervoor in de plaats is een maatwerk voorziening gekomen. Er is een vast tarief overeengekomen waarvoor de aanbieder haar diensten moet verrichten. Het tarief is hoger dan bij de algemene voorziening het geval was. Daarbij werd voorheen per bezoek afgerekend. Nu wordt per 4 weken afgerekend, ongeacht of de cliënt door vakantie of andere redenen incidenteel geen gebruik maakt van hulp. Voorheen werd dit niet in rekening gebracht.

Daarnaast is het aantal aanvragen gedurende geheel 2017 toegenomen.

Re-integratie

Door het aanstellen van een jobcoach kan er meer in eigen beheer ingezet worden op re-integratie.

De onderbesteding op re-integratie wordt met name veroorzaakt, doordat de jobcoach het laatste kwartaal 2017 in dienst gekomen, wat later was dan voorzien. Hierdoor zijn minder maatwerktrajecten ingezet.

ICT

De kosten van ICT zijn toegenomen in verband met het verder inregelen van systemen voor een goed berichtenverkeer.

Personeel

De overschrijding bij personeel wordt veroorzaakt doordat vacatures eerder zijn ingevuld dan in de prognose was opgenomen.

Cijfermatig overzicht – Sociaal domein

Beleidsveld Sociaal Domein	Activiteiten	Begroting		Rekening	Verschil
		Primair	Na wijziging		
Jeugd	Preventief - innovatief	-37.500	-37.500	-10.600	26.900
	Preventief - schoolmaatsch. Werk	0	-44.636	-48.406	-3.770
	Veilig thuis	-19.423	-19.423	-61.384	-41.961
	Uitvoeringskosten Jeugd	-48.000	0	0	0
	Lokale trajecten	-173.972	-183.972	-135.327	48.645
	Regionale trajecten	-990.311	-955.365	-873.605	81.760
	2016 Afloop resultaat trajecten	0	0	73.028	73.028
	PGB Jeugd	-240.000	-180.000	-175.962	4.038
	Trajecten Gecertificeerde instellingen Buitenregionaal/landelijk	-120.000 -44.000	-150.000 -14.000	-143.160 0	6.840 14.000
Totaal Jeugd		-1.673.206	-1.584.896	-1.375.416	209.480
Wmo	Preventief - innovatief	-50.000	-15.000	-21.136	-6.136
	Uitvoeringskosten Wmo	-86.781	-32.277	-32.572	-295
	Trajecten client ondersteuning	-57.570	-57.570	-57.570	0
	Diverse subsidies	-63.860	-60.075	-67.573	-7.498
	2016 Afloop resultaat subsidie	0	0	-13.997	-13.997
	Samenkracht	-12.000	-12.000	-4.133	7.867
	Begeleiding en huishoudelijke hulp (HH)	-570.541	-529.541	-600.819	-71.278
	2016 Afloop resultaat Begeleiding en HH	0	-24.500	-83.525	-59.025
	Eigen bijdrage begeleiding en HH	90.972	90.000	102.426	12.426
	PGB Wmo	-113.850	-60.000	-56.872	3.128
Totaal Wmo		-863.630	-700.963	-835.771	-134.808
Participatie	Armoedebelief kinderen	0	-32.202	-11.813	20.390
	Jobcoach	0	-42.500	-19.388	23.112
	Reintegratie	-78.042	-113.042	-30.395	82.647
	Uitvoering gem. Waterland WSW	-70.600 -183.065	-75.065 -183.065	-75.065 -190.705	0 -7.640
	Totaal Participatie		-331.707	-445.874	-327.365
Overhead	Huisvesting	-37.347	-34.997	-28.125	6.872
	ICT	0	-101.000	-143.626	-42.626
	Inhuur	-70.000	-310.492	-308.366	2.126
	Personeel	-500.200	-445.094	-509.726	-64.632
	Regionale diensten	0	-42.504	-46.402	-3.898
	Stelpost Sociaal domein	-35.875	-14.477	0	14.477
Totaal Overhead		-643.422	-948.564	-1.036.244	-87.680
Reserve	Storting reserve	0	0	-56.276	-56.276
Totaal Reserve		0	0	-56.276	-56.276
Eindtotaal		-3.511.965	-3.680.297	-3.631.072	49.225

Beleidsveld Sociaal Domein	Uitkeringen	Begroting		Rekening	Verschil
		Primair	Na wijziging		
Uitkering	uitkering 3D jeugd	1.612.123	1.649.501	1.649.502	0
	uitkering 3D reintegratie	78.042	82.742	82.742	0
	uitkering 3D wmo	1.025.587	1.057.007	1.057.007	0
	uitkering 3D wsw	183.065	190.705	190.705	0
	uitkering Armoedebelief kinderen	0	38.202	38.202	0
	uitkering Wmo (2007)	665.501	662.140	662.914	774
Eindtotaal		3.564.318	3.680.297	3.681.072	775

Totaal uitgaven en inkomsten	52.353	0	50.000	50.000
-------------------------------------	---------------	----------	---------------	---------------

Paragraaf Subsidies

In de raadsvergadering van 23 juni 2016 heeft de raad de Algemene Subsidieverordening Landsmeer en het daarbij behorende beleidskader vastgesteld. Met het subsidiebeleid wordt een relatie gelegd tussen het gemeentelijk beleid en de subsidieverstrekking.

De verordening kent de volgende subsidievormen, te weten:

- Budgetsubsidies tot € 5.000 : subsidiering op grond van prestaties Sociaal Domein;
- Budgetsubsidie vanaf € 5.000 : subsidiering op grond van prestaties Sociaal Domein;
- Stimuleringssubsidie : subsidiering op grond van activiteiten
- Eénmalige subsidieverzoeken : eenmalige subsidie voor het aanmoedigen van eenmalige activiteiten.

Van het budget aan eenmalige subsidies ad € 4.000 is € 250 verstrekt.

Subsidieoverzicht 2017

Instelling / vereniging	Begroting		Rekening
	primair	na wijziging	
subsidie bibliotheek Landsmeer	203.884	203.884	203.884
stg Dienstencentrum Landsmeer	124.567	124.567	127.067
SMD Jongerenwerk (vh Welsaen)	78.800	78.800	59.100
stg zwembad De Breek	61.534	61.534	61.534
Subsidie MEE	57.570	57.570	57.570
st Maat Dienstverl Z-Waterland	55.000	55.000	55.000
subsidie stg WonenPlus	38.947	49.600	49.600
Partou Zonnedaauw	26.384	26.384	26.384
Berend Botje	20.694	20.694	20.694
mantelzorg SMD Z-W	17.975	7.975	17.973
lokale omroep Landsmeer (LOL)	16.995	16.995	16.995
muziekvereniging Amicitia	9.514	14.525	12.600
Ilper voetbalvereniging (IVV)	6.547	6.547	6.276
muziekvereniging De Eendracht	5.250	5.250	5.075
sportclub Purmerland (voetbal)	5.029	5.376	5.376
Subtotaal subsidies groter dan 5.000	728.690	734.701	725.129
Subtotaal subsidies kleiner dan 5.000	33.685	31.216	23.213
Saldo	762.375	765.917	748.342

3 Jaarrekening

3.1. Programmarekening

Overzicht van baten en lasten over begrotingsjaar

Programma Bedragen x € 1.000	Begroting primair			Begroting na wijziging			Rekening		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0-Ambtelijke organisatie	-3.424	25	-3.399	-3.569	32	-3.537	-3.566	20	-3.547
1-Algemeen bestuur	-1.251	218	-1.033	-1.331	218	-1.113	-1.333	402	-930
2-Integrale veiligheid	-1.123	117	-1.006	-1.133	88	-1.045	-1.034	71	-963
3-Infrastructuur	-1.550	142	-1.408	-1.555	142	-1.413	-1.785	262	-1.522
4-Milieu	-2.141	2.395	255	-2.140	2.395	255	-2.554	2.592	38
6-Groene ruimte	-442	10	-432	-589	70	-519	-535	69	-466
7-Werk en inkomen	-2.497	1.519	-978	-2.715	1.732	-984	-2.691	1.818	-873
8-Onderwijs	-795	6	-789	-830	15	-814	-813	11	-802
9-Welzijn en volkgezondheid	-5.417	297	-5.119	-5.355	296	-5.059	-5.372	297	-5.075
11-Ruimt ordening en volkshuisves	-2.917	2.185	-732	-2.908	2.154	-754	-1.977	3.360	1.382
Subtotaal programma's	-21.557	6.915	-14.642	-22.126	7.143	-14.983	-21.660	8.902	-12.759
Algemene dekkingsmid. & onvoorz.	-369	13.788	13.418	-389	14.305	13.916	-661	14.419	13.758
Totaal saldo baten en lasten	-21.926	20.703	-1.223	-22.515	21.448	-1.067	-22.321	23.321	999
Mutaties reserves	-25	510	485	-93	1.160	1.067	-149	1.005	856
Resultaat	-21.951	21.212	-739	-22.608	22.608		-22.470	24.326	1.855

Eenmalig onvoorzien

In de primaire begroting is in het programma 12 Algemene dekkingsmiddelen een post onvoorziene uitgaven opgenomen ad € 24.582. in 2017 is hier een beroep op gedaan voor de volgende eenmalige post:

Saldo per 1 januari 2017	Primair	24.582
Begrotingswijzigingen:		
Hekwerk Raadhuisstraat	BW 2017/004	23.000
Restant saldo post		1.582

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Lasten per programma	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil	Doorber. kstn contr.prot. Ond.A lid3C	Dotatie. aan vz BBV contr.prot. Ond.A lid 3C	Analyseren i.v.m. onrechtmatigheid
Ambtelijke organisatie	3.569.233	3.566.397	2.836	0	0	2.836
Algemeen bestuur	1.331.341	1.332.571	-1.230	0	0	-1.230
Integrale Veiligheid	1.133.209	1.033.610	99.599	0	0	99.599
Infrastructuur	1.554.819	1.784.675	-229.856	0	0	-229.856
Milieu	2.140.299	2.554.052	-413.753	0	-281.780	-131.974
Groene ruimte	589.150	535.404	53.746	0	0	53.746
Werk en Inkomen	2.715.112	2.691.497	23.615	0	-3.734	27.349
Onderwijs	829.834	812.637	17.197	0	0	17.197
Welzijn en Volksgezondheid	5.355.075	5.372.257	-17.182	0	0	-17.182
Ruimtel ord + volksh (incl. grondexpl)	2.907.919	1.977.205	930.714	-126.174	0	1.056.888
Overz.dek.midd.	389.084	660.917	-271.833	-102.084	-9.687	-160.061
Totaal lasten	22.515.075	22.321.222	193.853	-228.258	-295.201	717.312

Totaal lasten	22.515.075	22.321.222	193.853
Totaal toevoegingen reserves	92.779	149.055	-56.276
Totaal baten	22.607.854	24.325.569	-1.717.715
Saldo jaarrekening	0	-1.855.292	1.855.292

Nadere analyse programma Ruimtelijke ordening (Controleprotocol onderdeel A, lid 1)						
Ruimtel ord + volksh (incl. grondexpl)	2.907.919	1.977.205	930.714	-126.174	0	1.056.888
Grondexploitatie (583010 t/m 583070)	1.704.167	1.053.728	650.439	-126.174	0	776.613
Ruimtel ord + volksh (excl. grondexpl)	1.203.752	923.477	280.275	0	0	280.275

In het controleprotocol 2017 (vastgesteld door de raad op 21 december 2017) zijn onder meer bepalingen opgenomen over het Begrotingscriterium (Hoofdstuk 5 controleprotocol). Daarin wordt onderscheid gemaakt in rechtmatige begrotingsoverschrijdingen en onrechtmatige begrotingsoverschrijdingen.

Om een eventuele onrechtmatigheid te kunnen vaststellen, worden de werkelijke lasten per programma inzichtelijk gemaakt. Vervolgens worden op grond van Hoofdstuk 5, onderdeel A lid 3 de doorberekening van interne kosten en dotaties aan voorzieningen uit de lasten geëlimineerd. Ook de kosten van grondexploitatie worden uit de lasten geëlimineerd, omdat deze kosten worden overgeboekt naar de voorraad rekening (gronden in exploitatie) en gedekt uit (toekomstige) opbrengsten uit grondverkoop.

Analyse overschrijdingen

Op het programma Infrastructuur is sprake van een overschrijding van € 229.856. De verklaring hiervan is als volgt:

Programma Infrastructuur	€ -229.856
Af:	
1. Hogere lasten onderhoud verlichting en gladheidsbestrijding	€ 56.047
2. Hogere kosten uitbesteding herstel straatwerk en additionele asfaltering	€ 147.428
3. Hogere rentelasten i.v.m. hogere investeringen bruggen/wegen	€ <u>27.816</u>
Totaal	€ 231.318

Ad 1. De hogere lasten in 2017 zijn het gevolg van hogere lasten met betrekking tot gladheidsbestrijding en alsnog in rekening gebrachte kosten voor verlichting uit 2016. De extra kosten werden pas na de tweede bestuursrapportage inzichtelijk. Hierdoor telt de kostenoverschrijding op basis van onderdelen A lid 2 niet mee in het accountantsoordeel.

Ad 2. Tegenover de hogere lasten van herstel straatwerk en additionele asfaltering staan ook weer hogere vergoedingen voor straatwerkkosten. Derhalve wordt dit deel van de overschrijding gedekt door direct gerelateerde inkomsten. Hierdoor telt de kostenoverschrijding op basis van onderdeel A lid 1 niet mee in het accountantsoordeel. Een ander deel van de overschrijding wordt veroorzaakt door hogere kosten voor herstel straatwerk die ten tijde van de tweede bestuursrapportage nog niet te voorzien waren. Hierdoor telt de kostenoverschrijding op basis van onderdeel A lid 2 niet mee in het accountantsoordeel.

Ad 3. De rentelasten op investeringen zijn hoger uitgevallen dan bij de begroting kon worden voorzien. De kostenoverschrijding telt op basis van onderdeel A lid 4 niet mee in het accountantsoordeel.

Op het programma milieu is sprake van een overschrijding van € 131.974. de verklaring hiervan is als volgt:

Programma Milieu	€ -131.974
Af:	
1. Hogere lasten afvalverwerking	€ 204.169

Ad 1. Door de toename van de ingezamelde en verwerkte hoeveelheid afval is er ene overschrijding op de afvalverwerking. De afvalverwerking wordt uitgevoerd conform het uitgezette beleid en telt derhalve niet mee in het accountantsoordeel.

Toelichting kredietoverschrijdingen

Niet van toepassing.

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Het resultaat 2017 bedraagt € 1855.292 voordelig, wat als volgt is te analyseren:

Analyse op hoofdlijnen:

Programma		Resultaat 2017	1.855.292	
		Specifieke posten (afwijkingen > 25.000 grosso modo)	I = incidenteel	
		Voordelig:	S = structureel	
11	VROM	Tussentijdse winstneming grondexploitatie	1.900.000	I
1	Algemeen Bestuur	Vrijval voorziening wethouder pensioenen ivm doorwerking hogere rekenrente	124.345	I
12	Dekkingsmiddelen	Hogere ontvangsten aanslag onroerende zaakbelasting	96.707	S
11	VROM	Lagere uitgaven ivm minder ingediende marktinitiatieven	61.391	I
1	Algemeen Bestuur	Lagere lasten gemeenschappelijke regelingen	76.939	I/S
7	Werk en inkomen	Hogere ontvangsten invordering bijstand ivm snellere aflossing dan betaalschema	39.885	I
div	diverse	Lagere uitgaven opleidingen	37.557	I
6	Groene Ruimte	Fasering pumptrack / beachvolleybal uitvoering 2018	30.000	I
11	VROM	Lagere uitgaven Basisregistraties fysieke ruimte	28.112	S
6	Groene Ruimte	Lagere uitgaven groene ruimte	27.102	I
Subtotaal voordelig :			2.422.038	
		Nadelig:		
12	Dekkingsmiddelen	Te betalen vennootschapsbelasting tussentijdse winstneming grondexploitatie	-140.000	I
12	Dekkingsmiddelen	Minder bestede uren aan investeringen	-102.084	I
11	VROM	Lagere opbrengsten bouwleges ivm fasering aanvragen omgevingsvergunningen	-94.757	I
3	Infrastructuur	Hogere lasten onderhoud verlichting en gladheidbestrijding	-56.074	I
3	Infrastructuur	Hogere kosten herstel straatwerk na werkzaamheden aan leidingen door nutsbedrijven	-54.812	I
3	Infrastructuur	Hogere rentelasten ivm hogere investeringen bruggen/wegen	-27.816	I
0	Bedrijfsvoering	Hogere lasten maatwerk mobiliteitstrajecten	-26.961	I
0	Bedrijfsvoering	Koppeling arbeidsongeschiktheids- en WA-verzekering aan loonsom	-25.135	I
12	Dekkingsmiddelen	Geen dividenduitkering Liander	-24.714	I
Subtotaal nadelig :			-552.354	
				1.869.684
Overige posten				-14.392
Totaal				1.855.292

Overzicht van incidentele baten en lasten

PRG	Omschrijving	Begroting 2017		Rekening	Verschil
		Primair	na wijziging	2017	
	Lasten				
0*	frictiekosten personeel	-40.000	-35.000	-87.686	-52.686
0	organisatie ontwikkeling (MT)	-50.000	-50.000	-30.621	19.379
0	dienstverleningsplan 2020 (inhuur, hard- en software)	-100.000	-100.000	-34.247	65.753
0	digitalisering dienstverlening fase 1 (onderzoek)	-15.000	-15.000	-20.301	-5.301
0	budget facilitaire zaken	-25.000	-25.000	-28.285	-3.285
1	kindergemeenteraad	-5.000	-5.000	-1.325	3.675
1	bestuurlijke toekomst werkgroep (amendement Raad)	0	-2.500	0	2.500
1	communicatieplan (amendement Raad)	0	-7.500	0	7.500
1	verdere ontwikkeling bestuurlijke toekomst (College)	-40.000	-40.000	-16.443	23.557
1	storting voorziening wethouderspensionen	-21.990	-66.240	-66.240	0
1	detachering secretaris	-31.565	-31.565	-31.158	407
1	doorontwikkeling ambtelijke samenwerking	-15.000	-15.000	0	15.000
1	regionale omnibusenquête (in 2015 en om de 2 jaar)	-7.000	-7.000	-10.895	-3.895
1	verkiezingen (geen verkiezingen in 2016)	-15.500	-15.500	-16.612	-1.112
2	inhuur vergunningverlening Drank en Horecawet	-32.500	-32.500	-4.736	27.764
3	achterst. onderh.wegen (dekking best.reserve wegen)	-250.000	-250.000	-218.215	31.785
3	verkeerveiligheid	-2.500	-2.500	-1.275	1.225
4	inhuur ontwikkelen duurzaamheidsagenda en uitv.plan	-25.000	-25.000	0	25.000
4	lokaal milieubeheer (slok)	-4.340	0	0	0
6	fasering pumptrack / beachvolleybal uitvoering 2018	0	-30.000	0	30.000
11	marktinitiatieven	-100.000	-100.000	-38.609	61.391
11	bestemmingsplannen structuurvisie resp land.gebied	-85.000	-85.000	-8.001	76.999
11	inhuur derden bouwvergunningen LZ	-5.000	-5.000	-5.301	-301
11	inhuur derden bouwvergunningen Breekoever	-7.500	-7.500	0	7.500
11	inhuur kwartiermaker omgevingswet	-20.000	-20.000	-5.914	14.086
11	kosten welstandscommissie LZ	-3.000	0	0	0
11	kosten welstandscommissie Breekoever	-3.000	0	0	0
11	vennootschapsbelasting tussentijdse winstneming grondexploitatie	0	0	-140.000	-140.000
0	basisregistraties incidenteel	-70.368	-70.368	-28.526	41.842
12	disagio oversluiten leningen	0	-828.389	-828.529	-140
12	minder bestede uren aan investeringen	0	0	-102.084	-102.084
12	OZB voorgaande jaren	0	-32.000	-30.195	1.805
12	budget incidentele inhuur	-10.000	-10.000	-10.000	0
	Totale lasten	-984.263	-1.913.562	-1.765.198	148.364
	Baten				
1	vrijval voorziening wethouderspensionen	0	0	124.345	124.345
4	voorziening graven	33.382	33.382	33.382	0
11	bouwleges LuijendijkZuid	50.000	50.000	39.809	-10.191
11	bouwleges Breekoever/Sportlaan	75.000	0	0	0
11	tussentijdse winstneming grondexploitatie	0	0	1.900.000	1.900.000
12	vrijval onderfonds onderwijs		221.121	221.121	0
13	bestemmingsreserve slokgelden	4.340	4.340	0	-4.340
13	bestemmingsreserve wegen	250.000	250.000	218.215	-31.785
13	bestemmingsplannen structuurvisie resp land.gebied	85.000	85.000	8.001	-76.999
13	bestemmingsreserve basisregistraties	70.368	70.368	28.526	-41.842
13	algemene reserve onttrekking marktinitiatief	100.000	100.000	92.925	-7.075
	Totale baten	668.090	814.211	2.666.324	1.852.113
	Saldo incidenteel resultaat	-316.173	-1.099.351	901.126	2.000.477

* = Hieronder staan de programma's die corresponderen met de nummering in bovenstaande tabel

- 0 Bedrijfsvoering
  - 1 Algemeen Bestuur
  - 2 Integrale Veiligheid
  - 3 Infrastructuur
  - 4 Milieu
  - 6 Groene Ruimte
  - 7 Werk en Inkomen
  - 8 Onderwijs
  - 9 Welzijn en Volksgezondheid
  - 11 Ruimtelijke Ordening en volkshuisvesting
  - 12 Algemene Dekkingsmiddelen
  - 13 Reserves
-

3.2. Balans

ACTIVA (bedragen x € 1.000,-)	Ultimo 2017	Ultimo 2016
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	269	294
Materiële vaste activa		
- Investerings met een economisch nut	11.613	11.298
- Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	5.347	4.909
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	<u>3.231</u>	<u>2.651</u>
Totaal Materiële vaste activa	20.460	19.152
Financiële vaste activa		
- Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	139	139
- Overige langlopende leningen u/g	315	401
- Overige uitzettingen > 1jaar	-	-
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	-	-
Totaal Financiële vaste activa	454	541
TOTAAL VASTE ACTIVA	20.914	19.693
Vlottende activa		
Voorraden		
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	<u>33</u>	<u>-2.208</u>
Totaal Voorraden	33	-2.208
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
- Vorderingen op openbare lichamen	28	149
- Schatkistbankieren	2.153	7.667
- Overige vorderingen	<u>1.266</u>	<u>1.357</u>
Totaal Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.447	9.173
Liquide middelen		
- Kassaldi	2	3
- Banksaldi	<u>356</u>	<u>267</u>
Totaal Liquide middelen	358	270
Overlopende activa		
- de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschot- bedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	-	20
- Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	<u>2.106</u>	<u>1.798</u>
Totaal Overlopende activa	2.106	1.818
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	5.944	9.053
TOTAAL-GENERAAL	26.858	28.746

PASSIVA (bedragen x € 1.000,-)	Ultimo 2017	Ultimo 2016
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
- Algemene reserve	5.015	3.956
- Bestemmingsreserves	2.466	3.768
- Resultaat	<u>1.855</u>	<u>612</u>
Totaal Eigen vermogen	9.336	8.336
Voorzieningen		
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	1.145	1.235
- Egalisatievoorzieningen	1.216	1.455
- Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden (riolering)	<u>2.247</u>	<u>1.972</u>
Totaal Voorzieningen	4.608	4.661
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		
- Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	8.900	11.079
- Waarborgsommen	<u>30</u>	<u>20</u>
Totaal Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	8.930	11.099
TOTAAL VASTE PASSIVA	22.874	24.096
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar		
- Kasgeldleningen	-	-
- Bank- en giroaldi	749	1.105
- Overige schulden	<u>3.049</u>	<u>2.051</u>
Totaal netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	3.798	3.156
Overlopende passiva		
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	174	1.449
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	12	46
- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	<u>-</u>	<u>-</u>
Totaal Overlopende passiva	186	1.495
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	3.984	4.651
TOTAAL-GENERAAL	26.858	28.746

Toelichting op de balans

Activa / Vaste activa / Materieel vaste activa

De materiële vaste activa worden als volgt onderverdeeld.

Investerings met een economisch nut (Bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Investerings - economisch nut	11.298	11.613
Investerings - economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	4.909	5.347
Investerings - maatschappelijk nut	2.651	3.231
Totaal	18.858	20.191

De overige investeringen met een economisch nut worden als volgt onderverdeeld.

Boekwaarde ultimo (Bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Gronden en terreinen	1.254	1.254
Woonruimten	64	60
Bedrijfsgebouwen	8.792	9.136
Vervoersmiddelen	28	178
Machines, apparaten en installaties	367	278
Overige materiële vaste activa	794	707
Boekwaarde materiële vaste activa	11.298	11.613

Het onderstaande overzicht geeft de mutaties aan in de investeringen met een economisch nut.

Investerings met een economisch nut (Bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2016	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2017
Gronden en terreinen	1.254						1.254
Woonruimten	64			4			60
Bedrijfsgebouwen	8.792	734		390			9.136
Vervoersmiddelen	28	162		12			178
Machines, apparaten en installaties	366	5		94			277
Overige materiele vaste activa	794	14		100			708
Totaal	11.298	915		600			11.613

Het onderstaande overzicht geeft de mutaties aan in de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven. Dit betreft de investeringen ten behoeve van riolering, afvalstoffenheffing en graven:

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (Bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2016	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2017
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	4.909	713		275			5.347
Totaal	4.909	713		275			5.347

De belangrijkste in het boekjaar uitgevoerde investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld. Daarbij is ook aangegeven of het krediet is afgesloten.

Overzicht investeringen met een economisch nut (Bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2017	Cumulatief ten laste van krediet	Krediet afgesloten in 2017
<u>Woonruimten</u>				
--				
<u>Bedrijfsgebouwen:</u>				
Nieuwbouw Augustinus	277	273	277	Nee
Aankoop Eveen gebouw	510	461	461	Ja
<u>Grond-, weg- en waterbouwkundige werken:</u>				
1610 Rioolw Schoolstr Polderw	304	335	335	Ja
1705 Voorbereid. Nieuwe Gouw	100	19	19	Nee
1506 Riolering Houtsniplaan	371	300	300	Nee
1805 Riolering Meerkoetstraat	540	5	5	Nee
Riolering Talingweg-Watersnipl	656	55	396	Nee
<u>Vervoersmiddelen:</u>				
Vervangen wagenpark 2017	170	162	162	Ja
<u>Machines, apparaten en installaties:</u>				
Dig. Omgevingsvergunningen	30	5	5	Nee
<u>Overige materiële vaste activa:</u>				
Vernw camera syst gem huis	14	14	14	Ja
Totaal	2.972	1.629	1.974	

Het onderstaand overzicht geeft de mutaties aan in de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2016	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2017
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	2.651	717		137			3.231
Totaal	2.651	717		137			3.231

De belangrijkste investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut zijn:

Overzicht investeringen met een maatschappelijk nut (Bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2017	Cumulatief ten laste van krediet	Krediet afgesloten in 2017
<u>Grond, weg- en waterbouwkundige werken:</u>				
Baggeren sted waterbeheer	154	164	164	Ja
1707 Herinr Schoolstr Polderw	299	173	258	Ja
1814 Verledden OV (armaturen)	309	52	52	Nee
1814 Verledden OV (masten)	309	18	18	Nee
1504 Herinr. Violierweg etc.	754	106	106	Nee
1621 Infra laadpalen	13	5	5	Nee
1708 Vervangen OV Den IIp	54	44	44	Ja
1606 Herinrichting Houtsniplaan	460	155	155	Nee
Totaal	2.352	717	802	

Activa / Vaste activa / Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa (Bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	294	269

Activa / Vaste activa / Financiële vaste activa

De mutaties in de financiële vaste activa zijn als volgt:

Financiële vaste activa (FVA) (Bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2016	Investe- ringen	Afwaar- deringen	Afschrij- vingen	Herrubrice- ring FvA naar IMVA	Naar vlottende activa (SVN)	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2017
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	139							139
Overige langlopende geldleningen	401		86					315
Bijdragen aan activa in eigendom van derden								-
Totaal	541		86					454

Activa / Vlottende activa / Voorraden

De voorraden worden als volgt onderverdeeld:

Voorraden (Bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Onderhanden werk, incl. bouwgronden in exploitatie	-2.208	33
Totaal	-2.208	33

Het onderstaand overzicht geeft de mutaties aan in de bouwgronden in exploitatie.

In de raad is de herziene grondexploitatie, inclusief de uitgangspunten, van het project Lujendijk-Zuid door de raad vastgesteld. In de herziene grondexploitatie is rekening gehouden met alle bij de gemeente bekende informatie.

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de toelichting bij het programma

Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting en de paragraaf Grondbeleid.

Verkoop bouwgronden in exploitatie (Bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2016	Investe- ringen	Verkopen / bijdragen 3e	Winstneming 2017	Boekwaarde 31-12-2017
Lujendijk - Zuid	-3.410	1.369	1.054	-1.900	-1.194
Breekoever / Sportlaan	1.202	25			1.227
Totaal	-2.208	1.395	1.054	-1.900	33

Activa / Vlottende activa / Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jr

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (Bedragen x € 1.000)	Gecorrigeerd saldo 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017	Voorziening oninbaar	Gecorrigeerd saldo 31-12-2017
Vorderingen op openbare lichamen	149	28	0	28
Schatkistbankieren	7.667	2.153	0	2.153
Verstekte kasgeldleningen	0	0	0	0
Rekening-courant niet-financiële instellingen	0	0	0	0
Overige vorderingen	1.357	1.339	73	1.266
Totaal	9.173	3.520	73	3.447

De ontwikkeling gemiddeld per kwartaal van de saldi met betrekking tot de vordering op het rijk uit hoofde van het schatkistbankieren is als volgt:

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (Bedragen x € 1.000)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1.307	7.335	4.008	4.351
Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
Buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	14	81	44	47

De mutaties in de tabel zijn gebaseerd op dagbasis. Het drempelbedrag van de tegoeden in rekening courant waarboven wordt afgeroomd naar de schatkist is voor Landsmeer € 250.000. De saldi beneden het drempelbedrag van de tegoeden in rekening courant, behoeft niet afgeroomd te worden. De middelen die buiten de schatkist werden aangehouden betreffen de gemiddelde banksaldi. Hieruit blijkt dat Landsmeer onder het drempelbedrag is gebleven.

Activa / Vlottende activa / Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Liquide middelen (Bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Kassaldi	3	2
Banksaldi	267	356
Totaal liquide middelen	270	358

Activa / Vlottende activa / Overlopende activa

Overlopende activa (Bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek	20	0
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.798	2.106
Totaal overlopende activa	1.818	2.106

De mutaties in de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel zijn als volgt:

Specifieke regeling (Bedragen x € 1.000)	Subsidieverstrekker	Beginstand 1-1-2017	Toevoeging	Ontvangen bedragen	Eindstand 31-12-2017
Vuileiland	Provincie Noord-Holland	0			0
Toegankelijke bushaltes	Stadsregio Amsterdam	0			0
BBZ declarabel deel	Ministerie van SZW	20		20	0
Totaal		20	0	20	0

Passiva / Vaste passiva / Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Eigen vermogen (Bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Algemene reserve	3.956	5.015
Bestemmingsreserves:	3.768	2.466
Resultaat	612	1.855
Totaal eigen vermogen	8.336	9.336

Het onderstaand overzicht geeft de mutaties aan in de reserves:

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2016	Bestemm. resultaat vorig boekjaar	Toevoeging	Onttrekking	Vermin- dering ter dekking afschrijv.	Opheffing/ Herclassi- ficatie	Boekwaarde 31-12-2017
Algemene reserves:							
-Algemene reserve	3.956	612	1.597	1.150		1.344	5.015
Bestemmingsreserves:							
-Basisregistraties	132			29			104
-Onderhoud wegen	482		400	218			664
-3D	1.097		556	185		500	1.468
-WMO	500			500		-500	
-Invest.openb.ruimte	1.344			1.344		-1.344	
-Bestemmingsplannen	203		25	8			220
-Slokgelden	10						10
Totaal reserves	7.725	612	2.578	3.434			7.481

In zijn vergadering van 17 december 2013 heeft de raad de Nota Reserves en Voorzieningen vastgesteld. Daarin is het beleid omtrent de reserves en voorzieningen beschreven.

Voor de bestemmingsreserve Wmo is een bovengrens van maximaal € 500.000 ingesteld.

In onderstaand overzicht zijn de geraamde en werkelijke toevoegingen en onttrekkingen en de toelichting daarop weergegeven. Daarbij is ook aangegeven op welk raadsbesluit de mutatie is gebaseerd en via welke begrotingswijziging de mutatie in de begroting 2016 is verwerkt.

Toevoegingen

Reserve	Geraamd	Waarvan structureel	Werkelijk	Waarvan structureel	Besluit Raad	Begr. Wijz.	Betreft
91000- Algemene reserve	185.000 67.779 - -		185.000 67.779 1.343.882 612.392		10-11-2016 6-7-2017	1 4	Amendement Berap I Opheffen reserve investerings met maatschappelijk nut Jaarresultaat 2016
	252.779	-	2.209.054	-			
92240-Onderhoud wegen	400.000	-	400.000	-	18-5-2017	3	Verhoging reserve
92290-Bestemmingsplannen	25.000	-	25.000	-	Prim.begroting		
92300-Reserve decentralisaties	- - -	- - -	500.000 56.276 556.276	- - -			Toevoeging door opheffing WMO reserve Jaarresultaat
Totaal toevoegingen	677.779	-	3.190.330	-			

Onttrekkingen:

Reserve	Geraamd	Waarvan structureel	Werkelijk	Waarvan structureel	Besluit Raad / C	Begr. Wijz	Betreft
91000- Algemene reserve	100.000	-	100.000	-	Prim.begroting		
	2.500	-	2.500		10-11-2016	1	Amendement
	7.000	-	7.000		10-11-2016	1	Amendement
	46.240	-	46.240		20-4-2017	2	Opheffing GR Baansteede budgetoverheveling
	154.475	-	154.475		15-6-2017	5	2016
	400.000	-	400.000		18-5-2017	3	Verhoging reserve
	440.100	-	440.100		9-11-2017	6	Berap II
	1.150.315	-	1.150.315	-			
92230-Basisregistraties	70.368	-	28.527	-	Prim.begroting		
92240-Onderhoud wegen	250.000	-	218.215	-	Prim.begroting		
92260-Wmo	-	-	500.000	-			
92270-Invest. openb.ruimte	-	-	1.343.882	-			
92290-Bestemmingsplannen	85.000	-	8.002	-	Prim.begroting		
92300-Reserve decentralisaties	185.000	-	185.000	-	Prim.begroting		
92305-Slok gelden	4.340	-	-	-	Prim.begroting		
Totaal onttrekkingen	1.745.023	-	3.433.940	-			

Toelichting bij reserves

- Algemene reserve**
 De algemene reserve wordt gebruikt als eerste buffer tegen incidentele tegenvallers. (begrotingstekorten/rekeningtekorten).
- Bestemmingsreserve Basisadministratie**
 Deze reserve wordt gebruikt voor de realisatie van de koppeling BAG-WOZ en het realiseren van de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT).
- Bestemmingsreserve onderhoud wegen**
 In overeenstemming met besluitvorming van de raad is een bestemmingsreserve gevormd voor achterstallig onderhoud wegen.
- Bestemmingsreserve decentralisaties**
 Bij het vaststellen van de perspectiefnota 2014 is besloten tot het instellen van een bestemmingsreserve decentralisaties om tegenvallers in de exploitatie als gevolg van deze decentralisatie van rijkstaken te kunnen opvangen.
- Bestemmingsreserve investeringen openbare ruimte**
 Vanuit deze reserve worden investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut versneld afgeschreven, zodat de exploitatie niet wordt belast met kapitaallasten.
- Bestemmingsreserve bestemmingsplannen**
 Deze reserve wordt gebruikt om schommelingen in de exploitatie betreffende de uitgaven voor de actualisatie van bestemmingsplannen tegen te gaan. Deze bestemmingsreserve wordt gevoed met de restant budgetten voor actualisatie van bestemmingsplannen.
- Bestemmingsreserve SLOK gelden**
 De raad heeft in zijn vergadering van 17 december 2013 besloten om een reserve SLOK gelden te vormen. Deze reserve is gevoed met het openstaande saldo ontvangen SLOK gelden. De reserve wordt ingezet voor het bekostigen van duurzaamheidsprojecten welke zijn opgenomen in de Duurzame Energieagenda gedurende de looptijd van deze agenda.

Toelichting bij voorzieningen

Het verloop van de individuele voorzieningen wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Voorziening (bedragen x € 1.000)	Boek- waarde 31-12-2016	Toe- voegingen	Aanwen- dingen	Herrubri- cering	Vrijval voorz.	Boek- waarde 31-12-2017
Voorz pensioenen wethouders	1.235	66	-32		-124	1.145
Voorz. wachtgeld wethouders						
Subtotaal voorz..verpl. en risico's	1.235	66	-32		-124	1.145
Onderhoudsfonds OBO-scholen	146				-146	
Onderhoudsfonds BBO-scholen	75				-75	
Onderhoudsfonds gemeentehuis	421	66	-37			450
Onderhoudsfonds gemeentewerf	54	24	-4			74
Onderhoudsfonds loket WWZ	36	5				41
Onderhoudsfonds kinderdagverblyf	88	17	-42			63
Onderhoudsfonds zwembad	80	32	-23			89
Onderhoudsfonds I.C.L.	368	66	-85			350
Onderh.fds speelvoorzieningen	70	12	-60			22
Voorzien onderh div openb geb	106	12	-2			116
Voorziening ISV-3 (2010-2015)	10					10
Subtotaal egalisatie van kosten	1.455	234	-252		-221	1.216
Voorzien klimaat & duurzaam bw	18					18
Voorz egalisatie rioolheffing	1.707	146				1.853
Voorz afkoop onderhoud graven	33		-33			
Voorz egalisatie afvalstoffen	214	163				377
Subtotaal van derden verkr.middelen	1.972	309	-33			2.247
Totaal voorzieningen	4.661	609	-317		-345	4.608

Voorzieningen voor verplichtingen en risico's

- Voorziening pensioenen wethouders**

Deze voorziening geeft de verplichtingen weer van de opgebouwde rechten van pensioenen van bestuurders en voormalige bestuurders. Op basis van actuariële berekeningen van de wethouders-pensioenen, uitgevoerd door Raet, is er in 2017 € 124.345 vrijgevallen uit de voorziening.

- Voorziening wachtgeld wethouders**

Deze voorzieningen geeft de verplichtingen weer van de opgebouwde rechten van wachtgeld wethouders van voormalige bestuurders. Op dit moment zijn er geen wachtgeldverplichtingen.

Egalisatievoorzieningen

- Onderhoudsfonds OBO scholen**

Het onderhoudsfonds OBO-scholen is bestemd voor de toekomstige onderhoudsuitgaven aan de openbare basisscholen. Dit onderhoudsfonds valt vrij bij de jaarrekening 2017.

- Onderhoudsfonds BBO scholen**

Het onderhoudsfonds BBO-scholen is bestemd voor de toekomstige onderhoudsuitgaven aan de bijzondere basisscholen. Dit onderhoudsfonds valt vrij bij de jaarrekening 2017.

- Onderhoudsfonds gemeentehuis**

Is bestemd voor de toekomstige onderhoudsuitgaven aan het gemeentehuis. Op basis van het meerjaren onderhoudsplan is conform begroting een bedrag van € 65.604 in het onderhoudsfonds gestort. Er is in 2017 een bedrag van € 36.778 onttrokken.

- **Onderhoudsfonds gemeentewerf**
Is bestemd voor de toekomstige onderhoudsuitgaven aan de gemeentewerf. Op basis van het meerjaren onderhoudsplan is conform begroting een bedrag van € 24.220 in het onderhoudsfonds gestort. Er is in 2017 een bedrag van € 3.798 onttrokken.
- **Onderhoudsfonds loket WMO**
Het onderhoudsfonds loket WMO is bestemd voor de toekomstige onderhoudsuitgaven voor de huisvesting. Het loket WMO is gehuisvest in een voormalig bankgebouw. Op basis van het meerjaren onderhoudsplan is conform begroting een bedrag van € 4.551 in het onderhoudsfonds gestort.
- **Onderhoudsfonds kinderdagverblijf**
Is bestemd voor de toekomstige onderhoudsuitgaven aan het kinderdagverblijf. Op basis van het meerjaren onderhoudsplan is conform begroting een bedrag van € 17.074 in het onderhoudsfonds gestort. Er zijn er uitgaven tot een bedrag van € 42.072 gedaan ten laste van deze voorziening.
- **Onderhoudsfonds zwembad**
Het onderhoudsfonds zwembad is bestemd voor de toekomstige onderhoudsuitgaven aan het zwembad. Op basis van het meerjaren onderhoudsplan is conform begroting een bedrag van € 32.050 in het onderhoudsfonds gestort. Er is in 2017 een bedrag van € 22.603 onttrokken.
- **Onderhoudsfonds ICL**
Het onderhoudsfonds Indoor Centrum Landsmeer is bestemd voor de toekomstige onderhoudsuitgaven aan het Indoor Centrum. Op basis van het meerjaren onderhoudsplan is conform begroting een bedrag van € 66.024 in het onderhoudsfonds gestort. Er is in 2017 een bedrag van € 84.789 onttrokken.
- **Onderhoudsfonds speelvoorzieningen**
Is bestemd voor de toekomstige onderhoudsuitgaven aan de speelplaatsen en speeltoestellen in de openbare ruimte. Op basis van het beheerplan speelplaatsen 2011-2015 is conform de begroting een bedrag van € 12.426 in het onderhoudsfonds speelvoorzieningen gestort. Er is voor € 60.000 onttrokken.
- **Onderhoudsfonds diverse openbare gebouwen**
Het onderhoudsfonds diverse openbare gebouwen is bestemd voor de toekomstige onderhoudsuitgaven aan de bergingen op de begraafplaatsen, de gemeentelijke woningen, de standplaatsen woonwagens aan de Kerkebreek en het onderhoud aan de brandweerkazerne.
Op basis van het meerjaren onderhoudsplan is conform begroting een bedrag van € 11.985 in het onderhoudsfonds gestort. Daarnaast is er in 2017 een bedrag van € 1.957 onttrokken.
- **De voorziening ISV-3**
Is bestemd voor de gemeentelijke bijdrage van 50% in een tweetal ISV projecten, zijnde het opzetten van een bodeminformatiesysteem en nader onderzoek spoedlocaties. In 2017 hebben er geen mutaties in deze voorziening plaatsgevonden.

Voorzieningen van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden

- **Voorziening klimaat & duurzaam bouwen**
Is bestemd om energiebesparende maatregelen, die passen binnen het kader van de gemeentelijke duurzame energielijst, door particulieren te subsidiëren. Hiervoor bestaat een subsidieverordening en wordt jaarlijks een energiemarkt gehouden. In 2017 hebben er geen mutaties in deze voorziening plaatsgevonden.
- **De voorziening egalisatie rioolheffing**
De bestemmingsreserve egalisatie rioolrecht is op basis van nieuwe eisen in de verslaglegging omgezet in een voorziening. Het saldo is ontstaan als gevolg van uitgestelde vervangingsinvesteringen. Doel van deze voorziening is het tegengaan van grote tariefschommelingen rioolrecht.
- **Voorziening afkoop onderhoud graven**
De bestemmingsreserve begraafplaatsen is op basis van nieuwe eisen in de verslaglegging omgezet in een voorziening. Het saldo is overwegend ontstaan als gevolg van uitgesteld onderhoud en dient ter dekking van de feitelijke kosten voor het onderhoud van de begraafplaatsen. In 2017 is het resterende bedrag van € 33.382 onttrokken. De voorziening wordt hiermee opgeheven.

- **De voorziening egalisatie afvalstoffenheffing**

Is bedoeld om grote tariefschommelingen in de afvalstoffenheffing tegen te gaan. Het saldo is overwegend ontstaan als gevolg van uitgesteld onderhoud. In toekomstige begrotingsjaren wordt het saldo van deze voorziening benut om de stijging van de afvalstoffenheffing te matigen.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer worden als volgt onderscheiden:

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer (Bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Onderhandse leningen van:		
-binnenlandse banken + overige fin. instellingen	11.079	8.900
Waarborgsommen.	20	30
Totaal	11.099	8.930

De vaste schuld is toegenomen door reguliere aflossingen van in totaal € 11.079.000 en een nieuwe lening van € 8.910.000. In het onderstaand overzicht worden de mutaties weergegeven van de vaste schulden.

Mutaties vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer (Bedragen x € 1.000)	Lening nummer	Rente- percentage	Boekwaarde 31-12-2016	Vermeer- deringen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2017
Onderhandse leningen:						
-NWB	4800	5,875%	114		114	0
-NWB	4900	5,810%	136		136	0
-BNG	98677	3,890%	0		0	0
-BNG	100748	2,940%	0		0	0
-BNG	103589	4,360%	1.200		1.200	0
-BNG	104921	3,430%	2.579		2.579	0
-BNG	107388	2,670%	4.500		4.500	0
-BNG	108429	2,810%	2.550		2.550	0
-BNG	40111377	0,110%	0	8.900	0	8.900
Waarborgsommen			20	10	0	30
Totaal			11.099	8.910	11.079	8.930

Passiva / Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Vlottende passiva (Bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	3.156	3.798
Overlopende passiva	1.495	186
Totaal vlottende passiva	4.651	3.984

Passiva / Vlottende passiva / Netto vlottende schuld met een rente typische looptijd < 1jr

De netto vlottende schuld met een rente typische looptijd korter dan één jaar wordt als volgt onderverdeeld:

Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar (Bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	1.105	749
Overige schulden	2.051	3.049
Totaal	3.156	3.798

De gemeente heeft een kredietfaciliteit bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) van € 2,0 miljoen.

Passiva / Vlottende passiva / Overlopende passiva

Overlopende passiva (Bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	1.279	0
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	46	12
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	170	174
Totaal overlopende passiva	1.495	186

Het verloop van de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren is als volgt:

Specifieke regeling (Bedragen x € 1.000)	Subsidieverstrekker	Beginstand 1-1-2017	Toevoeging	Vrijgevallen bedragen	Eindstand 31-12-2017
Inv.budget stedelijke vernieuwing	Provincie Noord-Holland	29		29	0
WWB participatiefonds - integratie	Ministerie van SZW	0			0
Educatie	Ministerie van SZW	12			12
Voorschot subs. duurzame energie	Provincie Noord-Holland	5		5	0
Totaal		46	0	34	12

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen

Waarborgen en garanties

Het bedrag voor verstrekte garanties bestaat uit de volgende garantiestellingen:

Omschrijving	Geldgever	Borgstelling	Startjaar van mutatie	Start bedrag	Vervaldag	Rente	Restantbedrag van de lening	
							Bedrag per 31-12-2016	Bedrag per 31-12-2017
Woningstichtingen								
Woningstichting Rochdale	BNG	50%	2001	2.098.388	01-07-31	3,760%	1.708.984	1.622.000
				2.098.388			1.708.984	1.622.000
Zorg- en welzijnsinstellingen								
St. Dienstencentrum Landsmeer	Fortis Bank	100%	2002	125.000	01-05-27	5,850%	52.500	52.500
				125.000			52.500	52.500
Totaal				2.223.388			1.761.484	1.674.500

Net als in voorgaande jaren is er in 2017 geen beroep gedaan op de gemeente in verband met de verleende borg- en garantstellingen.

3.3. Bijlagen

Verantwoording specifieke uitkeringen

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking ssa - d.d. 10 januari 2018								
SZW	G2	<p>Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2017</p> <p>Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.</p>	<p>Besteding (jaar T) algemene bijstand</p> <p>Gemeente</p> <p>I.1 Participatiewet (PW)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01</p>	<p>Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)</p> <p>Gemeente</p> <p>I.1 Participatiewet (PW)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02</p>	<p>Besteding (jaar T) IOAW</p> <p>Gemeente</p> <p>I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03</p>	<p>Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)</p> <p>Gemeente</p> <p>I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04</p>	<p>Besteding (jaar T) IOAZ</p> <p>Gemeente</p> <p>I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze zelfstandigen (IOAZ)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05</p>	<p>Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)</p> <p>Gemeente</p> <p>I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze zelfstandigen (IOAZ)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06</p>
			<p>€ 1.527.131</p> <p>Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen</p> <p>Gemeente</p> <p>I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07</p>	<p>€ 95.848</p> <p>Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen</p> <p>Gemeente</p> <p>I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08</p>	<p>€ 97.187</p> <p>Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)</p> <p>Gemeente</p> <p>I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09</p>	<p>€ 0</p> <p>Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet</p> <p>Gemeente</p> <p>I.7 Participatiewet (PW)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10</p>	<p>€ 29.103</p> <p>Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)</p> <p>Gemeente</p> <p>I.7 Participatiewet (PW)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11</p>	<p>€ 0</p> <p>Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12</p>
SZW	G2A	<p>Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet totaal 2016</p> <p>Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)</p>	<p>Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 01</p>	<p>Besteding (jaar T-1) algemene bijstand</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 02</p>	<p>Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 03</p>	<p>Besteding (jaar T-1) IOAW</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 04</p>	<p>Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 05</p>	<p>Nee</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 06</p>
			<p>€ 9.592</p> <p>060415 Gemeente Landsmeer</p> <p>Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01</p> <p>In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 07</p>	<p>€ 230</p> <p>Baten (jaar T-1) algemene bijstand</p> <p>1.1 Participatiewet (PW)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 08</p>	<p>€ 14.390</p> <p>Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen</p> <p>1.1 Participatiewet (PW)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 09</p>	<p>€ 85.161</p> <p>Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen</p> <p>1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 10</p>	<p>€ 0</p> <p>Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk)</p> <p>1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 11</p>	<p>€ 20.528</p> <p>Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet</p> <p>1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze zelfstandigen (IOAZ)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 12</p>
SZW	G3	<p>Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2017</p> <p>Besluit</p>	<p>Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01</p>	<p>Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02</p>	<p>Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03</p>	<p>Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04</p>	<p>Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05</p>	<p>Besteding (jaar T) Bob</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06</p>
			<p>€ 12.165</p> <p>Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07</p>	<p>€ 5.000</p> <p>Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08</p>	<p>€ 10.019</p> <p>Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09</p>	<p>€ 15.215</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 10</p>	<p>€ 8.134</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 11</p>	<p>€ 0</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 12</p>
SZW	G3A	<p>Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) totaal 2016</p> <p>Besluit</p>	<p>Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 01</p>	<p>Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 02</p>	<p>Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 03</p>	<p>Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 04</p>	<p>Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 05</p>	<p>Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 06</p>
			<p>060415 Gemeente Landsmeer</p> <p>Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01</p> <p>In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 07</p>	<p>€ 0</p> <p>Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 08</p>	<p>€ 24.000</p> <p>Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 09</p>	<p>€ 2.520</p> <p>Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 10</p>	<p>€ 7.317</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 11</p>	<p>€ 7.500</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 12</p>
BZK	CTC	<p>Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II</p> <p>Provinciale beschikking en/of verordening</p> <p>Project gemeenten (SiSa tussen medeoverheden)</p>	<p>Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: CTC / 01</p>	<p>Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: CTC / 02</p>	<p>Overige bestedingen (jaar T)</p> <p>Aard controle R Indicatornummer: CTC / 03</p>	<p>Cumulatieve bestedingen ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)</p> <p>Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: CTC / 04</p>	<p>Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)</p> <p>Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: CTC / 05</p>	<p>Toelichting afwijking</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: CTC / 06</p>
			<p>2010-2583</p> <p>Kopie beschikingsnummer</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: CTC / 07</p>	<p>€ 43.737</p> <p>Eindverantwoording Ja/Nee</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: CTC / 08</p>	<p>€ 100.357</p> <p>Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen)</p> <p>Afspraak</p> <p>Alleen in te vullen na afloop project</p> <p>Aard controle D1 Indicatornummer: CTC / 09</p>	<p>€ 0</p> <p>Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen)</p> <p>Realisatie</p> <p>Alleen in te vullen na afloop project</p> <p>Aard controle D1 Indicatornummer: CTC / 10</p>	<p>€ 0</p> <p>Activiteiten stedelijke vernieuwing</p> <p>Toelichting afwijking</p> <p>Alleen in te vullen na afloop project</p> <p>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: CTC / 11</p>	<p>verlenging t/m 1 aug 2018</p>

Wet normering topinkomens (WNT)

Publicatieverplichting beloning regulier

Het doel van de WNT is het tegengaan van bovenmatige beloningen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi) publieke sector. Op grond van de WNT worden inkomens en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak genormeerd en openbaar gemaakt. Jaarlijks worden de bezoldigingsnormen in een ministeriële regeling aangepast. Op grond van de WNT mag in 2017 het inkomen van topfunctionarissen in de (semi) publieke sector maximaal 100% van het ministersalaris zijn. Dat kwam in 2017 neer op € 181.000, inclusief belaste kostenvergoeding en pensioenbijdrage werkgever. Het individueel WNT-maximum voor topfunctionaris zonder dienstbetrekking, kwam in 2017 neer op € 258.000.

De WNT geldt voor topfunctionarissen in de (semi) publieke sector. Van deze topfunctionarissen moet worden vermeldt, de naam van de functionaris, de duur en omvang van de functie, de bezoldigingsgegevens en eventueel de ontslagvergoeding.

De wet geeft specifiek aan wie bij de gemeenten als topfunctionaris wordt aangemerkt en onder de WNT valt. Dit zijn:

- Secretaris
- Griffier

Zowel de Secretaris als de Griffier verdienen niet boven de WNT-norm. Toch worden ze aangemerkt als topfunctionaris en geldt voor hen de verplichting tot openbaarmaking en melding van de WNT-gegevens.

Beloningen regulier (bruto bedragen)

Bedragen x € 1	P.A. Menting		E. van der Voorde	
	Gemeente-secretaris		Griffier	
	01-01 t/m 31-12 2016	01-01 t/m 31-12 2017	01-01 t/m 31-12 2016	01-01 t/m 31-12 2017
Functiegegevens				
Aanvang en einde functievervulling in				
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	0,78	1,0
Gewezen topfunctionaris (Fictieve) dienstbetrekking	Nee	Nee	Nee	Nee
Individueel WNT-maximum	252.000	258.000	139.620	181.000
Beloning	127.333	132.130	49.576	68.873
Belastbare onkostenvergoedingen	n.v.t.	n.v.t.	983	71
Beloningen betaalbaar op termijn	n.v.t.	n.v.t.	6.490	9.931
Subtotaal	127.333	132.130	57.049	78.875
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal bezoldiging	127.333	132.130	57.049	78.875

Bij deze functionarissen is er geen sprake van overschrijding van de maximale bezoldigingssom.

Publicatieverplichting beloning inhuur

Bij extern ingehuurde niet-topfunctionarissen is de maximale bezoldiging niet overschreden.

Bijlage taakvelden

Omschrijving taakveld	lasten			baten			saldo
	begroot	werkelijk	verschil	begroot	werkelijk	verschil	
0.1 Bestuur	-779.902	-734.216	45.686	668	133.580	132.912	178.599
0.2 Burgerzaken	-346.031	-409.959	-63.928	217.256	268.713	51.457	-12.472
0.4 Overhead	-3.474.994	-3.491.269	-16.275	32.417	19.664	-12.753	-29.028
0.5 Treasury	634.930	582.635	-52.295	78.006	48.715	-29.291	-81.586
0.61 OZB woningen	-105.595	-98.890	6.705	1.877.761	1.964.533	86.772	93.477
0.62 OZB niet-woningen	-12.383	-11.597	786	198.013	207.948	9.935	10.721
0.64 Belastingen overig	0	0	0	26.617	27.388	771	771
0.7 Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	0	11.814.042	11.832.917	18.875	18.875
0.8 Overige baten en lasten	-829.971	-940.301	-110.330	221.121	241.817	20.696	-89.634
0.90 Mutaties VPB	-20.000	-159.885	-139.885	0	0	0	-139.885
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-795.759	-752.665	43.094	0	0	0	43.094
1.2 Openbare orde en veiligheid	-252.719	-191.650	61.069	332	0	-332	60.737
2.1 Verkeer en vervoer	-1.338.403	-1.459.984	-121.581	89.591	102.202	12.611	-108.970
2.2 Parkeren	0	-53	-53	330	228	-102	-155
2.5 Openbaar vervoer	-83.032	-80.426	2.606	44.774	42.750	-2.024	581
3.1 Economische ontwikkeling	-186.173	-102.003	84.170	0	0	0	84.170
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-10.731	-13.026	-2.295	8.702	9.999	1.297	-998
3.4 Economische promotie	0	0	0	14.514	14.735	221	221
4.1 Openbaar basisonderwijs	-10.632	-8.638	1.994	0	0	0	1.994
4.2 Onderwijshuisvesting	-538.813	-517.688	21.125	0	0	0	21.125
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-378.151	-383.162	-5.011	35.218	30.498	-4.720	-9.731
5.1 Sportbeleid en activering	-37.480	-34.373	3.107	0	0	0	3.107
5.2 Sportaccommodaties	-569.710	-560.297	9.413	156.539	145.543	-10.996	-1.583
5.3 Cultuurpresentatie en cultuurparticipatie	-43.765	-38.434	5.331	0	0	0	5.331
5.5 Cultureel erfgoed	-9.670	-7.839	1.831	0	0	0	1.831
5.6 Media	-331.399	-330.443	956	5.179	5.241	62	1.018
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-712.574	-636.590	75.984	69.915	69.182	-733	75.251
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-569.829	-577.042	-7.213	48.290	55.175	6.885	-328
6.2 Wijkteams	-827.088	-909.966	-82.878	0	52	52	-82.826
6.3 Inkomensregelingen	-2.156.653	-2.195.227	-38.574	1.661.460	1.733.265	71.805	33.232
6.4 Begeleide participatie	-284.240	-268.392	15.848	0	0	0	15.848
6.5 Arbeidsparticipatie	-208.019	-144.703	63.316	45.664	53.890	8.226	71.542
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-202.057	-202.840	-783	0	0	0	-783
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-752.284	-885.179	-132.895	90.000	102.426	12.426	-120.469
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-1.635.164	-1.462.070	173.094	0	0	0	173.094
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	537	0	-537	-537
7.1 Volksgezondheid	-399.450	-403.383	-3.933	0	0	0	-3.933
7.2 Riolering	-828.301	-959.967	-131.666	1.077.221	1.105.554	28.333	-103.333
7.3 Afval	-847.786	-1.156.563	-308.777	1.168.825	1.316.647	147.822	-160.955
7.4 Milieubeheer	-548.324	-473.059	75.265	0	5.357	5.357	80.623
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-164.458	-176.620	-12.162	149.453	164.085	14.632	2.470
8.1 Ruimtelijke ordening	-642.349	-571.179	71.170	142.630	220.476	77.846	149.016
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-1.760.232	-1.086.606	673.626	1.815.825	3.034.402	1.218.577	1.892.203
8.3 Wonen en bouwen	-455.884	-467.674	-11.790	356.931	363.529	6.598	-5.192
Resultaat - voor bestemming	-22.515.075	-22.321.222	193.853	21.447.831	23.320.511	1.872.680	2.066.532
0.10 Mutaties reserves	-92.779	-149.055	-56.276	1.160.023	1.005.058	-154.965	-211.241
Resultaat na bestemming	-22.607.854	-22.470.277	137.577	22.607.854	24.325.569	1.717.715	1.855.292

Waarderingsgrondslagen

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben.

Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

Balans

Vaste activa

Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut.

De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.

Bij besluit van 25 juni 2013 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gewijzigd. In het verleden was sprake van twee categorieën investeringen (met economisch nut en met maatschappelijk nut). Daaraan is nu een derde categorie toegevoegd: Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven. Hierdoor zijn eerder gedane investeringen met betrekking tot riolering afvalstoffehffing en graven geherrubriceerd (stelselwijziging) als zijn de investeringen met een economisch nut, naar genoemde derde categorie.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Ten behoeve van de materiële vaste activa worden de onderstaande afschrijvingstermijnen gehanteerd (tenzij voor een specifiek activum door de raad een afwijkende termijn is vastgesteld):

Afschrijvingstermijnen materiële vaste activa (indeling op afschrijvingstermijn)

Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven

40 jaar:

Nieuwbouw bedrijfsgebouwen, schoolgebouwen en woonruimten
 Aanleg begraafplaats
 Aanschaf/vernieuwing bruggen
 Kunstgrasvelden onderbouw
 Vernieuwen lichtmasten

30 jaar:

Gemalen bouwkundig
 Uitbreiding begraafplaats

25 jaar:

Uitbreiding bedrijfsgebouwen en schoolgebouwen
 Vrijvervalriolering
 Drukrioleringen vrijvalriolen
 Randvoorzieningen riolen
 Ophogen begraafplaats
 Herinrichting van straten
 Aanleg van rotondes
 Aanschaf Pontveer

20 jaar:

Renovatie (levensduurverlengend) bedrijfsgebouwen, schoolgebouwen en woonruimten
 Woonwagens vervanging sanitaire units/bergingen
 Vernieuwen armaturen (openbare verlichting)
 Beschoeiingen
 Motorvoertuig aanschaf
 Sportvloer indoor

15 jaar:

Technische installaties (bijvoorbeeld klimaatbeheersing)
 Gemalen mechanisch-electrisch
 Pompunits riolering
 Persleidingen riolering
 Drukrioleringen leidingen
 Installaties sportterreinen

10 jaar:

Veiligheidsvoorzieningen in bedrijfsgebouwen
 Nieuwbouw tijdelijke gebouwen (o.a. noodlokalen)
 Speelvoorzieningen
 Aanleg tijdelijke werkterreinen
 Transportmiddelen, schuiten, aanhangwagens, personenauto's en lichte motorvoertuigen
 Opzetstrooier
 Kunstgrasvelden topgraslaag
 Kantoormeubilair (uitgezonderd stoelen) en schoolmeubilair
 Onderwijslokalen eerste inrichting

8 jaar:

Terminals

7 jaar:

Telefooninstallatie

Kopieerapparaten

Stoelen

6 jaar:

Printers

Software

5 jaar:

Luchtfoto's

4 jaar:

Personal computers

Besturingsapparatuur

De in bovenstaand overzicht opgenomen afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in de op 29 oktober 2013 door de raad vastgestelde "Nota Activabeleid 2013".

Slijtende investeringen worden vanaf 1 januari van het jaar volgend op het jaar waarin het actief gereed komt dan wel verworven wordt lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggedenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

Conform de nota Activabeleid is de lineaire methode toegepast voor de afschrijvingen van de activa.

Uitgezonderd zijn de incidentele investeringen voor de producten of diensten waarvoor tarieven in rekening worden gebracht.

Deze investeringen zijn:

- Investeringen ten behoeve van de handhaving van inrijverboden;
- Investeringen in Indoor Centrum Landsmeer;
- Investeringen in kunstgrasvelden

Op bovengenoemde investeringen wordt afgeschreven via de annuitaire methode.

De reden hiervoor is dat afschrijving via de lineaire methode financieel technisch ongewenst is, omdat dit leidt tot fluctuaties in de tarieven.

Op grond van artikel 65 van het BBV wordt bij de waardering van de vaste activa rekening gehouden met een vermindering van hun waarde, indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is.

Op de waarde van activa met economisch nut mogen vanaf 1 januari 2004 reserves niet meer in mindering worden gebracht. Investeringssubsidies en andere bijdragen van derden mogen wel in mindering worden gebracht. Compensabele BTW wordt niet geactiveerd.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken worden geactiveerd. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven). Voor zover in voorkomende gevallen een snellere budgettaire dekking mogelijk is, wordt op dergelijke activa overigens (resultaatafhankelijk) extra afgeschreven.

De boekwaarden moeten dus nadrukkelijk als nog te dekken investeringsrestanten worden gezien.

De afschrijvingstermijn en –methode zijn in principe hetzelfde als bij de materiële vaste activa met een economisch nut.

Financiële vaste activa

Leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zonodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Op grond van artikel 36 BBV worden in de balans onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

Kapitaalverstrekkingen aan:

- *Deelnemingen:*
- *gemeenschappelijke regelingen:*
- *overige verbonden partijen*

Langlopende leningen aan:

- *deelnemingen:*
- *woningbouwcorporaties:*
- *overige verbonden partijen.*

Overige langlopende leningen:

- *Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer:*
- *Bijdragen aan activa in eigendom van derden.*

Het begrip rentetypische looptijd verdient een toelichting. Het gaat bij dit begrip om de definitie vanuit de Wet Fido en is ingegeven door beheersing van renterisico's. De definitie luidt: het tijdsinterval gedurende de looptijd van een geldlening, waarin op basis van de leningvoorwaarden van de geldlening sprake is van een door de verstrekker van de geldlening niet beïnvloedbare constante rentevergoeding. Voor een uitzetting die een looptijd kent van tien jaar met een vaste rente, geldt dat deze altijd als vast activum dient te worden opgenomen ook al resteert er minder dan 1 jaar van de oorspronkelijke looptijd.

Van een "deelneming" is krachtens artikel 1d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Investerings met een aanschafwaarde gelijk aan- of lager dan € 10.000, worden niet geactiveerd maar ineens ten laste van de exploitatie gebracht. Hiervoor geldt één uitzondering: gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.

Flottende activa

Vorraden

De als “onderhanden werken” opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

De voorgeschreven indeling op de balans op grond van artikel 38 BBV is:

- *grond- en hulpstoffen*
- *onderhanden werken*
- *gereed product en handelsgoederen*
- *voortuitbetalingen op voorraden*

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

De voorgeschreven indeling voor wat betreft vorderingen is:

- *vorderingen op openbare lichamen (gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, Rijk)*
- *verstekte kasgeldleningen*
- *rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen*
- *overige vorderingen*
- *overige uitzettingen*

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De voorziening in verband met de pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

De onderhoudsvoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf “onderhoud kapitaalgoederen” die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Flottende passiva

De flottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Overheidsondernemingen, bijvoorbeeld van gemeenten, provincies en waterschappen, zijn sinds 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Deze ondernemingen moeten dus voor hun ondernemingsactiviteiten aangifte vennootschapsbelasting doen over het boekjaar 2016 en de daarop volgende boekjaren. Gezien de nog heersende onduidelijkheid vanuit de belastingdienst omtrent de aangifte, en de daarbij mogelijke verwachte Vpb-last, wordt gemeente Landsmeer geadviseerd door de accountant geadviseerd om geen Vpb-last op te nemen in de Jaarstukken 2016.

Afkortingen

AFKORTING	OMSCHRIJVING
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
Bibob	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BVL	Bedrijfsbelangen Vereniging Landsmeer
DHW	Drank- en Horecawet
E/P	Effect-/Prestatieindicator
HHNK	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
ISW	Intergemeentelijk Samenwerkingsorgaan Waterland
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
OOGO	Op overeenstemming gericht overleg
OZB	Onroerendezaakbelasting
PO	Primair Onderwijs
POH	Praktijk ondersteuner huisartsen
SMW	Schoolmaatschappelijk Werk
SR	Sociaal Raadslieden
VMBO	Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
VO	Voortgezet Onderwijs
Vpb	Vennootschapsbelasting
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	Wet normering topinkomens

4 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

5 Vaststelling door de raad

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente

Landsmeer

In zijn openbare vergadering van 21 juni 2018

Voorzitter

Griffier